

చందమామ

డిసెంబర్ 1960

50
NAYE
PAISE
★

ఐహూమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

నింగి మబ్బులు కప్ప

పంపినవారు :
ఎం. ఆపారావు. గోపాలపురం

© 1976

జె. బి. మంఘారాంవారి
ఎనర్జీ ఫుడ్
బిస్కత్తులు

తక్కువ ఖరీదు నడవడానికి బిల్లులు ఎంత సరదాపడతారో—
జె. బి. ఎనర్జీ ఫుడ్ - బిస్కత్తులు తినడానికి అంత
సరదాపడతారు. ఇవి బలము, జీవము, పుష్టిని ఇచ్చును.

సాఖ్యమైన సంసారములకు హితకరమైన బిస్కత్తులు

* జె. బి. మంఘారాం అండ్ కంపెనీ,
గ్వాలియర్ & హైదరాబాదు

చందమామ

ఈ సంచికలో కథలు - వింతలు - విశేషాలు

మహాభారతం ...	2	ప్రియురాలి హత్య (బె.క.)	37
శ్రీరసాగర మధనం (గే.క.)	5	సోమరి నాగు (చీనాకథ)...	43
జ్వాలాద్వీపం - 12 ...	9	గలివర్ యాత్రలు - 9	53
ఊర్వశీపురూరవ(నా.క.)...	17	ముసలాడి భార్య	59
వరరుచి కథ ...	26	మ. డి. అద్భుతాలు: ఎర్రకోట	66
మార్కోపోలో - 9 ...	33	ప్రశ్నోత్తరాలు ...	70

ఇవి గాక కార్టూనులు, ఫోటోస్టికల పోటీ, మరి ఎన్నో ఆకర్షణలు.

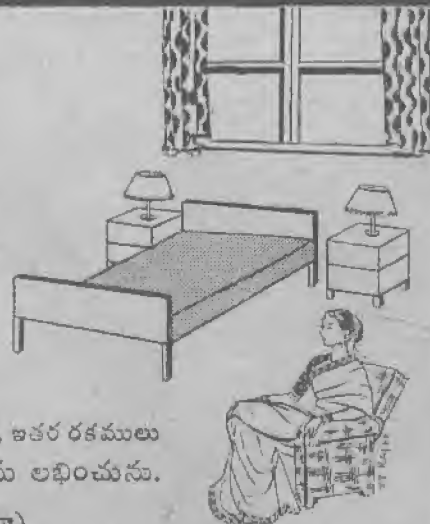
YOUR HOME needs

AMARJOTHI
FABRICS

అమర్ జ్యోతి చేనేత వస్త్రములు

నాణ్యమైన నేతలతో, చక్కటి డిజైన్లలో దుప్పటములు, ఇతర రకములు మీ పట్టణమున అన్ని ముఖ్యమైన స్టోర్సులోను లభించును.

పో. బా. 22, కరూర్ (ద. ఇండియా)
బ్రాంచీలు: బొంబాయి - ఢిల్లీ - మద్రాసు

“అన్నట్టు నా హెర్క్యులిస్ తాళం వేళానో లేదో చూసుకొని వస్తా”

హెర్క్యులిస్ అతని అమూల్యమైన చరాన్ని

INVT. 11446

ఇంటియారో అన్నిటికన్నా పెద్దదైన ప్యాక్షరీలో, సర్వాంగ సమగ్రమైన సారసంపత్తితో నిర్మిత ప్రమాణంకు ఈ. న. తప్పకుండా తయారుచేసిన విభాగాంతో హెర్క్యులిస్ నైకిలు నిర్మించబడుతోంది. “స్పా గ్రేవో డైజింగ్” పద్ధతిలో కుప్ప నల్లగానికీ ఏమాత్రం ఆస్కారం లేకుండా కట్టుదిట్టం చేస్తారు. ఆ పైన ముమ్మారు ఎనా మెర చేయడం వల్ల నైకిలు రగరగ మెరుస్తూ వుంటుంది.

మీ నైకిలు పెట్టబడితే— హెర్క్యులిస్ మీ సొమ్ముకి హా ర్తి విలువనిస్తుంది.

హెర్క్యులిస్

నైకిలేకంటే ఎక్కువైనది - అది మీ ప్రాణముత్రుడు

రయాల్టీ :
 డి. ఐ. సైకిల్స్ అండ్ ఇంటియారో
 ఉంజూరు - మద్రాసు రెగ్డం

విశాలాంధ్ర అంతటా విజయవంతంగా
నడుస్తోంది!

ఇప్పుడు

మీకు ట్రియమైన

ఆరోగ్యముచేకూర్చే

విటమినులు కలిసిన

వాటర్బరీస్ కాంపౌండ్

తీసుకోండి

విటమిన్-పూర్వక
తీర్చి రంగును మోడ
వచ్చేలా అది చూడండి.

తీర్చి రంగు
వచ్చేలా అది చూడండి.

ధారవ చేశమందు మిక్కిలి ప్రయోజనం. ఆహార్యమైన విటమినులుతో కూడిన వాటర్బరీస్ కాంపౌండ్ హెల్త్ ఫాక్టర్. ప్రత్యేకంగా రంగు వాటర్బరీస్ కాంపౌండ్ హెల్త్ ఫాక్టర్. ఆరోగ్యమును, పుష్టిని కలిగించేది అనేక విటమినులు చేర్చి ఇది వేసి. వాటర్బరీస్ విటమిన్ కాంపౌండ్ మీకు అనేక విధములుగా మేలు కలుగజేయును. ఇది రక్తమును పుష్టిచేసి, రోగ్యునిన శక్తిని మరల చేకూర్చి, మీకు ఉత్సాహము నిచ్చును. ఇది నరములకు నష్టం కలుగజేసి కంఠరముల అభివృద్ధికి రోగ్యులకు మేగాక వ్యాధులను కూడా నిరోధించును. జన్మ చేసిన తరువాత వ్యర్థంగా వృద్ధత పొందుటకు ఇది చాలా సహాయపడును.

వాటర్బరీస్

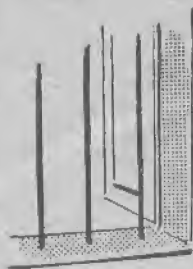
విటమిన్

కాంపౌండ్

మీ ఆహార పోషకము వూర్తి చేయును.

కను, అదలండు శ్రీలోక మరయు గౌరవార్థ
కూడిన వాటర్బరీస్ కాంపౌండ్ పిల్లలకు
గం పియ్యకా కూడా ఉపయోగపడును.

“ఇంటి వైద్యం”

భర్త ఇలా చెప్పచున్నారు

నేను అవీనుకు వైయరేదాక, కొద్ది నిమిషాల్లోనే తిరిగి వచ్చాను, నారాళ్ళ అడుద్దాపడింది, నేను పచ్చు గాని, పెన్ గాని మరచిపోయానా లేక అకస్మాత్తుగా జబ్బు చేసిందా...?

“అబ్బా! నాకు గాదు, నా వద్దకు.” అన్నాను నా వద్దకు వీవు చూచిస్తూ, వాళ్ళ యాత్ర మెట్రోలోపల పది నయా పైసల బిళ్ళ పడేంత దిరుగుంది. ఇతర వ్యక్తుల కాలిద్దు చిరిగియని దీన్ని యెప్పుడున్నా ఆ చిరుగు చూడకుండా, కాని చిన్ను స్త్రాంధుడవ్వ నా మిశ్మరు పట్టేశాను.”

ఒక నిమిషంలో కుట్టస్తూ, కొంచెమాంస్యమైన మీరు అవీనుకు వెళ్ళెచ్చు! “అంటూ నూది దారం కోసం వెళ్ళ కోయిందావడ.

“ఏంటు కాయవన్న, నా మిశ్మనిద్దారా జబ్బు చీటి పంపేనులే, మన కిచ్చాళ హాయిగా వెలవు!” అన్నాను. ఇది నువ్వదీనమా? నా మంచి వ్యక్తున్నీ మోసిపోయి దాకరి మూలలో వున్నాయి, కులాసాగా పొక్కుతైదా, నమ్మద తీరానివైనా లేక మేటివ్తైనా వెళ్ళలేనుగదా, ఇంక పడకే పడమావది నాకు! కళ్ళ మూయడోయన్నా, తలుపువద్ద ప్రి కంఠద్వని వనిపించింది, “మీ వాదికేం జబ్బు?” అది దాక్షర్ తమల స్వరం, “ఏంలేదు, కొంచెం నువ్వి”, అన్నది మా యావడ. నేను కంకాయ పట్టాను.

అమె నా స్థితిని తనుక్కోవాలని ముందుకొస్తే నాదయం ఎక్కువైంది. ఇలా గాడిగాను, “నాకేం జబ్బు? నాకు గాదు గాని నా వద్దకు ...!” అమె చిరునవ్వును బట్టి అమె వైరస్కోవ్ కూడా ఏదో రహా స్వాన్ని తెలిపిందనుకోవచ్చు. వెలాగో మా యావడ అమెకు పక్కగదిలోకి నొదిపోయింది.

ఇదే అలోపనకో కునుకు పోయాను. పొగలెళ్ళే కానీ కప్పుకో మా యావడ వచ్చి నిద్రలేపగానే గడియారం వాలుగు కొట్టింది.

కానీ పీటస్తూ లల్లవైప మెరిసే ఉలికిన బల్బల దొంతర చూస్తే కళ్ళ మీరిమిట్లు గొలిపాయి.

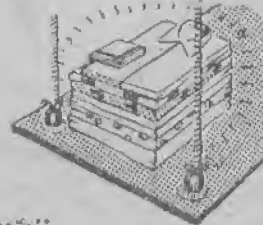
S/P.4A-50 TL

"ఉరికిన బట్టలు వచ్చాయా?" అన్నాను.

"ఏలా వున్నాయి? పెరుస్తున్నాయా? నా రేకులలా నేనే ఉరికాను" అందాదిద.
అన్ని ఎక్కువ బట్టలా? అంత తెల్లగానా? దండాలు కొట్టకుమరీ! నువ్వులికే కట్టం వివేకదనంక
గాద విద్ర బోలేడు నేను!" అన్నాను; "కాని, అదిదవివేయమంతా చెప్పగానే ఆకర్షక పడ్డాను!"

భార్య చెప్పేదన్నది

"కనులను అద్భుతంగా పెచ్చుకున్నాను! అమె
మనవలెకేగాక బట్టలమా చికిత్సకులాలనిపించింది.

అమె బట్టలగురించి, 'నలుగుడు, చిరుగులు, బొజ్జల

విరుణ్ణులు, ఇంకా ఎన్నో చెప్పేటంటే అనంత పరవశులాలనయ్యాను".

ఇలా అన్నది: "నీ వద్ద అన్నట్లు బట్టల ఇరోగ్యంగురించిన్నీ క్రద్దవహించాది. ఎన్నాళ్ల మురికి
బట్టలను ఇంట్లోనేలేనివ్వించి మనకు కనిపించనిదోట ఉతుకుటకు పంపెయ్యి గూడదు. శుద్ధమైన నుంచి
సబ్బుతో ఇంట్లో మనం ఉతుక్కొనబంతో మరేదీ సాటిలేదు."

"ఇది నుంచి మాటే! కాని ఇంట్లో ఉతుక్కుంటే ఇవ్వరు మీరు

దరించిన చీరంత మెరిసే తెల్లగావుంటుందంటారా?" అన్నాను. నా మాట నమ్మి, మా బట్టలన్నిటి
లాగే ఈ చీరెను ఇంట్లో నేనే ఉరికాను." అని విడుదలవుతో జూదించింది. "అంతట నన్నామె
వనయింటికి తీసుకు వెళ్ళింది. అక్కడ ఉరికి అరవేసిన మెరిసే బట్టలు కర్నారా చూడను!"

"ఏలాగైనా నవలైట్ లైట్ గురించి అడోచిస్తే..." అంటూంటే అమె అందుకున్నది: "కడుచు
బట్టలు చిరిగిపోయి, కరెడు కొత్తవి కొనుక్కొనే ఉర్పు ఆడోచిస్తేనో, మరి నవలైట్ లైట్ ఆటయం
లేదు. బట్టలన్నిటిని దాదక్కలేకుండా చక్కగా ఉతుక్కొ గరిగేంత నమ్మకయిన గుణవంతమగు
మరిగను గరిగిస్తుంది. అండ్ బట్టలు చాలాకాలం మున్నుతాయి. పైగా, కొద్ది నవలైట్ నాలా బట్ట
లను తెల్లగాను, బారిగాను ఉతుకుతుంది. నీవు కడుచు నమ్మి కొనక్కర్లేదు. ఆలా, రెండు విధాలా
జరాయె; కామా?"

"నే నీంట్కొస్తూ ఒక నవలైట్ లైట్ కొనుక్కొచ్చి
ఈ బట్టలన్నీ ఉతుకుటకు వాడేను. ఇది విజంగా
దాక్తురు నీలహాను యుభావు పర్చింది!" అన్నాను
మా అయనతో. పెరుస్తూన్న ఆ తెల్లని బట్టలబొంతర
అశ్చర్యంగా చాలానేవు చూడక, అయిన ఆకస్మా
త్తుగా ఉబ్బాహవడి "ఈ రాత్రిమనం నీనీమాకి
వెల్లదాం, కలూరెయిండు, ప్రేయస్!" అన్నారు.

S/PAB-50 TL

కొంభాయిలోని హిందుస్తాన్ రివర్ లిమిటెడ్ వారి ఉత్పత్తి

December '60

నేడే చూడండి!

జీవితపు పెనుకుప్పలను చూసి నిశ్చలమై
అభివ్యక్తిని అర్థం చేసుకోండి!

శ్రీ సారథి స్టూడియోస్

కుంకుమరేఖ

పరిశ్రమ: తాపీ చాణక్య

నవీయం

SHRI SARATHI STUDIOS

FORSHUS

పేరు చెప్పుకోండి...

హూర్స్ లో ఒక మిల్లు వర్తకుడు. అతడితో కుమార్తె. మంచి అందగత్తె. ఒకరోజు రాజదగ్గరకు వెళ్లి తన పిల్ల ఎంతో తెలివైనదని ఎందుగట్టిని బంగారపు బొగ్గులు చెప్పారని గొప్పబాటోయాడు. రాజు వెంటనే ఎందుగట్టి పెట్టిన గదిలోకి పిల్లను రప్పించి "ఈ గట్టిని బంగారంచేస్తే నేను నిన్ను పెళ్ళిచేతాను చేయలేకపోతే తల కొట్టేస్తాను" అన్నాడు. దిక్కుకోతక వెట్టిపిల్ల కూర్చుని ఏడుస్తోంది. ఇంతలో ఓ బొట్టివాడొచ్చి "నీ మొదటి కాన్పుబిడ్డను నాకిస్తే నీకు వసూయంచేస్తా"నన్నాడు. వరే అంది వెనుక ముందు

లాలోచించకుండా. మర్నాడు మానే గదంతా బంగారపు బొగ్గుల. రాజు ఎంతో సంతోషించి ఆ పిల్లను రాజీచేశాడు. కొన్ని పెళ్ళిక రాజకుమారుడు పుట్టాడు. బొట్టివాడు రాజే దగ్గర కయ్యాలై వ్యాసం జ్ఞాపకంచేశాడు. పిల్చి మొర పెట్టుకుంది. బొట్టివాడు కనికరంతో ఒకరోజులోగా తన పేరు తెప్పకుంటే బిడ్డను ఇవ్వక్కరలే దన్నాడు. తెల్లవా రింది రాజి కుహించిన పేర్లు ఒకటి నిజమవలేదు. తెలివి గదిలోకి పరుగెత్తి నందుకు పెట్టోకటి తెచ్చి బొట్టివాడికిచ్చి తెలివి చూపించి. గునుస్తూ ఆయిష్టంతో పెట్టెలేదాడు - కట్ట తీగలుమన్నాయి. "రాజిగారిచ్చిన పారితోషికం అమోఘమైనది. తమ బిడ్డను తమలే కిందుకోండి" అని బనా పేరు తెలుసుకోవాలంటే "కేనామాగో ఏమ్మతి లాక్ హ్యాపద" అని సంతోషంతో నందుకు నిట్టూర్చుకొన్నాడు.

నందుకులో ఏముందో కుహించండి... వెళ్ళాలా అందమైన స్వారిభారి బిల్లు కదా.

నీతి: ప్యారివారి **Perry's** బిల్లుల

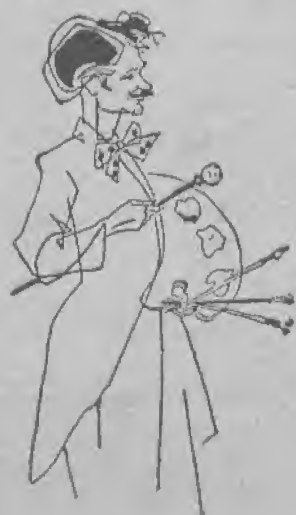

పారితోషికంతో ఎప్పుడూ అందరినీ సంతోషపెట్టవచ్చు

ప్యారివారి బిల్లులు కుచికరమైనవి, వ్యచ్చమైనవి, పుష్కరమైనవి విడిగా కొనుక్కోవచ్చు లేదా అందమైన ప్యాన్సిడబ్బాలలో కొనవచ్చు.

తయారీ: ప్యారిస్ కనఫెక్టరీ లిమిటెడ్, మద్రాసు

ఆధునిక యంత్ర
పరికరములతోను (త
సాంకేతిక
నిపుణులతోను
అమరివున్న
బ్రహ్మాండమైన సంస్థ

ఆప్ సెట్టు ప్రింటర్సు

ప్రసాద్ ప్రాసెస్ ప్రైవేట్ లి. మదరాసు-26

ప్రతినిధి కార్యాలయాలు:

101, పుష్ప కుంజ్ ఎ, రోడ్, చర్చిగేట్, బొంబాయి - 1. (ఫోన్: 243229)
 6/11, 5 మెయిన్ రోడ్, గాంధీనగర్, బెంగళూరు - 9. (ఫోన్: 6555)

రాజా
హాయిర్ ఆయిల్

USE RAJA KASTURI SOAP FOR LUXURY BATH RAJA BAR SOAP FOR EASY WASHING

MFRS: MANYAM & CO., BANGALORE-20.

రాతె

75 ఏళ్లుగా

బైసికిల్స్ లో ప్రసిద్ధిగాంచిన మొదటి పేరు

ప్రపంచం మొత్తంలో రిక్షలాది ప్రజలు పరీక్షచేసి, ఖరారుచేసిన రాతె 1880 నుంచి బైసికిల్స్ లో ప్రసిద్ధిగాంచిన మొదటి పేరుగా చెలామణి అవుతున్నది. ఈ 75 సంవత్సరాలుగా రాతె ప్రతినీత్యం దినదినాభివృద్ధి గాంచుతునే ఉన్నది. కాగా నేడు రాతె ఇంతకుముందు వాటికంటే మేలుగా తయారై మీకు అందుబాటులో ఉంది....! శ్రేష్టతలో సాటిలేదని. ఎంతమాత్రం తిప్పబెట్టదు.

ఒక రాతె ఎంత ధరకైనా కొనతగ్గది!

సెన్స్-రాతె

అదనపు సౌకర్యానికై
విల్ కాపే నీటు
చేసుకోండి

వి విధమయిన అచ్చుపనులైనను

అతి చక్కగా...

అనుకొన్న గడువులో

మేము చేసి యివ్వగలిము

★

మా ముద్రణశాఖకు తోడుగా చిత్రకళాశాఖ,

జ్ఞాకు తయారీశాఖ, లిథో-ఆఫ్ సెట్

సంస్థలు సమకూడి వున్నవి.

★

డి బి. ఎన్. కె. ప్రెస్

(ప్రైవేట్) లిమిటెడ్

చందమామ బిల్డింగ్స్

వడపళని :: మదరాసు - 26

ఫోన్ : 88851-4 లైన్లు

ఇంటికి

త్వరగా పోదాము!

ఎందుకంటే, వాళ్ళ ఇళ్లయందు, వాళ్ళకు
ప్రీతైన సాతెవారి బిస్కెట్లున్ను చాక్
లెట్టున్ను సర్వదా వాళ్ళతోనం సిద్ధంగా
వుంటాయి. ఈ ప్రీతైన ఆహారము
లుండుటచేత వారు తమ అలసటను మర
చుటయేగాక సాయంకాలమున ఆటలాడు
కొనుటకు చాలాశక్తివంతంగా వుంటారుకూడా.

సాతె

బిస్కెట్లు & చాక్లెట్లు

Heros' 120 TEL

సాతె బిస్కెట్ అండ్ చాక్లెట్ కం. లి., పూనా-2

అశోకా అమ్మ రత్నత్రయము

అశోకా ఆమ్లా హేరాయిల్
పామేడ్ - బ్రలియన్టైన్
నల్లనికురులకు
బల్లని గుణమునకు

GP

విజయ కెమికల్స్.. మద్రాసు-7.

మీ

పాపాయికి

ఇష్టం

స్పెన్సర్స్
గ్రేప్ సిరప్

పనిపిల్లల సమస్తమైన ఆజీర్ణ
వ్యాధులకు

స్పెన్సర్ & కో. లి.,

మద్రాసు, బొంబాయి, కలకత్తా, ఢిల్లీ
మరియు బ్రాంచీలు

◀ తలనొప్పా?

కొంచెం

అమృతాంజనము

రాయండి

◀ వెంటనే గుణం
కనిపిస్తుంది

మీకు అమృతాంజనము ఎప్పుడు, కావలసివస్తుందో మీకు తెలియదు,
ఇంట్లో ఎప్పుడూ ఒక బుడ్డిని ఉంచండి. ఎంతైనా సమృద్ధిగా ఉన్నది,

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్

14/15, లక్ష్మీ చర్మి రోడ్డు, మద్రాసు-4 • బొంబాయి-1, కలకత్తా-1, న్యూ ఢిల్లీ-1

[WT-AM-1090]

“క్షమించాలి, ఒక్క నిమిషము....
నేను గ్లాకో బిస్కట్లను తినేదే అయింది”

బిస్కట్లు
చితిమిదని చెప్పడం

శుభ
గ్రహ

పాల్గొవారి

సాల్మి ప్రోవెక్ట్ మ్యాన్యుఫెక్చరంగ్ కంపెనీ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్. బొంబాయి-24

PP.178A TE EVEREST

చందమామ

సంచాలకుడు : 'చక్ర పాణి'

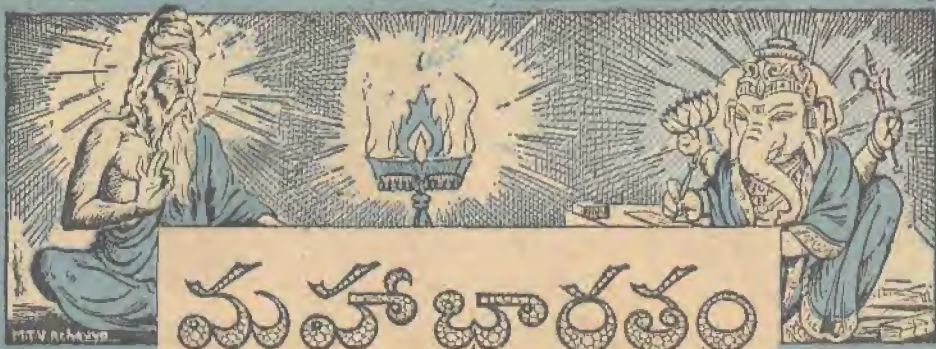
ఈ సంచికతో "గలిపర్ యాత్రలు", "మార్కోపోలో" ముగుస్తున్నాయి. పైసంచికలో కొత్త శీర్షికలు ప్రారంభమవుతాయి, వేచి ఉండండి.

"విక్రమార్వశీయం" అనే కాళిదాసు నాటకం తాలూకు కథను "శూర్వశీ పురూరవ" అనే పేరుతో ఈ సంచికలో ప్రచురించుతున్నాం.

"క్షీరసాగర మథనం" కూడా ఈ సంచికతో ముగిసింది. పైసంచికలో మరొక చక్కని గేయకథ ప్రారంభిస్తాము. అది కూడా శ్రీ ఉత్పల సత్యనారాయణాచార్యగారిదే.

మన దేశపు అద్భుతాలు అనే శీర్షికకింద ఈసారి ఢిల్లీలోని ఎర్రకోట గురించి చదువుతారు. దీనికి సంబంధించిన వివరాలకు ఒక పేజీ చాలదు, అందుచేత దానికోసం మూడు పేజీలు ప్రత్యేకించాము.

సంపుటి 27 : డిసెంబర్ 1960 : సంచిక 6

మహాభారతం

దివిజీల కాంతి యుద్ధరంగమంతా నిండి
చీకటి పొగానే ఉభయపక్ష యోధులూ
విజృంభించి పోరాడసాగారు. ద్రోణుడు
గొప్ప యుద్ధం సాగించాడు, కాని కర్ణుడు
ద్రోణుణ్ణి మించిపోయాడు. అతని ధాటికి
తట్టుకోలేక పాండవ బలాలు పారిపోసాగాయి.

ధర్మరాజు అర్జునుణ్ణి సమీపించి,
"చూడు, కర్ణుడు ఎలాటి దారుణ యుద్ధం
చేస్తున్నాడో! అతన్ని ఆడ్డగించే ఉపాయం
నువ్వే చూడాలి. ఉపేక్షిస్తే సర్వనాశనం
తప్పదు," అన్నాడు.

అర్జునుడు కృష్ణుడి సలహా అడిగాడు.
కృష్ణుడు ఇలా చెప్పాడు: "ఈ సమయంలో
నీవు కర్ణుణ్ణి ఎదుర్కోవటం క్షేమంకాదు.
అతడివద్ద కవచకుండలాలూ తీసుకున్నప్పుడు
ఇందుడు అతడికి వైజయంతి అనే మహా
శక్తిని ఇచ్చాడు. ఆ అస్త్రాన్ని కర్ణుడు నీపై
ప్రయోగించటానికే దాచి ఉంచాడు. దానికి

తిరుగు లేదు. ఈ తరుణంలో కర్ణుణ్ణి
ఎదుర్కోదగినవాడు మన యోధులలో
ఘటోత్కచుడు ఒక్కడే కనిపిస్తున్నాడు."

కృష్ణుడు ఘటోత్కచుణ్ణి పిలిపించి,
"ఇప్పుడు మన విజయం నీపైనే ఆధార
పడిఉన్నది. కర్ణుడు మన సైన్యాలను చించి
చెండాడుతున్నాడు. మాయయుద్ధంలో అరి
తేరిన నీవు అతణ్ణి ఎదిరించి జయించాలి.
ఇవాళ నీ యుద్ధంతో నీకూ, మాకూకూడా
ఖ్యాతి రావాలి," అన్నాడు.

"నీకు భీముడూ, సాత్యకి తోడుగా
వస్తారు," అన్నాడు అర్జునుడు.

"నాకు ఎవరూ తోడు అవసరంలేదు.
ఆ ద్రోణ కర్ణులను నేనొక్కణ్ణే ఎదిరించి
చంపేస్తాను," అంటూ ఘటోత్కచుడు తన
బలాలతోసహా యుద్ధంలో ప్రవేశించాడు.

ఘటోత్కచుడు కర్ణుడిపైకి వస్తూ
ఉండటం చూసి దుర్యోధనుడు దుశ్శాసను

డితో, "నీవు కర్ణుడికి అండగా వెళ్ళు," అన్నాడు. ఆ సమయానికి బాహునుడి కొడుకైన అలంబునుడు దుర్యోధనుణ్ణి సమీపించి, "దుర్యోధన మహారాజా, పొపులైన పాండవులు మహాబలశాలి అయిన నా తండ్రిని చంపేశారు. అందుచేత, నీ అనుమతి అయితే, నేనిప్పుడే వెళ్ళి ఆ పాండవులను చంపి వారి రక్తమాంసాలతో నా తండ్రి ఆత్మను ఆరాధిస్తాను," అన్నాడు.

"అయితే వెళ్ళి ముందు ఆ ఘటోత్కచుణ్ణి చంపు," అన్నాడు దుర్యోధనుడు.

అలంబునుడు ఘటోత్కచుడిపైకి వెళ్ళాడు. ఇద్దరికీ భీభత్సమైన యుద్ధం జరిగింది. చివరకు ఘటోత్కచుడు అలంబునుణ్ణి పడదోసి, అతడి తలను కత్తితో కోసి, దాని జుట్టును పట్టుకుని దుర్యోధనుడి వద్దకు వెళ్ళి, "ఇదుగో, చూడు, నీ బంధువు చచ్చాడు. కర్ణుడికి ఈ గతే పట్టబోతున్నది. రాజునూ, బ్రాహ్మణ్ణీ, స్త్రీనీ చూడబోయేవారు వట్టి చేతులతో పోరాడంటారు గనక నీకోసం ఈ అలంబునుడి తల తెచ్చాను. కర్ణుడి తల పచ్చేదాకా దీనితో తృప్తిపడు!" అని చెప్పి కర్ణుడిపైకి వెళ్ళాడు.

ఇంతలో అలాయుధుడనే మరొక రాక్షసుడు దుర్యోధనుడి వద్దకు వచ్చి, "దుర్యో

ధనా, బాహునుడు నాకు జ్ఞాతి. బాహునుడితో బాటు కిమ్మీరుడూ, హేడింబుడూ కూడా భీముడి చేతిలో చచ్చారని నీకు తెలుసు గదా. నేను భీముణ్ణి, ఘటోత్కచుణ్ణి కూడా చంపేస్తాను. మీ సైన్యాలను అగమని చెప్పు!" అన్నాడు.

దుర్యోధనుడు సంతోషించి, "మీరు యుద్ధం చెయ్యండి. మీ బలాల వెనకగా మేమూ యుద్ధం చేస్తాం," అన్నాడు.

అలాయుధుడు వెళ్ళి భీముడితో తల పడ్డాడు. వాడు మహా బలశాలి, భీముణ్ణి కూడా చాలా చిక్కులో పెట్టాడు. అది చూసి కృష్ణుడు, కర్ణుడిపైకి కొందరు పాండవ

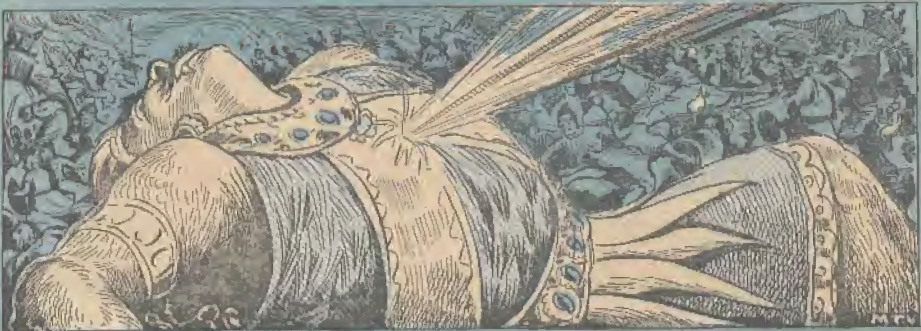
యోధులను పంపి ఘటోత్కచుడు అలా యుధుడితో తలపడే అవకాశం కల్పించాడు. ఇద్దరు రాక్షసులకూ భీకరమైన యుద్ధం జరిగింది. చిట్టచివరకు ఘటోత్కచుడు అలాయుధుడి తల నరికి, దాన్ని దుర్యోధనుడి ముందు వడేటట్టు గిరవాటువేశాడు.

ఆ తరువాత ఘటోత్కచుడు విజృంభించి యుద్ధంచేస్తూ కొరవనైనాన్నీ, ధృతరాష్ట్రుడి కొడుకులనూ ఎడా పెడా నాశనం చేయసాగాడు.

అదిచూసి కొరవులు కర్ణుణ్ణి సమీపించి, "కర్ణా, ఎలాగైనా నీవు ఈ ఘటోత్కచుణ్ణి చంపు. వీడు మమ్మల్ని బతకనిచ్చేటట్టు లేదు. అర్జునుణ్ణి నా చంపగలం గాని ఈ ఘటోత్కచుణ్ణి ఎదుర్కోవటం మా తరం కావటంలేదు. నీ దగ్గర ఇంద్రుడిచ్చిన శక్తి ఉన్నది. దాన్ని ప్రయోగించినట్లయితే ఈ రాక్షసుడు ముందు చస్తాడు. వీడు చావకపోతే మా చావు నిజం," అన్నారు.

కొరవుల దుస్థితి చూసి కర్ణుడు తన వైజయంతిని ఘటోత్కచుడిపై ప్రయోగించాడు. దాని దెబ్బకు ఘటోత్కచుడు ప్రాణాలు వదిలాడు. ఘటోత్కచుడి చావుకు పాండవులు కన్నీరు కార్చారు. ఒక్క కృష్ణుడే సంతోషించాడు. అర్జునుడు విచారపూర్వకంగా కృష్ణుడితో, "మనకు ఇంత నష్టం జరిగిందిగదా, నీవు ఎలా ఆనందించ గలుగుతున్నావు?" అన్నాడు.

"అర్జునా, ఇప్పుడు నా మనసు కెంత హాయిగా ఉన్నదో నీకు తెలియదు. కర్ణుడి పద్ద ఉన్న ఆ మహాశక్తి ఘటోత్కచుడిపైన వ్యర్థమైపోయింది. ఇక కర్ణుడు చచ్చినవాడి కిందనే లెక్క. ఇప్పటికైనా అతడు నీచేత తప్ప మరొకరిచేత చావడు. మహాశక్తి ఉండగా నీవుకూడా అతన్ని చంపలేకపోయి ఉండువు. నీకోసమే నేను బుద్ధిపూర్వకంగా ఘటోత్కచుడి చావు తెచ్చిపెట్టాను. తెలుసుకో!" అన్నాడు కృష్ణుడు అర్జునుడితో.

క్రీరసంగర మధనము

షష్ఠాశ్వాసము :

ఇంద్రుడపుడు బలిచెంతకు
ఏగి సర్వ మెఱిగించెను;
అమృత భాగ మేర్పఱుపగ
అత డచ్చటి కరుదెంచెను.

బలిని చూసి దైతేయులు
భయముచెంది, అమృతకలశ
మతని కిచ్చి, పడి మ్రొక్కిరి;
అచ్చరలను మ్రొక్కించిరి.

అంతలోన ఒక జవ్వని
వింత హెయలు చూపించుచు,
దైత్యరాజు సమ్ముఖమున
సృత్యమాడ దొడగినయది.

తకధిమ్మని వాడ్యములవి
తామంతట మ్రోసినయవి;
అమె అంద చందమ్ములు
మైమఱువగ జేసినయవి.

అప్పరసలు సిగ్గుపడుచు,
అమెతోడ తాముగూడ
గజైలు ఘలుఘల్లనంగ,
కాళ్ళు కదిపి నర్తించిరి.

దైత్యరాజు కొలువెల్లెడ
సృత్యమ్ములు చెలరేగెను;
కులుకులాడి కనుసైగల
కొలు వపు డుట్టుట్లుగెను.

ఆ తొయ్యలి తము జూచిన
దైతేయులు గర్వించిరి;
ఆ మోహిని తము గాంచిన
ఆదిత్యులు తల వంచిరి.

అంతట బలి చక్రవర్తి
ఆ మోహినితో ఇట్లనె:
"ఎవ్వతెవో ఎల జవ్వని!
ఎంతో చక్కనిదానవు!

ఇంపగు నీ చేతులతో
ఈ యమృతము త్రాగవలయు!
నీ చేతుల పోసినయది
నీరైనను అమృతమగును!"

అని వేడుకతోడ పలికి
ఆదిత్యుల, దైతేయుల
బారులుగా కూర్చొనుడని,
బలి భూపతి ఆనతిచ్చె.

అమృతము గల స్వర్ణకలశ
మామె చేతి కత డిచ్చెను;
అయమ చిఱునవ్వులతో
ఆధ్దానిని పుచ్చుకొనెను.

కలశము నఱచేతబట్టి,
కులుకు లొలకపోసికొనుచు,
దేవ దైత్యు లున్నయెడకు
తీగబోణి అరుదెంచెను.

రక్కసులను గని ఎంతో
మక్కుప చూపించె నామె;

ఆమె తళుకు బెళుకులు కని
మైమఱచిరి వారెల్లరు.

అయమ తామున్నయెడకు
అరుదెంచిన ఉప్పొంగుచు,
అడియాసలతో దైత్యులు
అమృతమడుగ మఱచినారు.

"చావులేని మం దీయ్యది,
త్రావుండో దనుజులార!"
అని అడుచు అమృతమామె
ఆదిత్యులకే పోసెను.

"తడవు సేయ పల, దమృతము
త్రాగుండో దైత్యులార!"
అని పాడుచు అమృతమామె
ఆదిత్యులకే పోసెను.

శ్రీహరి తమ కమృతమొసగ
మోహినిగా విచ్చేసెను,
అని తలచుచు ఆదిత్యులు
అమృతమాన దొడగినారు.

రక్కసులా సఖిని చూచి
గ్రుక్కెళ్ళను మ్రింగినారు;
దేవతలా అమృతమ్మును
తృప్తితిర త్రాగినారు.

రాహువనెడు దనుజుడొకడు
మోహిని మోసమ్మునెఱిగి,
ఆదిత్యుల పంక్తిజేరి,
అమృతమ్మును త్రాగినాడు.

అంతలోన సూర్యచంద్రు
లది తెలుపగ, ఆ దైత్యుని
వేయంచుల చక్రమొకటి
వెడలివచ్చి తెగటార్చెను.

రక్కసు డిరుతుండెములై,
రాహు కేతువులుగ మాఱి,
సూర్యచంద్రులను మ్రింగగ
చొరబాటెను వినువీధికి.

అప్పుడప్పుడే కారుమమ్ము
ఆవరించె నాకనమున;

పెను చీకటు లలముకొనెను,
ఫెళ్ళఫెళ్ళమని ఉఱుములుఱిమె

అంతలోన ఆ మోహిని
అమృతకలశ మింద్రునకిడి,
మెఱపు మెఱసి పోయినట్లు
సరగున మటుమాయమయ్యె.

“మోహిని ఏ దమృత మేది?
మోసమయ్యె,”నని దైత్యులు
ఆగ్రహమున గదలనెత్తి
ఆదిత్యులపై దూకిరి.

పజ్రదంష్ట్ర, కాలనాథ
వైరోచన దైత్యులు
ఖడ్గములను జళిపించుచు
కదనరంగమున దూకిరి.

అమృతముచే బలమొందిన
ఆదిత్యులు దైత్యులతో
తలపడి ఎదిరించినారు,
తమ శక్తిని చూపినారు.

ఐరావత మింద్రుడెక్కి
వైరోచను తాకినాడు.
అదిత్యులు దైత్యులపై
అమ్ములు గుప్పించినాడు.

కోపముతో దైత్యులు
కొండలెత్తి విసరినారు;
వజ్రాయుధ మింద్రుడేసి
వైరుల నుగ్గాడినాడు.

రణరంగమునం దనురుల
రక్తము మడుగులు కట్టెను!
రాబందులు పీఠులపై
రచ్చసేయ సమకట్టెను!

చాలమంది తమవారలు
చచ్చుట గని, దైత్యులు
నడి చప్పుడు లేకుండగ
సంద్రములో చాగుకొనిరి.

బలి యించుక దుఃఖింపక
పట్టణమున కేగినాడు;
“సిరి యెంతయు అస్థిర”మని
చింతించుట మానినాడు.

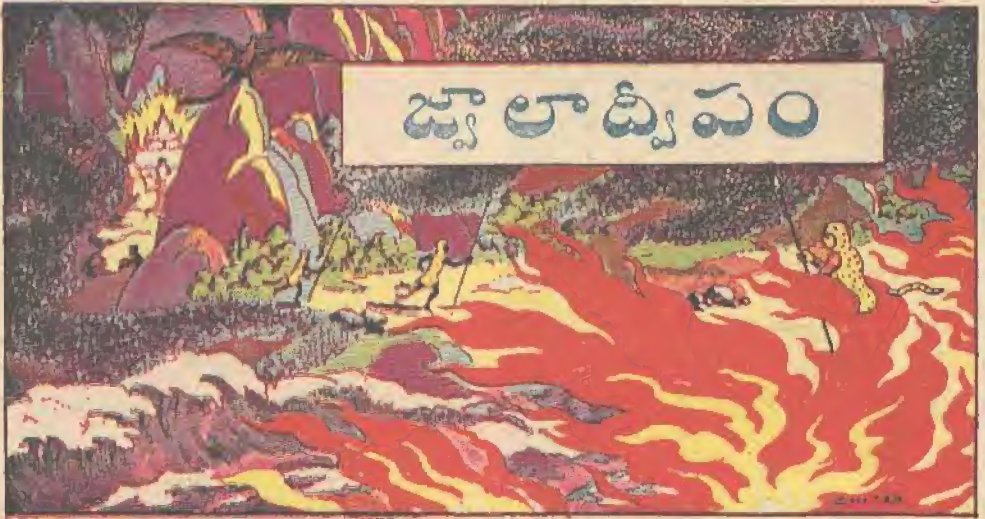
ఐరావత, ముచ్చెక్కవ,
మప్పరసల, నమ్మతకలక
కల్పితరుల గొని ఇంద్రుడు
కదలినాడు స్వర్గమునకు.

అతనివెంట వాసుకియును
ఆరుదెంచెను స్వర్గమునకు;
అమృతము కాపాడు భార
మతని కిచ్చె దేవేంద్రుడు.

ఐరావత మింద్రుడెక్కి
అమరావతి నూరేగెను;
స్వర్గలోకమం దప్పడు
జయభేరులు చెలరేగెను!

★ సంపూర్ణం ★

12

[నాగవర్మ కపిలపురం కోటలో తన సైన్యాన్నంతా పోగొట్టుకుని, మారువేషంతో, జ్వాలాద్వీపపు పులిరాయుళ్ల నాయకుడైన కరవీరుడితో కలిసి అడవిలోకి పారిపోయాడు. తరవాత రాకుమారి శాంతిమతికీ, చిత్రసేనుడికీ వివాహం అయింది. వివాహంనాడు ఉగ్రాక్షుడి కొత్తకోరికను నెరవేర్చేందుకు చిత్రసేనుడు అంగీకరించాడు. తరవాత—]

ఉగ్రాక్షుడు తన రాక్షస బంట్లకోసం కేక వేయగానే, కోటలో ఎక్కడెక్కడ వున్న రాక్షసులూ అతడి దగ్గిరకు పరిగెత్తుకు వచ్చారు. ఉగ్రాక్షుడు వారందరినీ చిత్రసేనుడికి చూపుతూ, "మహారాజా, మీరు ఎక్షిజాన ఎలాంటి సహాయం కావాలన్నా, నేనూ వీళ్ళూ రాగలం. మీరు నా కోటకు కాకితో కబురంపితే చాలు," అన్నాడు.

చిత్రసేనుడు చిరునవ్వు నవ్వాడు. "నీ నుంచిగాని, నీ బంట్లనుంచిగాని ఏ

మాత్రం సహాయం కోరే అవసరం లేకుండా, నా రాజ్యపాలన ప్రశాంతంగా జరిగిపోవా లన్నదే నాకోర్కె. అడవిలో ఎక్కడో మాయ మైన ద్రోహి నాగవర్మనూ, అతని అనుచరుడు కరవీరుణ్ణి, నీ బంట్లు పట్టుకు రాగలిగితే బావుండును. నాకూ, నీకూకూడా ఏనాటికైనా ప్రమాదం అంటూ కలిగితే—వాళ్ళిద్దరి నుంచే," అన్నాడు చిత్రసేనుడు.

"మహారాజా, వాళ్ళు ప్రస్తుతానికి అయిపూ అజా లేకుండా మాయమయ్యారు.

కాని, వాళ్లు ఎంతోకాలం ఈ అడవుల్లో కొండల్లో దాగివుండలేరని నానమ్మకం. ఈ నాటినుంచి నా సేవకుల్లో సగంమందికి వాళ్లను వెతికిపట్టుకునే పని ఒప్పచెపుతున్నాను,” అన్నాడు ఉగ్రాక్షుడు.

చిత్రసేనుడి పక్షాన చేరిన పులిరాయుడు అమరపాలుడికి ఆ బ్రోహులిద్దరూ ప్రాణాలతో దొరుకుతారన్న నమ్మకం పోయింది. అతడు నిరాశగా తల వూపుతూ, “మహారాజా, వాళ్లు ఈసరికే తూర్పుసముద్రంలో వున్న జ్వాలాద్వీపానికి ప్రయాణం కడు తూండివుంటారని నా అనుమానం,” అన్నాడు. చిత్రసేనుణ్ణికూడా అలాంటి అను-

మానమే బాధిస్తున్నది. ఉగ్రాక్షుడు అడవిలోని తన కోటకు ప్రయాణమయ్యాడు.

రెండు మూడు నెలలు గడిచినై. ఉన్నట్టుండి హఠాత్తుగా రాజ్యంలో అక్కడాయక్కడా దారిదోపిళ్లూ, గృహదహనాలూ ప్రారంభమయినట్టు చిత్రసేనుడికి వేగులద్వారా వార్తలు అందినై. ఈ దోపిళ్లు చేసే వాళ్లు సుశిక్షితులూ, అన్నింటికి తెగించిన పరమ దుష్టులనికూడా తెలిసింది. వాళ్లు అడవిదారుల పక్కనా, కొండకోసల్లోనూ దాగివుండి, హఠాత్తుగా బాటసారులమీదా, గ్రామాలమీదా పడి నానాభీభత్సం కలిగించి, దొరికినదల్లా దోచుకుని పారిపోతున్నారు. తమను ఎదిరించినవాళ్లనూ, వాళ్ల గ్రామాలనూ నిలుపునా కాల్చేస్తున్నారు. ఇంత పరకూ ఈ దుర్మార్గుల్లో ఒక్కగానొక్కడైనా ప్రాణాలతో పట్టుబడలేదు. ఏ ఒక్కడైనా గాయపడిగాని, లేక గుంపునుంచి వేరైగాని దొరికినా, వాడు వెంటనే ఏదో విషం మింగి ప్రాణాలు విడుస్తున్నాడు. ఆ కారణంగా, ఆ దోపిడిగాళ్లను ప్రశ్నించి వాళ్ల నాయకుడెవడో, వాళ్ల నివాసస్థానా లెక్కడెక్కడ వున్నవో తెలుసుకునేందుకు సాధ్యంకాలేదు. చిత్రసేనుడు ఒక పని చేశాడు : ఆయన తన మనుషులను రాజ్యంలోని గ్రామా-

లకూ, అడవుల మధ్య వుండే గూడేలకూ పంపి; ఇప్పటివరకూ బందిపోట్లుగానూ, దారిదోపిడిగాళ్లుగానూ వున్న వ్యక్తులందరూ క్షమించబడతారనీ, వాళ్లు తమతమ ఆయుధాలతో కపిలపురానికి వస్తే, ప్రతిఒక్కరికీ వ్యవసాయయోగ్యమైన భూములు యివ్వబడతవని చాటింపు వేయించాడు.

చిత్రసేనుడి ఈ ఎత్తుగడ పొరింది. వారం తిరక్కుండానే దాదాపు యాభైమంది బందిపోట్లు కత్తులూ, కతార్లతో కపిలపురానికి వచ్చారు. వాళ్లందరూ భవనంముందున్న ఆవరణలో పొగవగానే, చిత్రసేనుడు తను కొత్తగా నియమించిన సేనానాయకుడు అమరపాలుడితో వాళ్లదగ్గరకు వచ్చాడు. బందిపోట్లను చూస్తూనే అమరపాలుడు వాళ్లల్లో కొందరిని గుర్తించి, చిత్రసేనుడితో, “మహారాజా, వీళ్లల్లో కొందరైనా ద్రోహ నాగవర్మ సైనికులున్నారు. వీళ్లను నమ్మి మడిమాన్యాలు యివ్వటం ప్రమాదం అవుతుందేమో,” అన్నాడు.

“మీ నాయకుడు నాగవర్మ ఎక్కడ? అతడే మిమ్మల్ని పంపాడా?” అని అడిగాడు చిత్రసేనుడు బందిపోట్లను.

“మాకు ఒక నాయకుడంటూ లేడు, మహారాజా. మీరు అనుమానపడ్డట్టు మేము

ఒకప్పుడు నాగవర్మకింద పనిచేసినవాళ్లమే కాని, ఈ కోటలో మీరు మాటువేసి మా మీదకు రాక్షసుల్ని పదిలినప్పుడు మేము తలా ఒక దారి అయ్యాం. ఆ నాటినుంచి యీనాటివరకూ ఆ నాగవర్మ విమయాడో, ఎక్కడ వున్నాడో మాకు తెలీదు,” అన్నాడు బందిపోట్లకు నాయకుడైన ఒకడు.

“మీ మాటలు నమ్మటం ఎలా?” అని ప్రశ్నించాడు చిత్రసేనుడు.

“మీ చాటింపు విని, మీకు లొంగిపోయి, రాజభక్తి గల పౌరులుగా జీవించేందుకు అవకాశం కలుగుతుందని యిక్కడికి వచ్చాం. కేవలం పొట్టకోసమే మేము దోపిడి

లకూ, దొంగతనాలకూ పాల్పడ్డాం. మా నేరాలు క్షమించి మమ్మల్ని మీ పౌరులుగా స్వీకరించాలని కోరుతున్నాం,” అన్నాడు బందిపోట్ల నాయకుడు.

“సరే, మీ మాటలు నమ్మి మీకు సేద్యానికి పొలాలు యిస్తాను, కాని మీరు యాభై మందికన్న ఎక్కువ పున్నట్టులేదు. తతిమ్మా దొంగల మాటేమిటి?” అని ప్రశ్నించాడు చిత్రసేనుడు.

“మమ్మల్ని మీరు క్షమించి, దయగా చూశారని తెలియగానే ఆ మిగిలినవాళ్లూ మీ శరణు బొచ్చేందుకు వస్తారు, మహారాజా!” అన్నాడు బందిపోట్ల నాయకుడు.

అమరపాలుడు, చిత్రసేనుడి చెవిలో రహస్యంగా, “మహారాజా, వీళ్ల మాటలు నమ్మేందుకు లేదు. ద్రోహ నాగవర్మ వెనక పుండి వీళ్లచేత యీ నాటకమంతా ఆడిస్తున్నాడో లేదో మనం తెలుసుకునేవరకూ వీళ్లను కారాగారంలో బంధించి వుంచటం బావుంటుందనుకుంటాను,” అన్నాడు.

“అది సాధ్యంకాదు. నేను మాట తప్పి నట్టవుతుంది. ఆతరవాత ప్రజల్లో నా వాగ్దానాలకు విలువేం వుంటుంది?” అన్నాడు చిత్రసేనుడు.

“అయితే మీరో క్షణం ఆగండి. వీళ్లకో చిన్న బెదురు పెట్టి చూస్తాను,” అంటూ అమరపాలుడు బందిపోట్లకేసి తిరిగి, “మీలో కొందరికైనా నాగవర్మా, జ్వాలాద్వీపపు పులిరాయుళ్ల నాయకుడు కరవీరుడూ ఎక్కడ వున్నదీ తెలుసునని మహారాజాగారి అభిప్రాయం. మీరు నిజం బయటపెట్టకపోయారో, చిత్రవధ చేయించుతారు,” అన్నాడు కఠినంగా.

అమరపాలుడు యిలా అనగానే బందిపోట్ల నాయకుడు గుప్పెట ముందుకు చాచాడు. అతడితోపాటు అతడి అనుచరులు కూడా గుప్పెట్లు చాచారు. బందిపోట్ల నాయకుడు దృఢమైన కంఠస్వరంతో, “మహా

చందమామ

రాజా! మేము మేలుకూ కీడుకూడా సిద్ధ పడే యిక్కడికి వచ్చాం. ఇదిగో, మా గుప్పెటలకేసి చూడండి. ఇందులో చిటికెల మీద ప్రాణంతీసే కాలకూటవిషం వున్నది.. మీ సైనికులు మాదరికి వచ్చేలోపలే, మేం యీ విషం మింగి మరణించగలం. మరో సారి ప్రమాణంచేసి చెపుతున్నాను. ఆ నాగ వర్మ గురించిగానీ, కరవీరుణ్ణి గురించిగానీ మాకేమీ తెలియదు," అన్నాడు.

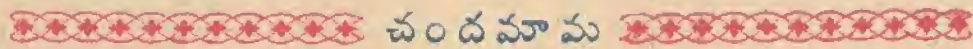
బందిపోట్ల నాయకుడు అలా అనగానే చిత్రసేనుడికి, అమరపాలుడికీకూడా అతడి మాటల్లో నమ్మకం కలిగింది. చిత్రసేనుడు బందిపోట్లకేసి చిరునవ్వు నవ్వుతూ, "సరే, ఈనాటినుంచి మీరు రాజ్యంలోని తక్కిన వారితోపాటు అన్ని హక్కులూ గల పౌరులు. మీకు ఈ రాజధాని నగరం దాపులనే వ్యవసాయయోగ్యమైన భూములు ఇప్పిస్తాను," అన్నాడు. చిత్రసేనుడు ఇలా అనగానే బంది పోట్లనుంచి ఒక్కసారిగా జయజయ ధ్వానాలు వినిపించినై. "చిత్రసేన మహారాజుకూ, జై!" అంటూ వాళ్లు దిక్కులు పిక్కటిల్లేలా నినాదాలు చేశారు.

తమతోటి బందిపోట్లను చిత్రసేన మహారాజు శిక్షించలేదనీ, వాళ్లకు భూములు యివ్వటం జరిగిందనీ తెలియగానే, రాజ్యం

లోని బందిపోటు ముఠాలన్నీ కపిలపురం వచ్చి రాజుగారికి లొంగిపోయాయి.

చిత్రసేనుడికి యిక తన పరిపాలన ఏ ఒడుదుడుకులైలేకుండా సాగిపోతుందన్న నమ్మకం కలిగింది. కాని, అతడి కప్ప డప్పడు ద్రోహ నాగవర్మ ఏమయ్యాడు? ఇంకా బతికే వున్నాడా? వుంటే ఎక్కడ వున్నట్టు? అన్న అనుమానాలు కలుగు తూండేవి. అమరపాలుడుమాత్రం, నాగ వర్మ, కరవీరుడితో కలిసి జ్వాలాద్వీపం వెళ్లి వుంటాడని చెబుతూండేవాడు. అలా జరిగి వుంటే, ఏదో ఒకనాడు వాళ్లు తిరిగి భయం కర పక్షులతో రాజ్యంమీద ప్రత్యక్షమవుతారు.

ఇలాంటి చిన్న చిన్న భయాందోళనలతో వున్న చిత్రసేనుడు తన భార్య గర్భవతి అయినదని తెలిసినప్పుడు మరింతగా ఆందోళన పడ్డాడు. ఆ పుట్టబోయే శిశువు మగపిల్లవాడైనా, అడపిల్లఅయినా, అయిదేళ్లు పెంచి రాక్షసుడైన ఉగ్రాక్షుడివరం చెయ్యాలి.

నెలలు గడిచాయి. రాణి కాంతిమతి ఒకనాటి సూర్యోదయంవేళ ఒక మగపిల్ల వాణ్ణి కన్నది. రాజ్యంలో ఆనందోత్సాహాలు వెల్లివిరిశాయి. ప్రజలు ఉత్సవాలు చేసు కున్నారు. ఆ ఉత్సవాల నడుమ ఉగ్రాక్షుడు రాజప్రాసాదానికి వచ్చి, పొత్తిళ్లలో వున్న రాజకుమారుణ్ణి అంత ఎడంలో నిలబడి

చూసి, చిన్న పిల్లవాడిలా కేరింతలు కొడుతూ గంతులు వేశాడు.

"మహారాజా, ఈనాటినుంచి అయిదేళ్లు ముగియగానే, ఈ పిల్లవాడు నావాడవు తాడు," అన్నాడు ఉగ్రాక్షుడు.

ఏళ్లు గడుస్తున్నై. కపిలపుర రాజ్యంలో రాత్రివేళల అక్కడక్కడా అకాశంలో ఎగిరే మంటలు కనిపిస్తున్నవనీ, అవి అగ్ని పక్షులైననీ ప్రజలు చెప్పకొసాగారు. క్రమంగా యీ వార్తలు చిత్రసేనుడికి అందినై. రాజ్యంలో నలుమూలల వున్న వేగులవాళ్లు, ఆ ఎగిరేవి అగ్నిపక్షులైనని ధృవపరిచారు.

ఇదొ కొత్త బెడద, అనుకున్నాడు చిత్ర సేనుడు. ఇంతలో రాకుమారుడికి అయి దేళ్లు నిండినై. ఒకనాటి ఉదయం ఉగ్రాక్షుడు తుఫానులా రాజప్రాసాదం ముందుకు వచ్చి పడ్డాడు.

"మహారాజా, వచ్చాను! ఏడీ రాకుమా రుడు?" అని అడిగాడు రాక్షసుడు.

"ఇప్పుడే వస్తున్నాడు, కొత్త దుస్తులూ అవీ....అలంకరిస్తున్నారు, అగు!" అన్నాడు చిత్రసేనుడు.

చిత్రసేనుడి ముఖంలో విమాత్రం విచార ఛాయలు లేకపోవటం చూసి, ఉగ్రాక్షుడు

అశ్చర్యపడ్డాడు. తన ప్రథమ సంతానాన్ని
యింత నిర్వికారంగా అతడు తనవరం
చేస్తున్నాడే? కుర్రవాడు కుంటిగాని, గుడ్డి
గాని కాదుగదా?

ఉగ్రాక్షుడు యిలా అలోచిస్తున్నంతలో
దాసీలు పుష్టిగా, ఆరోగ్యంగా పున్న ఒక
కుర్రవాణ్ణి తెచ్చి, ఉగ్రాక్షుడి ముందు నిల
బెట్టారు. ఉగ్రాక్షుడు ఆ కుర్రవాణ్ణి చూసి
ఉత్సాహంగా చప్పట్లు నరిచి, రెండు చేతు
లతో పట్టి భుజం మీదికి ఎత్తుకుంటూ,
"మహారాజా, మీరు అన్న మాటమీద నిల
బడ్డారు. మీ మేలు మరవను," అంటూ
కోటద్వారం దాటి అడవిలో ప్రవేశించాడు.

ఉగ్రాక్షుడు అడవి చేరగానే, అతడి
భుజంమీద పున్న కుర్రవాడు, "అయ్యా,
అయ్యా, ఆ చెట్టుకింద పున్న ఎండు కర్ర
పుల్ల నాక్కావాలే!" అని మారాం చేశాడు.

ఉగ్రాక్షుడు భుజంమీదనుంచి కుర్ర
వాణ్ణి దించి, కర్రపుల్ల తెచ్చి అతడి కిస్తూ,

"ఈ కర్రతో ఏం చేస్తావు, బాబూ?" అని
ముద్దుగా అడిగాడు.

"వంటింటోకి కుక్కలూ, కోళ్లూ రాకుండా
తరుముతాను," అన్నాడు కుర్రవాడు.

ఉగ్రాక్షుడు ఉలిక్కి పడ్డాడు. రాజకుమారుడు
వంటింటోకి కుక్కలూ, కోళ్లూ
రాకుండా తరమటం ఏమిటి?

"మీ అయ్య ఏం చేస్తుంటాడురా,
బాబూ?" అని అడిగాడతడు.

"వంటింటో మాంసం, అన్నం వండు
తుంటాడు. ఏదైనా కుక్క మాంసం ఎత్తుకు
పోయేందుకు వచ్చిందో, ఈ కర్రతో నడుం
యిరగేస్తాను," అన్నాడు కుర్రవాడు.

"ఇంత మోసమా, హు! వంటవాడి
కొడుకును, రాజకుమారుడని నాకిస్తారా?"
అంటూ ఉగ్రాక్షుడు రౌద్రరూపం దాల్చి,
కుర్రవాణ్ణి భుజాన వేసుకుని హుంకరిస్తూ,
కపిలపురం కోటకు బయలుదేరాడు.

—(ఇంకా వుంది)

ఊర్వశీ పురూరవ

ఒకనాడు రంభా ఊర్వశీ మొదలైన అప్ప
రసలు కుబేరుడి పట్టణమైన అలకా
పురానికి వెళ్లి తిరిగి వస్తూండగా హిరణ్య
పురంలో ఉండే కేశి అనే రాక్షసుడు హేమ
కూట పర్వతప్రాంతంలో వారిని అడ్డగించి,
ఊర్వశీనీ, ఆమె చెలికత్తె అయిన చిత్రలేఖ
అనేదాన్ని పట్టుకుని ఈశాన్య దిక్కుగా
వెళ్లిపోయాడు.

వెంటనే రంభ మొదలైనవాళ్లు గొంతు
లెత్తి, "అయ్యయ్యో, కాపాడండి! రక్షిం
చండి!" అని కేకలు పెట్టారు.

ఈ కేకలు పురూరవ చక్రవర్తికి విని
పించాయి. ఆయన ప్రతిష్ఠానపురానికి రాజు.
గొప్ప యోధుడు. ఇంద్రుడికే ఎన్నోసార్లు
యుద్ధాలలో తోడ్పడి ఆయన స్నేహం
సంపాదించుకున్నవాడు. ఆయన ప్రాతః
కాల నిష్ఠలు ముగించుకుని నగరానికి తిరిగి
వెళ్తున్న రంభ మొదలైనవారు చేసిన

ఆర్తనాదాలు విని, వారిని సమీపించి జరిగిన
సంగతి తెలుసుకుని, "మీరేమీ భయపడ
కండి. మీ స్నేహితురాలిని నేను తీసుకు
వస్తాను!" అని వారికి ధైర్యం చెప్పాడు.

తరవాత పురూరవుడు సోమదత్తమనే
రథమెక్కి తానుకూడా ఈశాన్య దిక్కుగా
బయలుదేరాడు.

రంభ మొదలైనవారు హేమకూట
పర్వతం మీదికెక్కి వేచి ఉన్నారు.

పురూరవుడు ఒక్క వాయువ్యాస్త్రంతో
కేశి సైన్యాన్ని చెల్లాచెదురు చేసి, ఊర్వశీ
చిత్రలేఖలను రక్షించి తన రథంపై
ఎక్కించుకుని తిరిగి రాసాగాడు.

కేశిచేత చిక్కి భయంతో మూర్ఛపోయిన
ఊర్వశీకి ఇప్పుడు స్వప్న వచ్చింది. తనను
రక్షించినవాడు పురూరవుడని ఆమె తెలుసు
కున్నది. ఆ సమయంలోనే పురూరవుడికి
ఊర్వశీకి పరస్పరం ప్రేమ అంకురించింది.

వచ్చే రథంమీద జింక చిహ్నం చూసి పురూరవుడు విజయుడై వస్తున్నాడని రంభ మొదలైన అప్పరసలు తెలుసుకున్నారు. ఊర్వశీ రంభా మొదలైనవారు తిరిగి కలుసు కుని పొందిన సంతోషానికి మేరలేదు. వారు పురూరవుడి సహాయాన్ని ఎంతో కొనియా డారు: "నెను చేసినదేమీ లేదు. అంతా ఆ ఇంద్రుడి చలవ!" అన్నాడు పురూరవుడు.

ఈలోపుగా నారదుడు ఇంద్రుడికి ఊర్వ శిని కేళి పట్టుకుపోయిన వార్త తెలిపాడు. ఇంద్రుడు చిత్రరథుడనే గంధర్వుణ్ణి పిలిచి, "ఊర్వశి చాలా పిరికిది. ఆమెను కేళి బారి నుండి రక్షించి తీసుకురా," అని చెప్పాడు.

చిత్రరథుడు గంధర్వుల సేనతో వస్తూండగా, దారిలో చారణులు కొందరు కనిపించి, "పురూరవుడు ఊర్వశిని రక్షించి తెచ్చాడు. అప్పరసలందరూ ఆయనతోబాటు హేమ కూట పర్వతం మీద ఉన్నారు," అని అతడికి చెప్పారు.

చిత్రరథుడు అక్కడికి చేరి పురూరవు డితో, "మహానుభావా, పూర్వం నారాయణ ముని అప్పరస లందరినీ సాందర్యంలో మించేదిగా ఉండేలాగు ఈ ఊర్వశిని సృష్టించి ఇంద్రుడికి ఇచ్చాడు. ఇప్పుడు మళ్ళీ మీరు ఆమెను కాపాడి ఇంద్రుడికి ఇచ్చారు. అందుచేత మీరుకూడా మావెంట స్వర్గానికి వచ్చి ఇంద్రుడి కృతజ్ఞతలు అందు కోండి," అన్నాడు.

కాని పురూరవుడు తనకు సగరంలో పని ఉన్నదనీ, ప్రస్తుతానికి స్వర్గానికి వచ్చే అవ కాశం లేదనీ చెప్పాడు. పురూరవుణ్ణి వదిలి వెళ్ళటం ఊర్వశికి చాలా బాధ అయింది. ఆమె స్వయంగా ఆయన వద్ద సెలవు పుచ్చుకోలేక తన చెలికత్తె అయిన చిత్ర లేఖచేత చెప్పించింది. "మంచిది, వెళ్ళి రండి. నన్నుమాత్రం మరిచిపోవద్దు!" అన్నాడు పురూరవుడు. స్వర్గవాసులు కను చూపుమేర దాటిపోయినదాకా అక్కడే నిల

బడి తరవాత ఆయన ప్రతిష్ఠాన పురానికి వెళ్ళిపోయాడు.

పురూరపుడు ఊర్వశిమీద ప్రేమచేత చాలా గొప్ప వేదన అనుభవించసాగాడు. ఆయనవద్ద మాణవకుడనే వేడుక చెలికా డున్నాడు. పురూరపుడు తన ప్రేమ గురించి అతడితో చెప్పకున్నాడు. ఇది రహస్యం గనక మాణవకుడు ఎవరితోనూ చెప్పక దాచిఉంచాడు.

తన భర్త ఏదో రహస్యబాధ అనుభవిస్తున్నట్టు పురూరపుడి పట్టపురాణి కాశికాదేవి ఊహించింది. ఆమె తన పరిచారిక అయిన నిపుణికను పిలిచి, రాజుగారి అవేదనకు గల కారణమేమిటో తెలుసుకురమ్మన్నది.

నిపుణిక పేరుకు తగ్గట్టే చాలా గడుసుది. ఆది ఒంటరిగా కూర్చుని ఉన్న మాణవకుడి వద్దకు వచ్చి, "రాణిగారు నన్ను నీ దగ్గరికి పంపారు," అన్నది. నిపుణికను చూస్తూనే మాణవకుడు, "దీని దగ్గర చాలా జాగ్రత్తగా మాట్లాడాల్సి," అనుకున్నాడు. అతడు ఆమెతో, "రాణిగారి ఆజ్ఞ ఏమిటి?" అన్నాడు.

"నాకు ఇంత దుఃఖం కలుగుతుంటే నుపు చూస్తూ ఊరుకోవటం భావ్యమేనా?" అని రాణిగారు నీతో అనమన్నారు!" అన్నది నిపుణిక.

"అవిదగారికి రాజుగారేమైనా అన్యాయం చేశారా?" అని మాణవకుడు అడిగాడు.

"అన్యాయం కాదా? రాజుగారు రాణిగారిని సంబోధించబోయి తాను ప్రేమిస్తున్న దానిపేరు పెట్టి పిలిచారు!" అన్నది నిపుణిక.

పాపం, రాజుగారు తన గుట్టు తానే బయట పెట్టుకున్నాడే అనుకుంటూ మాణవకుడు, "ఊర్వశీ అని పిలిచారేం? ఆ ఊర్వశిని ఏవేళ చూశారోగాని, ఆ క్షణం నుంచీ ఆయనకు వెర్రి పట్టింది. ఒకవంక రాణిగారికి దుఃఖం కలిగించటం అటుంచి, నా ప్రాణాలుకూడా కొరుక్కు తెంటున్నారు!" అని గుట్టంతా బట్టబయలు చేసేశాడు.

నిపుణుక నిపుణతతో తన పని పూర్తి చేసుకుని వెళ్లి కాశికాదేవితో అంతా చెప్పేసింది.

"ఎప్పుడెప్పుడు ఏమేమి జరిగేదీ తెలుసుకుని నాకు వచ్చి చెబుతూండు!" అని రాణి తన దాసినీ హెచ్చరించింది.

రాజుగారు తన వెదుక చెలికాణ్ణి పిలిచి, "నేనీ విరహబాధ భరించలేకుండా ఉన్నాను. ఎక్కడికి పోతే ఈ బాధ తగ్గుతుందో చెప్పు," అని అడిగాడు.

"వంటింటికి పోయి హాయిగా భోంచేస్తే అన్ని బాధలూ తీరుతాయి," అన్నాడు హాస్యగాడైన మాణివకుడు.

"నువ్వు తిండిపోతువు గనక నీ బాధ సులువుగా తీరుతుంది. ఊర్వశిని చూస్తే తప్ప నా బాధ తీరే అవకాశం లేదు," అన్నాడు పురూరపుడు.

"నీ కున్నంత బాధ ఆ ఊర్వశికి మాత్రం ఉండదా ఏమిటి? నిన్ను వెతుక్కుంటూ ఆవిడనే రానీ!" అన్నాడు హాస్యగాడు.

ఇద్దరూ కలిసి ప్రమదవనానికి వెళ్లారు. వనమంతా పసంతశోభలు వెదజల్లుతున్నది. రాజుకు తాపం మరింత హెచ్చింది. ఆ తాపం తగ్గేటందుకు ఏదైనా ఉపాయం చెప్పమన్నాడు రాజు. విదూషకుడు కొంచెం ఆలోచించి, "నిద్ర పోతివా నీకు ఊర్వశి కలలో కనిపించి అనందం కలుగుతుంది. లేదా, ఊర్వశి చిత్రరువు తయారుచేసి దాన్ని చూసుకుని సంతోషించు," అన్నాడు.

"నిద్రపట్టటం అసంభవం. ఊర్వశిని చిత్రించటానికి ప్రయత్నించానంటే కళ్ళ వెంట నీరు కారి ఏమీ కనబడదు," అన్నాడు పురూరపుడు.

"అయితే మరి మూడో మార్గం లేదు," అన్నాడు విదూషకుడు.

ఇదే సమయానికి ఊర్వశి తన చెలి కత్తెతో కూడా అక్కడికి వచ్చి అదృశ్యంగా

అంతదూరాన నిలబడి, పురూరపుడు తన చెలికాడితో అనే మాటలు విని, ఆయనకు తనపై ప్రేమ ఉన్నందుకు చాలా సంతోషించింది. కాని ఆమె రాజు ఎదటపడి తన ప్రేమ వ్యక్తం చెయ్యటానికి సిగ్గుపడి, చెట్టు బెరడుపైన తన ప్రేమను రెండు పద్యాలలో రాసి రాజు ఎదట వేసింది.

దానిని విదూషకుడైన మాణవకుడు చూసి తీసి రాజుకిచ్చాడు. రాజు ఆ పద్యాలు చదివి, అవి ఊర్వశి రాసినవని తెలుసుకుని చాలా ఆనందించాడు. తరవాత ఆయన ఆ బెరడును విదూషకుడి కిచ్చి జాగ్రత్తగా ఉంచమన్నాడు.

ఇప్పుడు ఊర్వశీ, చిత్రలేఖా తమ రూపాలతో రాజు ఎదట ప్రత్యక్షమయ్యారు. కాని పురూరపుడు ఊర్వశితో తృప్తిగా మాట్లాడే లోపలనే ఇంద్రలోకం నుంచి ఊర్వశికి పిలుపు వచ్చింది. భరతముని లక్ష్మీస్వయం వరం అని ఒక నాటకం తయారుచేసి అందులో ఊర్వశికి లక్ష్మీదేవి వేషం ఇచ్చాడు; దాన్ని ఇంద్రుడి ఎదట ప్రదర్శించాలి. ఊర్వశి పురూరపుడివద్ద సెలవు తీసుకుని ఇంద్రలోకానికి వెళ్ళిపోయింది.

ఈలోపుగా రెండు విషయాలు జరిగాయి. మాణవకుడు ఊర్వశి పద్యాలు గల

బెరడు పత్రం పారేసుకున్నాడు; రాజుగారు ప్రమదవనంలో విదూషకుడితో ఒంటరిగా మాట్లాడుతున్నారని నిపుణికద్వారా తెలుసుకుని కాశికాదేవి అక్కడికి వచ్చి, తన దాసీతోపాటు ఒక చెట్టుచాటున దాగి సంభాషణ ఆలకించ మొదలుపెట్టింది.

ఆ సమయంలో బెరడు పత్రం రాణి కాళ్ళవద్దకు గాలికి కొట్టుకువచ్చింది. దాన్ని చదువుకుని రాణి మండిపోయింది. "మీరు దీనికోసమే వెతుకుతున్నట్టున్నారు. ఇదుగో ఊర్వశి ప్రణయలేఖ!" అంటూ ఆమె ముందుకు వచ్చింది. రాజు చేసేది లేక ఆమెను క్షమాపణ కోరాడు. కాని ఆమె

రాజును క్షమించకుండానే చరచరా అక్కడి నుంచి వెళ్లిపోయింది.

అయితే తీరా అంతఃపురానికి వెళ్లినాక ఆమెకు పశ్చాత్తాపం కలిగింది. ఆమె తన భర్తను సుముఖుణ్ణి చేసుకోవటానికి ఒక వ్రతం చేద్దామని నిశ్చయించి, ఆ రాత్రి ఈ వ్రతానికి తన మేడకు రావలసిందిగా రాజుకు కబురు పంపింది. రాజు అప్పుడే బయలుదేరి విదూషకుడితోసహా మేడమీదికి వెళ్ళి రాణి రాకకోసం ఎదురు చూస్తూ, ఊర్వశి గురించి ముచ్చటించసాగాడు.

ఇంద్రుడి ముందు నాటకం ఆడబోయిన ఊర్వశి లక్ష్మివేషం ధరించి రంగస్థలం

మీదికి వచ్చి, స్వయంవరానికి వచ్చినవారిలో తాను వరించే విష్ణువును చెప్పవలసిన సందర్భంలో, "నేను పురూరవుణ్ణి పరిస్తాను," అనేసింది. నాటకం తయారు చేసిన భరతముని మండిపడి, "నీకు దేవ లోకంలో నివాసమూ, దివ్యజ్ఞానమూ లేక పోవు గాక," అని ఊర్వశిని శపించాడు. ఊర్వశి చిన్నబోయి తల పంచుకుని నిల బడింది. ఇంద్రుడామెను చూసి జాలిపడి, "మనం పురూరవుడికి చాలా ఋణపడి ఉన్నాం. నీవు వెళ్ళి ఆయనకు ఒక కుమారుణ్ణి కని ఆయనకిచ్చేదాకా అక్కడే ఉండి, తరవాత తిరిగి రా," అన్నాడు.

ఊర్వశికి శాపంకూడా ఉపకారమే అయింది. ఆమె వెంటనే తన చెలికత్తెతో బయలుదేరి నేరుగా పురూరవుడున్న మేడ మీదికి వచ్చి ఒకపక్కగా దాగి రాజూ, విదూషకుడూ ఆడుకునే మాటలు విన్నది. కాని అంతలోనే రాణి వస్తూ ఉండటం తెలిసి వారు సంభాషణ మానేశారు.

పురూరవుడు తన భార్యతో ఎంతో ఆపేక్ష ఉన్నవాడిలాగా మాట్లాడాడు. "మీరు ఎవరి నైనా ప్రేమించండి, వారితో సమంగా నన్ను కూడా ప్రేమిస్తే చాలు," అని రాణి కోరింది. "నాకు నీపైన తప్ప మరెవరిపైనా ప్రేమ

లేడు," అని రాజు బొంకి, చాటున ఉండి
 వినే ఊర్వశికి ఆనాభంగం కలిగించాడు.
 రాణి వెళ్ళిపోయేటప్పుడు వెళ్ళవద్దనికూడా
 అన్నాడు. వ్రతనిష్ఠ పాటించాలి గనక తాను
 ఉండటానికి విలువెదంటూ రాణి వెళ్ళి
 పోయింది. రాణి వెళ్ళగానే పురూరవుడు
 ఊర్వశికొసం తపించసాగాడు. దానితో
 ఊర్వశి అనుమానాలు తొలగిపోయి ఆమె
 పురూరవుడి ఎడటికి వచ్చింది.

అది మొదలు ఊర్వశీ పురూరవులు
 ఎవరి ఆటంకమూ లేకుండా యధేచ్ఛగా
 కొండలూ అడవులూ తిరుగుతూ సుఖంగా
 కాలం గడిపారు. ఊర్వశి గర్భవతి
 అయింది. తనకు కొడుకు పుడతాడు, ఆ కొడు
 కును పురూరవుడు చూసినతరవాత తాను
 దేవలోకానికి తిరిగి వెళ్ళాలి. పురూరవుణ్ణి
 వదిలి వెళ్ళటం ఇష్టంలేక ఊర్వశి తన
 గర్భాన్ని రహస్యంగా ఉంచి, రాజుకు
 తెలియకుండా కొడుకును కని, ఆ బిడ్డబ్బి
 చ్యవన మహాముని ఆశ్రమానికి తిసుకు
 పోయి, అక్కడ ఉండే సత్యవతి అనే తాపస
 స్త్రీకి వాణ్ణి పెంచమని యిచ్చి, ప్రతిష్ఠాన
 పురానికి తిరిగివచ్చింది. ఆ కుర్రవాడు
 చ్యవనాశ్రమంలో దినదిన ప్రవర్ధమానుడై
 పెరగసాగాడు.

కొన్ని ఏళ్లు గడిచాయి. ఒకనాడు పురూ
 రవుడు తన భార్యలతో వ్రయాగకు స్నానం
 చేసి రావటానికి బయలుదేరబోతున్నాడు.
 ఊర్వశి అలంకరించుకుంటున్నది. ఒక
 దాసిది ఆమె తలలో ధరించటానికి ఒక
 మణిని పక్కెంలో తెస్తూఉండగా, గద్ద ఒకటి
 ఆ మణిని చూసి మాంసమనుకుని భ్రమ
 పడి తన్నుకుపోయింది. ఈ సంగతి పురూ
 రవుడికి తెలిసి ఆయన విల్లు తెప్పించే
 లోపుగా గద్ద చాలాదూరం వెళ్ళిపోయింది.
 రాజు తలారిని పిలిచి, ఆ గద్ద గూడు
 ఎక్కడో విచారించి అది వాలిన గూటినుంచి
 మణి తెప్పించమన్నాడు.

అయితే ఆ గద్ద ఏ గూటికీ పాలేదు. అది చ్యవనాశ్రమం పక్కగా వెళుతుండగా ఊర్వశి కొడుకు బాణం ఎక్కు పెట్టి గద్దను కొట్టాడు. ఈ సంగతి చ్యవనుడికి తెలిసింది. "వీడు అశ్రమ విరుద్ధమైన పనులు ప్రారంభించాడు. వీణ్ణి తల్లి దండ్రులకు అప్పజెప్పు," అని సత్యవతితో అన్నాడు.

పురూరవుడు పంపిన తలారికి గద్ద కళేబరమూ, దాని నోట మఱ్ఱే దొరికాయి. పురూరవుడు ఆ బాణంమీద రాసిఉన్న అక్షరాలు చూసి నమ్మలేకపోయాడు. ఎందుకంటే దానిపైన, "ఇది ఊర్వశి పురూరవ పుత్రుడు ఆయువు అనేవాడిది," అని రాసి ఉన్నది.

ఇంతలో సత్యవతి కుర్రవాణ్ణి వెంటబెట్టుకుని రాజువద్దకు వచ్చింది. ఇంద్రుడికి జయంతుడున్నట్టుగా తనకూ ఒక కొడుకు ఏర్పడ్డందుకు పురూరవుడు సంతోషించాడు. ఊర్వశి విచారపడుతూండటం ఆయనకు

అర్థంకాలేదు. ఊర్వశి జరిగిన సంగతి చెప్పి, "మీరు మన కొడుకును తెలుసుకున్నారు. ఇక నేను దేవలోకానికి వెళ్లిపోవాలి," అన్నది.

"నువ్వు వెళ్లిపోయే పక్షంలో నేను వీడికి రాజ్యాభిషేకం చేయించి అడవికి వెళ్లి తవన్ను చేసుకుంటాను," అన్నాడు పురూరవుడు.

దేవేంద్రుడికి విషయం తెలిసి, నారదుడిని పురూరవుడి వద్దకు పంపాడు. అతడు పురూరవుడితో, "రాజా, ఇంద్రుడికి నీవల్ల ఇంకా చాలా నష్టం కావాలి. అడవికి పోవద్దనీ, ఊర్వశిని పంప నవసరంలేదనీ నీతో చెప్పమన్నాడు," అన్నాడు.

ఈ మాటలకు ఊర్వశి పురూరవు లిద్దరూ సంతోషించారు. కాని పట్టాభిషేకం మటుకు జరిగింది. రంభ మొదలు గాగల వారు అభిషేకానికి పుణ్యతీర్థాలు తెచ్చారు. పురూరవుడు రాజ్య భారాన్ని యువరాజైన తన కొడుకుకే వదిలి ఊర్వశితో సుఖంగా కాపరం చేశాడు.

సంజీవనీఫలం

ఒక రాజుగారికి ఎవరో ఒక ఫలాన్ని కానుకగా ఇస్తూ, "మహారాజా, ఇది సంజీవనీ ఫలం. దీనిని తిన్నవారికి చావుండదు," అని చెప్పారు.

రాజుగారు ఆ మాట నమ్మి ఆనందంతో ఆ పండును అందుకోబోతుండగా పక్కనే ఉన్న విదూషకుడు దానిని తీసుకుని అమాంతం నేట వేసుకుని తినేశాడు.

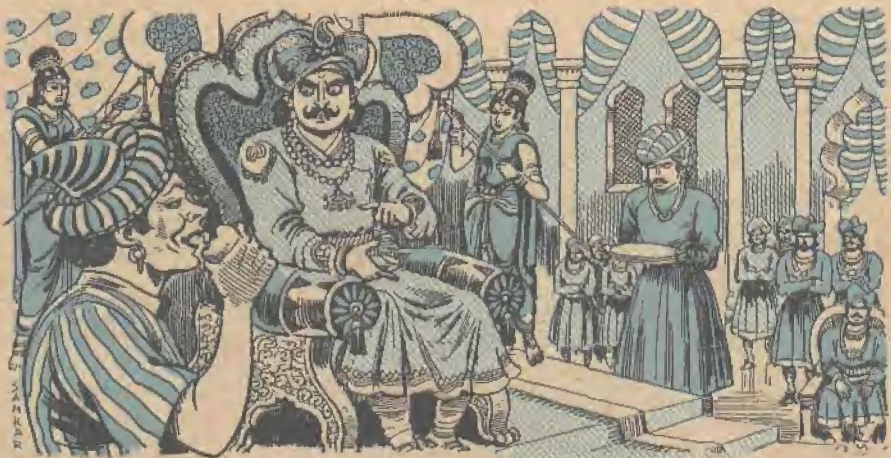
రాజుగారికి పట్టరాని అగ్రహం వచ్చి, "దుర్మార్గుడా, నేనా పండు తిని చావు లేకుండా చిరంజీవిగా ఉందామనుకుంటే దాన్ని కాస్తా నువ్వు తినేస్తావా? నీ తల తీయించేస్తాను," అన్నాడు.

"మహారాజా, అది నిజంగా సంజీవనీఫలమే అయితే నన్ను మీరెలా చంపగలరు?" అని విదూషకుడు అడిగాడు.

"అది సంజీవనీఫలమని నేను నమ్మను. నీ తల తప్పక తీయిస్తాను," అన్నాడు రాజు.

"అది మామూలు పండ్లే అయితే ఆ భాగ్యానికి నా తల తీయించాలా, మహారాజా?" అన్నాడు విదూషకుడు.

ఈ మాట వినగానే సభలో అందరూ గొల్లన నవ్వారు. వారితోబాటు రాజుగారుకూడా నవ్వాడు.

వరరుచి కథ

వేతనమనే పట్టణంలో దేవస్వామి, కరంభ కుడూ అని ఇద్దరు అన్నదమ్ములుండేవారు. వారికి వ్యాధి అనీ, ఇంద్రదత్తుడనీ ఇద్దరు కుమారులుండేవారు. వ్యాధి తండ్రి మరణించాడు, అతని అన్న వైరాగ్యం చెంది ఎటో వెళ్ళిపోయాడు. వారిద్దరి భార్యలూ తమ భర్తలకోసం మనోవ్యాధి చెంది మరణించారు. ఈవిధంగా వ్యాధి, ఇంద్రదత్తుడూ ధనికులై ఉండికూడా పసితనంలోనే దిక్కులేనివారైపోయారు.

వాళ్ళకు మంచి గురువుపద్ద చదువుకోవా అనిపించి, కుమారస్వామిని ప్రార్థించారు. ఆ స్వామి వారికి కలలో కనిపించి, "నందుడు పాలించే పాటలీపుత్రంలో వర్షుడనే బ్రాహ్మణుడున్నాడు. అతనివద్ద చదువుకోండి," అని చెప్పాడు.

ఆప్రకారమే వ్యాధింద్రదత్తులు పాటలీపుత్రానికి ప్రయాణమై వెళ్ళి విచారించగా

ఆ నగరంలో వర్షుడనే మూర్ఖుడొకడున్నట్టు తెలిసిందిగాని, ఈ పాఠ్యాయుడున్నట్టు ఎవరూ చెప్పలేదు. వారు ఆ మూర్ఖుడి ఇంటికే వెళ్ళారు. వర్షుడి ఇల్లు దరిద్రదేవతకు పుట్టిల్లులాగే ఉంది, వర్షుడి భార్య సాక్షాత్తూ దరిద్రదేవతలాగే కనబడింది.

ఆ కుర్రవాళ్ళు ఆవిడ కాళ్ళపైన పడి నమస్కారం చేసి తాము వచ్చిన పని చెప్పారు. ఆమె వారితో, "నా భర్త ఒకప్పుడు మూర్ఖుడేగాని, ఆయన కుమారస్వామిని మెప్పించి సకల విద్యలూ నేర్చుకున్నాడు. ఎవరైనా ఏకసంతగ్రాహి వస్తేనేగాని ఆయన పాఠం చెప్పడు," అని చెప్పింది.

వారు వర్షుడి భార్యకు నూరు వరహాలిచ్చి ఏకసంతగ్రాహికోసం వెతుకుతూ ఒక నాడు కొశాంబీ నగరానికి చేరుకున్నారు.

కొశాంబీ నగరంలో సోమదత్తుడనే బ్రాహ్మణుడుండేవాడు. ఆయన భార్య వసు

దత్త. ఆ ఇద్దరికీ వరరుచి అని ఒక కుమారుడుండేవాడు. వరరుచి చిన్నవాడై ఉండగానే సోమదత్తుడు చనిపోయాడు. పాపం ఆయన భార్య ఎలాగో కష్టపడి వరరుచిని పెంచుతున్నది. దైవికంగా వ్యాడింద్రదత్తులు ఆ ఇంటికే అతిథులుగా వచ్చారు.

ఆ సమయంలో వాద్యాల చప్పుడు వినిపించింది. "మీ నాన్నగారి స్నేహితుడు నందుడు నాట్యం చేస్తున్నాడు," అని వసుదత్త వరరుచితో అంటూ, భర్తను తలుచుకుని కంట తడిపెట్టింది.

వెంటనే వరరుచి తల్లితో, "నన్ను అక్కడికి వెళ్ళనియ్యమ్మా! నేను అదంతా చూసి వచ్చి ఆ పాటలూ, నాట్యమూ నీకు చూపిస్తాను!" అన్నాడు. ఇది విని వ్యాడింద్రదత్తులు నిర్ఘాంతపోయారు. వసుదత్త వారితో, "నిజమే, నాయనా! వీడు ఒక్కసారి వింటే ఏదైనా పట్టుకోగలడు!" అన్నది.

వ్యాడింద్రదత్తులు ఈ మాట సమ్మలేక పరీక్షకోసం ఏదో చదివారు. వరరుచి వారు చదివినదంతా ఒక్కసారి విని తిరిగి చెప్పేశాడు. తరవాత వరరుచి వారిని వెంటబెట్టుకుని నాట్యం జరిగేచోటికి వెళ్ళి తిరిగివచ్చి, తాను చూసినదంతా పాడుతూ, అడుతూ తల్లికి చూపాడు.

వ్యాడింద్రదత్తులు వసుదత్తకు తమ వృత్తాంతమంతా చెప్పి, "అమ్మా, నీ కొడుకును మా వెంట పంపినట్లయితే మేము వర్షోపాధ్యాయులవద్ద అన్ని విద్యలూ నేర్చుకునే అవకాశం దొరుకుతుంది. మమ్మల్ని అనుగ్రహించు!" అని వేడారు.

"అలాగే, నాయనా! వీణ్ణి వెంటపెట్టుకుపోయి మీ తమ్ముడులాగే చూసుకోండి!" అన్నది వసుదత్త.

వారు ముగ్గురూ తిరిగి పాటలీపుత్రానికి వచ్చి వద్దుణ్ణి చూసి విద్య నేర్పమన్నారు. ఆయన వరరుచిని చూస్తూనే ఉపాధ్యాయుడు కావటానికి సమ్మతించాడు. గురువు

నోట ఒక్కసారి విన్న వేదాన్ని వరచుచి వెంటనే ఒప్పగించేవాడు, వారిద్దరూ చెప్పగా విని వ్యాడీ, ఆ ముగ్గురూ చెప్పగా విని ఇంద్ర దత్తుడూ ఒప్పగించగలిగేవారు.

పరమ మూర్ఖుడుగా తలచబడుతున్న పద్మోపాధ్యాయుణ్ణి, అతని తెలివైన శిష్యులనూ చూసి నగరవాసులు దిగ్భ్రమ చెందారు. ఆయన భ్యాతి నగరమంతటా పాకింది. ఆయన తమ్ముడైన ఉపవర్షుడు తప్ప మిగిలిన ప్రజలందరూ ఆయనను దేవుడల్లె చూడసాగారు. ఆఖరుకు ఆ నగరాన్ని ఏలే నంద మహారాజు కూడా ఆయన ఇంటిని బంగారు కాసుకలతో నింపేశాడు.

తన ముగ్గురు శిష్యుల ధర్మమా అంటూ పద్మోపాధ్యాయుల అపభ్రాతీ, దారిద్ర్యమూ కూడా తొలగిపోయాయి. శిష్యుల విద్యాభ్యాసం ముగిసింది. కాని వారింకా గురువును విడిచి వెళ్లలేదు. ఈ సమయంలో నగరంలో ఇంద్రోత్సవం జరిగింది. వేడుక చూడటానికి మిత్రులు ముగ్గురూ వెళ్ళారు. అక్కడ వారికి రతీదేవిలాటి చక్కని యవ్వని ఒకతె కనిపించింది. ఆమెవెంట కూడా స్నేహితు రాళ్ళున్నారు.

ఒకరినొకరు చూసుకుంటూనే వరచుచీ ఆ పిల్లకూడా ప్రేమించుకున్నారు. ఆ పిల్ల ఎవరని వరచుచి అడగగా, "మన గురువు

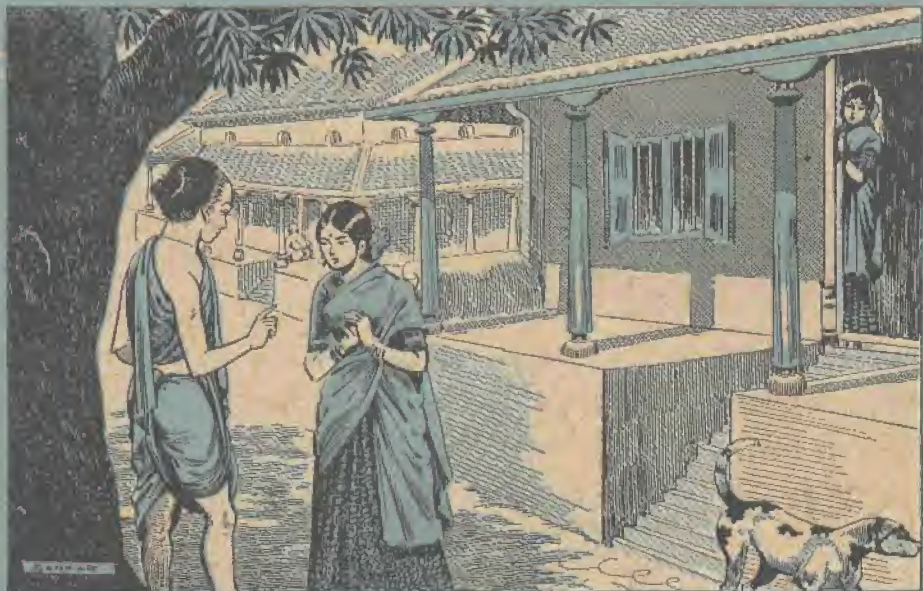

గారి తమ్ముడు ఉపవర్తుడున్నాడే, ఆయన కూతురు, ఉపకోశ!" అని ఇంద్రదత్తుడు చెప్పాడు. ఇదేవిధంగా ఉపకోశ తన స్నేహితురాళ్ల ద్వారా వరరుచిని గురించి తెలుసుకున్నది. ఆ రాత్రి వరరుచి సరిగా నిద్రపోలేదు. తెల్లవారి నిద్ర లేస్తూనే వెళ్ళి ఉపవర్తుడి ఇంటికెదురుగా ఉండే ఒక మామిడిచెట్టుకింద కూర్చున్నాడు.

అతని వద్దకు ఉపకోశ స్నేహితురాలు వచ్చి, అతనిని ఉపకోశ ఎంతగా ప్రేమిస్తున్నదో వర్ణించి చెప్పింది. వరరుచి ఆమెతో, "నేను అపకీర్తికి పాల్పడలేను. నా కొరికా, మీ స్నేహితురాలి కొరికా తీరాలంటే ఒకటే

మార్గం: ఆమె తల్లిదండ్రుల సమ్మతితో మేమిద్దరమూ పెళ్ళాడాలి. లేకపోతే మా ఇద్దరి ప్రాణాలూ పోతాయి. మా ప్రాణాలను ఎలాగైనా కాపాడు," అన్నాడు.

వెంటనే ఆమె వెళ్ళి ఉన్న సంగతి ఉపకోశ తల్లికి చెప్పింది, ఆవిడ తన భర్తతో చెప్పింది. ఉపవర్తుడు తన అన్నగారైన వర్తుడితో సంప్రతించాడు. వరరుచికి, ఉపకోశకూ పెళ్లి నిశ్చయమయింది. వ్యాధి కౌశంబికి వెళ్లి వరరుచి తల్లి అయిన వసుదత్తను తీసుకువచ్చాడు. వరరుచి ఉపకోశను కన్యాదానం పుచ్చుకుని భార్యతోనూ, తల్లితోనూ పాటలీపుత్రంలో కావరం పెట్టాడు.

రానురాను వర్షుడి శిష్యుకోటి పెరిగి పోతున్నది. ఆ శిష్యులలో పాణిని అని ఒక మొద్దబ్బాయి ఉండేవాడు. వాడికి చదువు రాదని తోచి వర్షుడి భార్య వాణ్ణి పంపేసింది. పాణిని నేరుగా హిమాలయానికి వెళ్లి తీవ్ర మైన తపస్సు చేసి శంకరుణ్ణి మెప్పించి, ఆ దేవుడివల్ల ఒక కొత్త వ్యాకరణం పొంది తిరిగివచ్చి, అందరికన్న తెలివిగలవాడైన వరరుచిని వాదానికి పిలిచాడు. ఎనిమిది రోజులు వాదం జరిగినమీదట వరరుచి పాణినికి ఓడిపోయాడు. అంతటితో, అప్పటి వరకూ అమలులో ఉండిన ఇంద్ర వ్యాకరణం లోకంలో నశించిపోయింది.

తరవాత వరరుచికూడా హిమాలయానికి వెళ్లి శంకరుణ్ణి గురించి తపస్సు చేసి కొత్త వ్యాకరణం సంపాదించుకుని వచ్చి దానిని వర్షపాథ్యాయుడికికూడా వినిపించాడు.

వ్యాడి, ఇంద్రదత్తుడు తమ గురువును విడిచి వెళ్ళిపోగోరి గురుదక్షిణ విమి కావాలని అడిగారు. వర్షుడు కోటి వరహాలు కోరాడు. వాళ్ళిద్దరూ వరరుచి దగ్గిరికి వచ్చి, "గురువుగారు కోటి వరహాలు కోరారు. అంత సొమ్ము ఇవ్వగలవాడు నందమహారాజు ఒక్కడే. ఆయన అయోధ్యలోని నంద కటకంలో ఉన్నాడు. ఆయనను పోయి యాచితాము, నీవుకూడా రా!" అన్నారు.

వీరు ముగ్గురూ కలిసి నందకటకం వెళ్లేసరికి నందమహారాజు అంతకు ముందే చనిపోయినట్టు తెలిసింది. ప్రజలంతా గగ్గోలు పడుతున్నారు. ముగ్గురూ హతాశులై పోయారు. కాని ఇంద్రదత్తుడు ఒక ఆలోచన చేశాడు. అతనికి యోగవిద్య తెలుసును. అందుచేత తన మిత్రులతో, "చూడండి, నేను వెళ్ళి ఈ రాజు కళేబరంలో ప్రవేశిస్తాను. వ్యాడి నా దేహాన్ని కాపాడుతూ ఇక్కడే ఉంటాడు. వరరుచి, నీవు వచ్చి నన్ను ధనం అడుగు, నేను ఇచ్చేస్తాను. మన పని తీరిపోతుంది!" అన్నాడు.

మిగిలిన ఇద్దరూ సరేనన్నమీదట ఇంద్ర దత్తుడు ఒక పాడుబడిన దేవాలయంలో తన శరీరాన్ని విడిచి, చచ్చిపోయిన నంద రాజు శరీరంలో ప్రవేశించాడు. వ్యాడి ఇంద్రదత్తుడి శరీరాన్ని కాపాడుతూ ఆ ఆలయంలోనే ఉండిపోయాడు.

చచ్చిపోయిన రాజు మళ్ళీ బతికేసరికి ప్రజల ఆనందానికి మేరలేదు. వాళ్లు ఉత్సవాలు చేసుకున్నారు. వరదించి ఆ సమయంలో రాజాస్థానానికి వెళ్ళి రాజును ఆశీర్వదించి కోటి వరహాలు కోరాడు. నందుడు తన మంత్రి అయిన శకటాలుణ్ణి పిలిచి, "ఈ బ్రాహ్మణ యువకుడికి కోటి వరహాలు ఇచ్చేయ్యి!" అని ఆజ్ఞాపించాడు.

శకటాలుడు అసాధ్యుడు. చచ్చిపోయిన రాజు బతకటమే విడ్డూరంగా ఉంటే, అంత లోనే ఎవరో వచ్చి కోటి వరహాలు అడగటమూ, రాజు అంతమొత్తాన్ని ఇచ్చేయ్యమని ఆజ్ఞాపించటమూ చూసి శకటాలుడు నిజం ఊహించాడు. ఎవడో యోగసిద్ధుడు రాజు కళేబరంలో ప్రవేశించి ఉంటాడు. యోగ సిద్ధుడి కళేబరం సమీపానే ఎక్కడో ఉంటుంది. ఇలా ఊహించినవాడై శకటాలుడు తన పరిచారకులతో, "దేశంలో ఎక్కడ ఏ శవం దొరికినా కాల్చి పారే

య్యండి!" అని చెప్పాడు. వాళ్లు పాడు పడిన దేవాలయంలో ఇంద్రదత్తుడి శరీరాన్ని చూసి, అడ్డంపచ్చిన వ్యాడిని దూరంగా నెట్టి, ఆ శరీరాన్ని కాస్తా కాల్చేశారు.

అక్కడ మాయనందుడు శకటాలుణ్ణి, "ఆ యువకుడికి డబ్బు ఇచ్చావా, లేదా?" అని తొందర చెయ్యసాగాడు.

"మహారాజా, ప్రజలు ఉత్సవంలో నిమగ్నులై ఉండటంచేత అంతా గందరగోళంగా ఉన్నది. కొంచెం ఆగితే అలాగే ఇప్పిస్తాను!" అన్నాడు శకటాలుడు.

ఇంతలో వ్యాడి పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి, "మహారాజా, తమ ధర్మ పరిపాలనలో

తమ భటులు దారుణమైన పని చేశారు; యోగసమాధిలో ఉన్న ఒక బ్రాహ్మణ యువకుణ్ణి శవమని వంకపెట్టి బలాత్కారంగా తీసుకుపోయి దహనం చేశారు!" అన్నాడు. నందరాజు శరీరంలో ఉన్న ఇంద్రదత్తుడికి నిజం తెలిసిపోయింది; రాజ భటులు కాల్చినది తన దేహాన్నే!

తరవాత అతను వ్యాధితో ఏకాంతంగా మాట్లాడాడు, జరిగినదానికి 'ఎంతో చింతించాడు. వ్యాధి అతనితో, "జరిగినదానికి చేసేదేమీ లేదు. ఈ శకటాలుణ్ణి ఒక కంట కనిపెట్టి ఉండు, వీడు ఉద్దండుడు. నిన్ను నాశనం చేసి పూర్వనందుడి కొడుకైన చంద్రగుప్తుడికి పట్టం కట్టగలడు. అందు చేత వరరుచిని ప్రధాన మంత్రిగా పెట్టుకో!" అన్నాడు. మాయానందుడు ఆ ప్రకారమే వరరుచిని తన ప్రధాన మంత్రిగా చేశాడు. కాని రాజులో క్రమంగా మార్పు వచ్చింది. తాను రాజు కళేబరంలో ప్రవేశించినందుకు

మొదట దుఃఖించిన ఇంద్రదత్తుడు రాజ భోగాలు మరిగి, క్రమంగా నీచబుద్ధి అయి పోయాడు. వరరుచికి అతనిపై ఉండిన మైత్రి క్రమంగా క్షీణించింది. చివరకు రాజుకు అతనిపై అనుమానాలుకూడా పుట్టుకువచ్చాయి. రాజు తనను చంపించటానికి చూస్తున్నాడని తెలిసి వరరుచి శకటాలుడి ఇంట తలదాచుకున్నాడు.

వరరుచిని రాజు చంపించాడన్న పుకారు నగరమంతా పాకింది. ఈ పుకారు వినగానే ఉపకోశ అగ్నిప్రవేశం చేసింది, వసుదత్త గుండె పగిలి చనిపోయింది. తరవాత కొద్ది కాలానికే చాణక్యుడనే బ్రాహ్మణుడు నంద రాజుపై అలిగి శవధం చేసి ఏడు రోజులలో ఆయన చచ్చేటట్టు చేశాడు. చంద్రగుప్తుడు రాజ్యానికి వచ్చాడు.

వరరుచి జీవితంపై విరక్తి కలిగి అడవికి పోయి తపస్సు చేసుకుని అక్కడే దేహం చాలించాడు.

9

మార్కపోలో 13 వ శతాబ్దం ఆఖరు దశాబ్దంలో ఇండియాకు వచ్చి ఇక్కడ కొంత కాలం ఉండి, అనేక విషయాలు చూసి వాటిని తన గ్రంథంలో రాశాడు. ఈ వివరాలతో ఈ యాత్రల కథ ముగింతాము.

అతను మన దేశం గురించి రాసిన వివరాలు ఇవి:

“సింహళంనుంచి 60 మైళ్ళు సముద్ర ప్రయాణం చేస్తే మాబారు (చోళ) దేశం వస్తుంది. ఈ దేశాన్ని అయిదుగురు స్వతంత్ర రాజులు పరిపాలిస్తున్నారు. మాబారు దేశానికి సింహళానికి మధ్య ఉండే సింధుశాఖలో ముత్యాలు దొరుకుతాయి. ప్రపంచంలో

ఉండే ముత్యాలలో హెచ్చుభాగం ఇక్కడే దొరుకుతాయి. ఇక్కడ సముద్రం ఆరు లోతు ఉండదు. కొందరు వర్తకులు కలిసి ఒక పడవ చేసుకుని ఇక్కడికి వస్తారు. ఇలాటి పడవలు చాలా వస్తాయి. ఏప్రిల్ లోనూ, మే మొదటి సగంలోనూ ముత్యాల వేట సాగుతుంది. వర్తకులు ముత్యపు చిప్పలు సముద్రంలోనుంచి తీసుకువచ్చే వాళ్ళను జీతాలిచ్చి తెచ్చుకుంటారు. వీళ్ళు నీటిలో దిగి, అడుగుకు వెళ్ళి ముత్యపు చిప్పలు తెచ్చి వర్తకుల కిస్తారు. ముత్యపు చిప్పలలో చిన్నవి, పెద్దవి, రకరకాలైనవి ముత్యాలుంటాయి. ముత్యపు చిప్పలను పగలదీసి మంచినీటిలో వేస్తే మాంసం పైకి

మార్కపోలో సాహస యాత్రలు

తేలి ముత్యాలు అడుగుకు పోతాయి. ఈవిధంగా వర్తకులు అసంఖ్యాకమైన ముత్యాలను సంపాదిస్తారు....సముద్రంలో దిగినవారు ఉపద్రవమైన చేపల వాత పడకుండా బ్రాహ్మణులు మంత్రాలు చదివి, వర్తకులు పట్టిన ముత్యాలలో నూరింట అయిదువంతులు పుచ్చుకుంటారు....

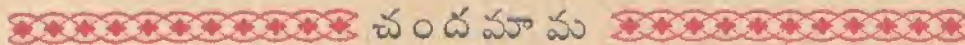
"మాబారులో దర్బీలు లేరు. ఎందుకంటే ఇది వేడిదేశం కావటంచేత ఇక్కడివారు దుస్తులు ధరించరు, అంగవస్త్రాలు మాత్రమే ధరిస్తారు. రాజుగారుకూడా అంగవస్త్రమే ధరిస్తాడు. అయితే దాని అంచుల వెంబడి రత్నాలు కుట్టి ఉంటాయి, అందు

చేత దాని విలువ అపారం....రాజుగారు ధరించే ఆభరణాలకు అంతు లేదు. వాటికి ఎవరూ విలువ కట్టలేరు. వాటితో ఒక మహానగరం కొనెయ్యవచ్చు. విలువగల ముత్యాలుగాని రత్నాలుగాని తన రాజ్యం దాటి పోకుండా ఈయన శాసనం చేశాడు.

"ఈ దేశంలో గుర్రాల పెంపకం లేదు. అందుచేత హెచ్చుగా ధనం వెచ్చించి అరబ్బీ దేశాల నుంచి గుర్రాలను దిగుమతి చేసుకుంటారు...ఈ దేశంలో భర్త చనిపోయినప్పుడు భార్య అతడి చిత్తిపైన పడి తాను కూడా కాలిపోతుంది. ఇలా చేసేవారు ఉత్తమ స్త్రీలుగా భావించబడతారు... ఇక్కడి ప్రజలు భోజనం చేసేటప్పుడు కుడి చేతిని మాత్రమే ఉపయోగిస్తారు...విదైనా తాగేటప్పుడు చెంబు నోటికి తగలనివ్వరు.

"అప్పలవాళ్లు తమ సొమ్ము వసూలు చేసుకోలేకపోయినప్పుడు బాకీ ఉన్నవాడి చుట్టూ ఒక గిరి గీసినట్టయితే ఆ మనిషి సొమ్ము చెల్లించేవాకా ఆ గిరి దాటరాదు. అలా దాటినవాళ్లు మరణదండనకు గురి అవుతారు. రాజుగారికే ఇది తటస్థించటం మార్కో కల్లారా చూశాడు. రాజుగారు ఒక విదేశీ వర్తకుడికి బాకీపడి అన్న సమయానికి బాకీ చెల్లించలేదుట. ఆ బాకీదారు ఒకనాడు

రాజుగారు గుర్రంమీద వస్తూండగా గుర్రం చుట్టూ గిరి గీశాడు. రాజుగారు డబ్బు తెప్పించి ఆ విదేశీ వర్తకుడికి ఇచ్చినదాకా గుర్రంతోసహా గిరి మధ్యనే ఉండిపోయాడు.

"ఇక్కడివాళ్లు శకునాలు మహా పాటి స్తారు. ముఖ్యంగా ప్రయాణం వెళ్లేవారు అనేక రకాల శకునాలు చూస్తారు. బయలు దేరేవాడు, ఎవరైనా తుమ్మితే వెంటనే కూర్చుంటాడు. రెండో తుమ్ము వినిపిస్తేగాని లేవడు. రాహుకాలం ఏ పనికి పనికిరాదు. ఈ రాహుకాలం ఒక్కొక్క రోజు ఒక్కొక్క వేళకు వస్తుంది... ఇక్కడి ఇళ్లనిండా బల్లులుంటాయి. బల్లి పలుకు ఫలితాలను కూడా మీరు పాటిస్తారు."

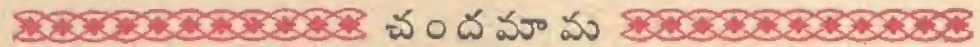
మార్కోపోలో 1290 లో మోటుపల్లి రేవులో దిగాడు. ఆ సమయంలో రుద్రమ దేవి ఆంధ్రదేశాన్ని పరిపాలిస్తూ ఉండేది. ఆమెను గురించి మార్కోపోలో ఈ విధంగా రాశాడు:

"ఈ దేశాన్ని ఏలే రాణి గొప్ప జ్ఞాని. ఈమె భర్త మరణించి పూర్తిగా 40 సంవత్సరాలయింది. ఈమె తిరిగి వివాహం చేసుకోలేదు. ఈ 40 సంవత్సరాలూ ఈమె తన భర్తలాగే రాజ్యాన్ని ఎంతో ధర్మంగానూ, న్యాయంగానూ పరిపాలించింది. ప్రజలకు

ఆమెపై గల అనురాగాలు సాధారణంగా ఏ రాజుకూ, రాణికి ఎవరూ చూపిఉండరు.

"ఈ రాజ్యంలో వజ్రాలు దొరుకుతాయి. వానలు కురిసి కొండలపైనుండి వాగులు ప్రవహించినప్పుడు వజ్రాలు రాళ్లనుండి విడివడి కొట్టుకువస్తాయి... ప్రపంచంలో వజ్రాలు దొరికేది ఈ రాజ్యంలో మాత్రమే. మేలిరకం వజ్రాలు ఇక్కడినుండి పెద్ద ఖానుకూ, ఇతర మహారాజులకూ పోతాయి. ఎందుకంటే వీటిని సామాన్యులు కొనలేరు... ప్రపంచంలోకెల్లా మేలిరకం దుప్పటిగుడ్డ (బ్రక్ మ్) ఇక్కడ ఉత్పత్తి అవుతుంది. దీనిని ధరించటానికి మహారాజులూ, మహ

రాజులూ సయితం ఉబలాటపడతారన్న మాట. ఇక్కడ పశు సంపద జాన్తి. ఇక్కడ ఉండేటంత పెద్ద గొర్రెలు ప్రపంచంలో ఎక్కడా లేవు...

"ఈ దేశంలో లాడ్ రాజ్యం అని ఉన్నది. వైశ్యులందరూ ఇక్కడే పుడతారు. ప్రపంచంలో వీరిని మించిన వర్తకులుగాని, నమ్మకస్తులుగాని లేరు. విదేశాలనుండి వర్తకులు వచ్చినప్పుడు వీరు వాళ్ళ సరుకు స్వాధీనం చేసుకుని, వారికి ఈ దేశపు అచార వ్యవహారాలు తెలియకపోయినప్పటికీ, వారి సరుకులను న్యాయమైన ధరలకు అమ్మి, వారి కోసం ఇతర సరుకులు న్యాయమైన ధరలకు కొనిపెడతారు. ప్రతిఫలంకూడా కోరరు, కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా ఏమైనా ఇస్తే పుచ్చుకుంటారు. వీరు మాంసం తినరు, సారా తాగరు. ఎంతో నీతిగా జీవిస్తారు. జీవహింస చేయరు, దాన్ని మహాపాపంగా పరిగణిస్తారు.

వీరు చోళదేశం నుంచి మేలి ముత్యాలు తెచ్చి తమ రాజుకు అమ్ముతారు. రాజుకు వారు తాము ఇచ్చిన ధర చెబుతారు. రాజు వారికి రెట్టింపు ధర ఇస్తాడు....

"ఇండియాదేశంలో ప్రజలందరూ తాంబూలం సేవిస్తారు. కులీనులలో ఈ అలవాటు మరి జాన్తి. తాంబూలంలో వారు సున్నంతోబాటు కర్పూరం మొదలైన అనేక సుగంధ ద్రవ్యాలు వేసుకుంటారు....

"ఇండియాలో అఖరు రాజ్యం నెచ్-మక్రాన్. ఇక్కడ మహమ్మదీయులు జాన్తి. ఇక్కడ పరితోబాటు గోధుమకూడా జాన్తిగా పండుతుంది...

"మాబారుకూ దీనికి మధ్య ఉండే దేశం తూర్పు ఖండంలోకెల్లా ఉత్తమోత్తమమైనది. ఇక్కడ ఉండే నగరాలన్నిటినీ గురించి చెప్పటం సాధ్యమయే పనికాదు..."

—(అయిపోయింది)

ప్రియురాలి హత్య

పట్టు వదలని విక్రమార్కుడు చెట్టువద్దకు తిరిగి వెళ్లి, చెట్టుపైనుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మౌనంగా శ్మశానంకేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవం లోని బేతాళుడు, "రాజా, నీవు ఏ ధర్మాన్ని పాటించి ఇంత దీక్షగా ఈ అపరాధివేళ ఈ శవాన్ని మోసుకుపోతున్నావో నాకు తెలియదు గాని, ధర్మాన్ని అనుసరించేవారు కూడా వశ్యాత్వాప పడతారునుమా. ఇందుకు తార్కాణంగా నీకు ససత్కుమారుడి కథ చెబుతాను విను," అంటూ ఈవిధంగా చెప్పసాగాడు:

పూర్వం బ్రహ్మపుత్రానదీ తీరపు అరణ్య ప్రాంతంలో ఒక రాజువద్ద ససత్కుమారుడనే యువకుడు కొలువు ఉండేవాడు. అతనికి వేట అంటే చాలా ప్రీతి. అందుచేత అతను తరుచు అడివికి వెళ్ళి పెద్దపులులనూ, ఇతర వన్యమృగాలనూ వేటాడుతూ ఉండేవాడు.

బేతాళ కథలు

సనత్కుమారుడు వేటాడబోయే అడవి ప్రాంతాన్ని ఆనుకుని ఒక సామంతుడి గ్రామాలున్నాయి. ఆ సామంతుడి పేరు వసువర్మ. వసువర్మా, సనత్కుమారుడూ స్నేహితులు. ఒక్కొక్కసారి ఇద్దరూ జతగా వేటకు వెళుతూ ఉండేవారు. అయితే వసు వర్మకు రాచకార్యాలు జాస్తిగా ఉండటం చేత అతను ఎప్పుడోగాని వేటకు వచ్చే వాడు కాదు.

ఒకనాడు సనత్కుమారుడు వేటకు బయలుదేరి భిల్లుజాతివాళ్లుండే గూడెం మీదుగా వెళ్లసాగాడు. భిల్లుజాతివాళ్లు వసు వర్మ పొలిమేరన ఉన్న అడవి కొంత కొట్టి

వీళ్ళూ, పొలాలూ ఏర్పాటుచేసుకుని చాలా కాలంగా నివసిస్తున్నారు.

అడవికి వెళ్ళే సనత్కుమారుడికి ఒక వీడులో గొర్రెలను మేపుకుంటూ ఒక భిల్ల కన్య కనిపించింది. నాగరికత లేకపోయినా ఆ పిల్లకు గల సహజ సౌందర్యం చూసి సనత్కుమారుడు అశ్చర్యం చెందాడు.

అతడు ఆమె సమీపంలో గుర్రం దిగి, "అమ్మాయీ, నీపేరేమిటి? మీ ఇల్లెక్కడ?" అని ప్రశ్నించాడు. ఆ పిల్ల మొదట్లో అతనితో మనసిచ్చి మాట్లాడలేదు. ఎందుకంటే అతను ఎవరో రాజోద్యోగి. అటువంటి ఉద్యోగులు తమ భిల్లుజాతివాళ్లను మనుషులల్లే చూడరు; తమకు అన్నిరకాల ఇబ్బందులూ వాళ్ళమూలంగానే కలుగుతాయి.

అయితే సనత్కుమారుడు మామూలు ఉద్యోగులవంటివాడు కాదు. ఎంతో మంచి వాడు లాగానూ, దయామయుడు లాగానూ కనపడ్డాడు. అందుచేత ఆమె మెత్తబడి, "నా పేరు నాగిని. ఆదుగో ఆ కనిపించేదే మా గూడెం!" అని చెప్పింది.

ఆమె సనత్కుమారుడితో ఇంకా ఎన్నో విషయాలు చెప్పింది. తమ ఇంటి కష్ట సుఖాలు చెప్పింది. అంతేగాక తమ గూడెం వాళ్ళు పడే కష్టాలు కూడా చెప్పింది.

"ఇంత చిన్నదానిని నీకు మీ గూడెం వ్యవహారాలన్నీ ఎందుకు?" అని అడిగాడు సనత్కుమారుడు. నాగిని జవాబు చెప్పలేదు.

అది మొదలు సనత్కుమారుడు ఆవ కాశం దొరికినప్పుడల్లా భిల్లుల గూడెంకేసి వచ్చేవాడు. అతనికి వేటమీద మోజు ఏమీ లేకుండాపోయింది. నాగినితో కబుర్లు చెప్పటమూ, ఆమె అందం చూసి ఆనందించటమూ అతనికి అలవాటైపోయింది.

ఒకనాడు నాగిని అతనితో, "మా రాజు గారు మా పొలాలన్నీ ఆక్రమించుకొంటారుట, నిజమేనా? మమ్మల్ని అడివిలోకి తరిమేస్తారుటగా?" అన్నది.

"కావచ్చు. కాని చిన్నదానివి, అడదానివి నీకెందుకీ గొడవలు? పెద్దవాళ్ళూ, మగవాళ్ళూ చూసుకుంటారులే," అన్నాడు సనత్కుమారుడు.

"మా తాత ముత్తాతలనాటినుంచీ మేం ఇక్కడే ఉంటున్నాం. ఇప్పుడు రాజుగారు మా బీళ్లు కాజేసి వారి ఆవులను మేపుకుని, మమ్మల్ని అడవిలోకి వెళ్లి పులులతోపాటు బతకమంటే అది నాకుమాత్రం ఎందుకు పట్టదా?" అన్నది నాగిని ఉద్రేకంతో.

సనత్కుమారుడు ఆమెకేసి ఆశ్చర్యంతో చూశాడు. నాగిని మామూలు కాపుపిల్లల

వంటిది కాదు. అతనికి ఆమెమీద గల ఇష్టం ఆ క్షణంనుంచీ ప్రేమగా మారింది. అతను నాగిని చెయ్యి పట్టుకుని, "నాగినీ, నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను!" అన్నాడు.

నాగిని తన చెయ్యి విడిపించుకుని చరచరా అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోయింది. తాను అన్న మాట నాగినికి కోపం తెప్పించిందని సనత్కుమారుడు గ్రహించాడు. తరవాత మూడు నాలుగు రోజులు ఆమెను చూడ బోవటానికి అతనికి ధైర్యం చాలలేదు.

ఇంతలో రాజకార్యంపైన సనత్కుమారుడు దేశాంతరం వెళ్ళిపోవలసివచ్చింది. అక్కడ అతను మూడు మాసాలున్నమీదట

అతనికి పిలుపు వచ్చింది. అతను తిరిగి వచ్చి తనపైన ఒక కొత్త పని వడిందని తెలుసుకున్నాడు.

అదేమిటంటే, పసువర్మపైన భిల్లజాతి వారు తిరగబడ్డారు; తాము నివసించే ప్రాంతాన్ని పసువర్మ స్వాధీనం చేసుకోకుండా యుద్ధం చెయ్యటానికి వారు నిశ్చయించుకున్నారు. పసువర్మకు సహాయంగా కొందరు సైనికులు పంపబడుతున్నారు. వారికి నాయకుడుగా ఉండటానికి సనత్కుమారుణ్ణి నియోగించారు.

ఈ పని తనకు అగ్నిపరీక్షి అవుతుందని సనత్కుమారుడు కలలో కూడా అనుకో

లేదు. అతను మళ్ళీ నాగినిని చూసే అవకాశం కలిగిందిగదా అని మాత్రమే సంతోషించాడు.

భిల్లుల గూడెంలో పసువర్మకు అనుకూలంగా ఉండేవాళ్లు ఇద్దరున్నారు. వారు గ్రామానికి సంబంధించిన అధికారులు. భిల్లజాతివాళ్లు వారిద్దరినీ ఒక పాకలో బంధించి పాకకు నిప్పు పెట్టారు. వారిని రక్షించటానికి గాను సనత్కుమారుడు భిల్లుల గూడెం వెళ్ళాడు. అదృష్టవశాత్తూ పాకలో ఖైదు చేయబడినవాళ్లు ప్రాణాలతో బయటపడ్డారు. ఆ తరువాత సనత్కుమారుడికి గూడెంలో ఏమీ చేసేది లేకపోయింది. ఎందుకంటే భిల్లులందరూ గూడెం వదిలేసి, అడవాళ్ళతోనూ, పిల్లలతోనూ సహా తమ పొలాలలోకి, అడవి అంచుకూ వెళ్లిపోయారు.

సనత్కుమారుడు సైనికులతో సహా భిల్లులు చేరి ఉన్నచోటికి వెళ్ళాడు. కొలుపులూ, జాతరలూ చేసేవాళ్ళలాగా వాళ్ళు కాకిగోల చేస్తున్నారు, తప్పెటలు వాయిస్తున్నారు. అందరి చేతులలోనూ ఏవో ఆయుధాలున్నాయి. అఖరుకు చిన్నపిల్లలుకూడా ఏవో కర్రలు పట్టుకున్నారు.

సైనికులను చూడగానే భిల్లులు సద్దుమణిగారు. సనత్కుమారుడు వారితో,

“నిష్కారణంగా విద్రోహులు కాకండి. ఇద్దరు మనుషులను కాల్చి చంపటానికి ప్రయత్నించారు. ఇప్పటికైనా ఈ అల్లరి చాలించి వెళ్ళిపోండి!” అన్నాడు.

“అదంతా వల్లకాదు. వాళ్ళిద్దరే అసలు ద్రోహులు; మంచి పాలాలు లంచం పుచ్చుకుని మాకు అన్యాయం చెయ్యటానికి ప్రయత్నించారు. ఈ గడ్డ మాది. దీనిని వదిలి పోయేకన్న ఇక్కడే ప్రాణాలు విడుస్తాం!” అని భిల్లులు సమాధానం చెప్పారు.

సనత్కుమారుడు నాగినికోసం కళ్ళతో వెతికాడు. కాని ఆ పిల్ల బాడ కనపడలేదు. అతను తన సైనికులకు ఉత్తరువిచ్చాడు. వాళ్ళు భిల్లులపై బాణాలు వదిలారు. కొద్ది మంది భిల్లులు దెబ్బ తిని పడిపోయేసరికి మిగిలినవారు చెల్లాచెదురుగా పారిపోసాగారు.

ఇంతలో ఒక స్త్రీ ఆకారం ఒక ఎత్తయిన దిబ్బమీదికి ఎక్కి, “ఆగండి! మీరు మగ వాళ్ళు కారా? మీ గడ్డను కాపాడుకోవటం ఇదేనా? రెండు బాణాలు మీద పడగానే పిరికిపందలల్లే పారిపోతున్నారా?” అని గట్టిగా అరిచింది.

పారిపోతున్నవాళ్ళు అగి మళ్ళీ వెనక్కు రాసాగారు. సనత్కుమారుడు ఆ స్త్రీని గుర్తించాడు. ఆమె నాగిని. అతనికి మతి

పోయినట్టయింది. ఈ యుద్ధంలో ఒక పక్షానికి తాను నాయకుడైతే రెండో పక్షానికి నాగిని నాయకురాలయింది.

ఇప్పుడు భిల్లులంతా నాగిని వెనక చేరి సైనికులపై రాళ్ళూ, ఈటెలూ విసరసాగారు. తన సైనికులతో, “తలపడండి!” అనవలసిన బాధ్యత సనత్కుమారుడిపైన ఉన్నది. అతను తన సైనికులకు ఉత్తరువిచ్చాడు. కొద్దిసేపట్లోనే నాగిని గుండెలో బాణం గుచ్చుకుని ఆమె ఒరిగిపోవటం సనత్కుమారుడు చూశాడు. అతనికి మతి పోయినట్టయింది. అతను గబగబా వెళ్లి ఆమె తల తన ఒడిలో పెట్టుకుని ఏకధారగా

ఏడవసాగాడు. నాగిని కళ్లు తెరిచి అతని ముఖంకేసే చూస్తూ ప్రాణాలు వదిలింది.

తాను ప్రజాకంటకుల తరపున తాను ప్రేమించిన స్త్రీ పాలిటికి హంతకుడుగా పని చేసిన సంగతి సనత్కుమారుడికి అర్థమయింది. అతను వైరాగ్యం చెందిపోయాడు.

బేతాళుడి కథ చెప్పి, "రాజా, నాకొక సందేహం. సనత్కుమారుడు నాగినిని ఎందుకు చంపాడు? అతనికి ఆమెపై నిజంగా ప్రేమ లేకనా, లేక ఆమె పక్షాన న్యాయం ఉన్నదని తెలియకనా? ఒకవేళ అతను నాగినిని ప్రేమించకపోయినప్పటికీ తాను అధర్మం పక్షాన పోట్లాడుతున్న సంగతి తెలిసినా అతను ఆమె పాలిటికి హంతకుడు కాకుండా ఉండేవాడుకద! ఆ సంగతి నాగిని చనిపోయేదాకా ఎందుకు అతను తెలుసుకోలేదు? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం తెలిసికూడా చెప్పకపోయావో నీ తల పగిలిపోతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "వ్యక్తులు అనుసరించే ధర్మాన్ని సంఘం నిర్ణయిస్తుంది. సనత్కుమారుడు ప్రజాకంటకుల పక్షం వాడు. అందుచేత అతను వారి ధర్మమే అవలంబించాడు. కాకపోతే అతనికి నాగినిపై నిజంగా ప్రేమ ఉండటంచేత ఆ ధర్మానికి అతని ప్రేమకూ సంఘర్షణ వచ్చింది. ఈ సంఘర్షణలో ఎప్పుడూ సంఘ పరమైన విశ్వాసానిదే పైచెయ్యిగా ఉంటుంది. అందు చేత సనత్కుమారుడు తన ప్రేమను జయించి నాగిని హత్యకు కారకుడైనాడు. అయితే తాను అవలంబించిన ధర్మానికి తన ప్రేమను బలిచేసిన మరుక్షణం అతనికి జ్ఞానోదయమయింది. నిజమైన ధర్మం నాగిని పక్షనే ఉన్నదని అతను గుర్తించగలిగాడు," అన్నాడు.

రాజుకు ఈవిధంగా మౌనభంగం కలగగానే బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై మళ్ళీ చెట్టెక్కాడు. —(కల్పితం)

తెల్లవారేముందుగా సోమరినాగు చాంగ్ గది కప్పులో కంత చేసుకుని లోపలికి దిగాడు. ఆ గదిలో అతనికి చాంగ్ ధరించే దుప్పటమూ, టోపీ, ఆయన ఉపయోగించే చేతి లాంతరూ కనిపించాయి. వెంటనే వాడికొక ఆలోచన తట్టేసింది. వాడు టోపీ పెట్టుకుని, దుప్పటం కప్పుకుని, లాంతరు వెలిగించి, అచ్చు చాంగ్ లాగే ముసలినడక నడుస్తూ, లాంతరు వెలుగు తన మొహాన పడకుండా పట్టుకుని కాపలావాళ్ల దగ్గరికి వెళ్ళి, చాంగ్ కంఠాన్నీ, మాట ధోరణినీ అనుకరిస్తూ, "తెల్లవారుతోంది. కాపలా చాలు, పదండి!" అన్నాడు. ఇలా అంటూనే వాడు చెయ్యి

చాచి చిలకను అందుకుని అవతలి గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు.

అప్పటికే కాపలావాళ్ళు పూర్తిగా నిద్ర మత్తుతో ఉన్నారు. అవచ్చిన మనిషి చాంగ్ కాదని వారికి ఏమాత్రమూ అనుమానం కలగలేదు. వెళ్ళిపోమ్మన్నదే తడవుగా వాళ్ళిద్దరూ వెళ్ళి నిద్రపోయారు.

తెల్లవారుతూనే చాంగ్ ఇవతలకు వచ్చి చిలక పోయిన సంగతి తెలుసుకుని, కాపలా వాళ్లను కేకేశాడు. కాని వాళ్ళు పలకలేదు. నౌకర్లు వెళ్ళి వాళ్ళను నిద్రలేపుకువచ్చారు.

"చిలక ఏది? మీరు కాపలా మాని ఎందుకు పడుకున్నారు?" అని చాంగ్ వాళ్ళను అడిగాడు.

"తమరు వచ్చి చిలకను లోపలికి తీసుకుపోతూ మమ్మల్ని వెళ్ళమన్నారు గదండీ!" అన్నారు వాళ్ళు.

"నేను బయటికి రావటమేమిటి? మీకే మైనా దయ్యం కనిపించిందా ఏమిటి?" అన్నాడు చాంగ్.

"మేమిద్దరమూ ఎలా పొరబడతామండీ?" అన్నారు వాళ్ళు.

చాంగ్ ఇల్లంతా వెతికి తన గది పైభాగంలో కంత చూసి ఇది సోమరినాగు పనే అనుకున్నాడు. కాస్సేపటికల్లా సోమరినాగే

స్వయంగా వచ్చి చిలకను ఆయనకిచ్చి, తాను చేసిన యుక్తి చెప్పాడు. చాంగ్ సంతోషించి వాడికి అభయం ఇచ్చాడు. సోమరినాగు అందుకు ప్రతిఫలంగా చాంగ్ కు అనేక బహుమానాలిచ్చాడు.

* * *

ఒక జూదగాడు ఒకనాడు జూదంలో వెయ్యి కానులు గెలిచి ఇంటికి వెళుతుండగా దారిలో సోమరినాగు కనిపించాడు. అతను సోమరినాగుతో, “ఇవాళ రాత్రి ఈ సొమ్ము నా దిండుకింద పెట్టుకుని నిద్రపోబోతున్నాను. దీన్ని నీవు కాజెయ్యగలిగితే నేను నీకు విందు చేస్తాను; కాజెయ్యలేక పోతే నీవు నాకు విందు చెయ్యాలి. సమ్మతమేనా?” అన్నాడు.

సోమరినాగు సమ్మతమే నన్నాడు.

జూదగాడు ఇంటికి వెళ్ళి తాను డబ్బు గెలుచుకున్న సంగతి భార్యతో చెప్పాడు. ఆమె సంతోషించి కోడిని కొని వండింది. ఆ రాత్రి ఇద్దరూ తృప్తిగా భోజనం చేసేసినాక భార్య తనగా మిగిలిన కోడిని వంటింట్లో ఉంచేసింది.

తరవాత వాళ్ళు పడుకోబోయేటప్పుడు భర్త భార్యతో తానూ సోమరినాగూ వేసుకున్న పంచెం గురించి చెప్పాడు. వాళ్ళు

మేలుకుని ఉండాలని ఒకరినొకరు హెచ్చరించుకున్నారు. వారి సంభాషణను బయటి నుంచి సోమరినాగు వింటూనేఉన్నాడు.

భార్య భర్తలు మేలుకుని ఉండేటట్టుంటే తనకు దొంగతనం సాధ్యపడదు. అందుచేత వాడొక ఉపాయం ఆలోచించాడు. వాడు చల్లగా వంటఇంట్లో ప్రవేశించి ఒక విండిపోయిన జనప పుల్లను కొరకసాగాడు.

భార్య ఈ చప్పుడు విని చివాలున లేచి కూచుని, “అయ్యయ్యో, దిక్కుమాలిన పిల్లి మిగిలిపోయిన కోడిని పొట్టన పెట్టుకుంటున్నది,” అంటూ మంచంమీదినుంచి దూకి వంటింట్లోకి పరిగెత్తింది.

ఈలోపల సోమరినాగు వంటింట్లోనుంచి దొడ్డిలోకి వెళ్లి పెద్ద బండ ఎత్తి బావిలో వేశాడు. దభేలుమని చప్పుడయింది.

“ఓసి పిచ్చిముండా! సహం కోడికోసం బావిలో పడిందా?” అనుకుంటూ జూద గాడు దొడ్డికి వెళ్లాడు.

ఈ సందులో సోమరినాగు పడక గదిలో బొరబడి దిండు కిందినుంచి సొమ్ము లాగేసి దాటిపోయాడు.

చీకటిలో తడువుకుంటూ భార్య తన కోడి క్షేమంగానే ఉన్నదని తెలుసుకున్నది, తన భార్య బావిలో పడలేదని జూదరికూడా తెలుసుకున్నాడు. కాని ఇద్దరూ తిరిగి

మంచం దగ్గరికి వచ్చి చూసేసరికి దిండు కడిలించి ఉన్నది; దానికింద డబ్బుసంచి కాస్తా పోయింది!

“ఇద్దరమూ మేలుకుని ఉండగానే డబ్బు పోయిందే, ఇంతకంటే నామర్దా ఉంటుందా?” అనుకున్నారు వాళ్లు.

తెల్లవారుతూనే సోమరినాగు డబ్బు తెచ్చి ఇచ్చి తనకు విందు చెయ్యమని జూదరిని అడిగాడు. జూదరి సోమరినాగును ఒక భోజనశాలకు తీసుకుపోయి భోజనమూ, పానీయాలూ తెప్పించాడు. ఇద్దరూ భోజనం చేస్తూ కిందటి రాత్రి జరిగిన సంగతులు చెప్పుకుని విరగబడి నవ్వుతున్నారు.

భోజనశాలవాడు వాళ్లతో, "ఏమిటి మీరు చెప్పుకునే హాస్యం?" అని అడిగాడు. వాళ్లు జరిగినదంతా భోజనశాలవాడితో చెప్పారు.

భోజనశాలవాడు సోమరినాగుతో, "నిన్ను గురించి చాలా కథలు విన్నాను, కాని వాటిని ఇదివరకు నమ్మలేదు. ఇదుగో ఈ బల్లమీద ఉన్న సారాపాత్ర చూడు. దీన్ని ఈ రాత్రి నువ్వు కాజేశావంటే రేపు నేను నీకు విందు చేస్తాను," అన్నాడు.

సోమరినాగు నవ్వి, "సరే!" అన్నాడు.

"నా తలుపులూ, కిటికీలూ పగలగొట్ట గూడదునుమా. ఈ పాత్రనుమాత్రమే కాజేయ్యాలి. నీ తెలివి చూస్తాం!" అన్నాడు

భోజనశాలవాడు. "సరే, సరే!" అంటూ సోమరినాగు వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ రాత్రి భోజనశాలవాడు తలుపులు గట్టిగా మూయించి, సోమరినాగు రావటానికి మరొక మార్గం ఏమీ లేదని రూఢిచేసుకుని, దీపం తెచ్చి బల్లమీదనే పెట్టి అర్ధరాత్రిదాకా పానపాత్రకు కావలా కాశాడు. కాని ఏమీ జరగలేదు. అతడికి నిద్ర ముంచుకు వచ్చింది. తల బల్లపై అనించి పెద్దగా గుర్రుపెట్టి నిద్రపోయాడు.

బయటనుంచి వింటున్న సోమరినాగు ఈ గుర్రక వినపడగానే చప్పుడు చెయ్యకుండా ఇంటికప్పు మీదికెక్కి, నాలుగు

పెంకులు తొలగించి, కప్పులో కంత చేశాడు. వాడివద్ద ఒక సన్నని, పొడుగాటి వెదురు గొట్టం, దాని చివర ఒక తోలుతిత్తి కట్టి ఉన్నది. వెదురు గొట్టం ఈ చివరనుంచి ఆ చివరకు డొల్ల చేసిఉన్నది.

కప్పులోని కంతలోనుంచి వాడు గొట్టాన్ని దింపి, తోలుతిత్తి పానపాత్రలో వడలాగ చేసి, గొట్టం రెండో చివర మూతి పెట్టి ఊదాడు. వాడు ఊదిన గాలికి తిత్తి ఉబ్బింది. పానపాత్ర మూతి సన్నటిది. అందుచేత ఉబ్బిన తిత్తి పాత్రమూతికి అడ్డుపడింది. తిత్తి ఉబ్బగానే సోమరినాగు వెదురుగొట్టం పైచివర గట్టిగా మూసేసి

గొట్టాన్ని పైకి లాగాడు. తిత్తితోబాటు పాన పాత్రకూడా పైకి వచ్చేసింది. వాడు దాన్ని తీసుకుని, పెంకులు ఎప్పుటిలాగే కప్పేసి ఇంటికి వెళ్ళిపోయాడు.

భోజనశాల యజమాని నిద్రలేచి చూసే సరికి బల్లమీద దీపం వెలుగుతున్నది గాని పానపాత్ర మాయమయింది. తలుపులా, కిటికీలూ మూసినవి మూసినట్టే ఉన్నాయి.

* * *

ఒక గ్రామంలో ఒక న్యాయాధిపతి ఉండేవాడు. ఆయన అక్రమంగా సంపాదించిన ధనం చాలా మూలుగుతున్నది; అందులో కొంత వదిలించరాదా అనికొందరు మిత్రులు సోమరినాగును హెచ్చరించారు. వాడు ఒకరాత్రి ఆ గ్రామం వెళ్ళి, న్యాయాధిపతి ధనాగారం ప్రవేశించి, ఒక చిన్న పీపాలో ఉన్న రెండువందల పలాల బంగారాన్ని సంగ్రహించి, ఆ దొంగతనం తనదేనని స్పష్టంగా తెలియగలందులకు గోడమీద ఒక పువ్వు బొమ్మ గీసి వెళ్ళిపోయాడు.

రెండుమూడు రోజుల అనంతరం న్యాయాధిపతి తన బంగారుపీపా-పోయిన సంగతి కనుక్కుని పువ్వుబొమ్మకూడా చూశాడు. రక్షకాధికారులను అడిగితే, "ఆ గుర్తు సోమరినాగుది," అన్నారు.

“అయితే వాణ్ణి తక్షణం పట్టుకురండి,”
అన్నాడు న్యాయాధిపతి.

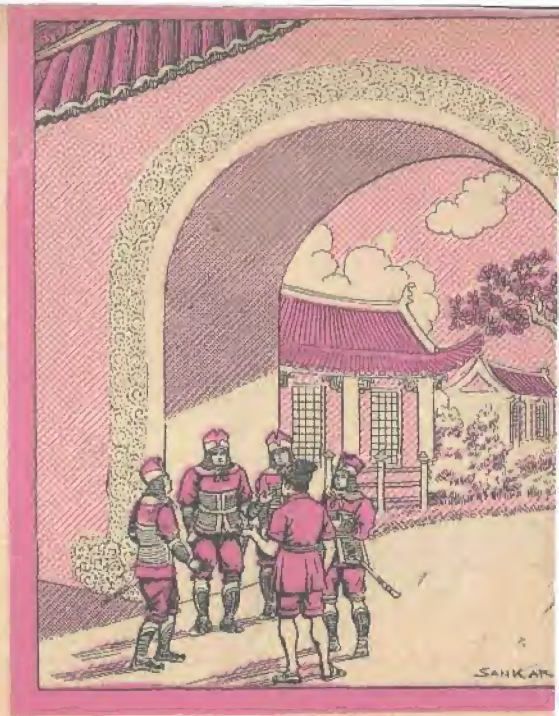
“అయ్యా, వాడి సంగతి మీరెరగరు.
వాణ్ణి పట్టుకోవటం ప్రమాదకరం.
మాట్లాడక ఊరుకోవటం క్షేమం,” అన్నారు
రక్షకాధికారు.

న్యాయాధిపతి మండిపడి, “మీరు
దొంగలతో లాలాచీ అవుతున్నారా?
మిమ్మల్ని కొరత వేయిస్తాను!” అని వారిని
భయపెట్టాడు.

చేసేది లేక ఆ అధికారులు సూచనగ
రానికి వెళ్లి పడమటి ద్వారందగ్గిర సోమరి
నాగును కలుసుకుని జరిగిన సంగతి
అంతా చెప్పారు.

“అ బంగారం నా దగ్గిర లేదు. దాన్ని
నేను మీ దొడ్లలోనే పాతిపెట్టాను. ఈ రాత్రికి
మీరు ఇల్లకు వెళ్లి పడుకోండి. రేపు పొద్దున
న్యాయాధిపతిగారు నన్ను పట్టుకునే
ప్రయత్నం మానేట్టు నేను చూస్తానుగదా!”
అన్నాడు సోమరినాగు.

ఆ రాత్రి వాడు మళ్ళీ న్యాయాధిపతి
ఇంటికి వెళ్లాడు. ఆయనకు ఇద్దరు భార్యలు.
వారిలో ఒక భార్య ఒంటరిగా పడుకున్నది.
సోమరినాగు ఆమె జుట్టు కత్తిరించి, దానిని
న్యాయాధికారి సీలుపెట్టెలో పెట్టి, తన

గుర్తుగా మళ్ళీ గోడమీద పువ్వుబొమ్మ గీసి
వెళ్లిపోయాడు.

న్యాయాధిపతి భార్య నిద్రలేచి తన జుట్టు
మెడదాకా మాత్రమే వెళ్లాడుతూ ఉండటం
చూసి కెవ్వున అరిచింది. అందరూ వచ్చారు.
దురంతం జరిగినట్టు న్యాయాధికారికి తెలి
సింది. “ఏమిటి ఈ ఘోరాలు! దొంగ ఇంత
వరకు దొరకనేలేదు. మరెవడో వచ్చి నా
భార్య జుట్టు కత్తిరించుకుపోయాడు. నా
సీలుపెట్టె పట్టుకురండి,” అన్నాడాయన.

సీలుపెట్టెకు వేసిన బీగం వేసినట్టే
ఉన్నది. ఆయన పెట్టె తెరిచి అందులో
ఉండే తన అధికారముద్ర పొనందుకు

సంతోషించాడు. కాని దాని అడుగున వెంట్రుకలు చూసి ఆయనకు పట్టచాని అశ్చర్యం కలిగింది. అప్పుడే గోడమీది పువ్వుబొమ్మ సంగతి కూడా ఆయనకు తెలియవచ్చింది.

న్యాయాధికారి, "మళ్ళీ ఏడేనా?" అంటూ కొయ్యబారిపోయాడు. ఎందుకంటే తన భార్య జుట్టు కత్తిరించినవాడు తలుచుకుంటే తన గొంతుకోసి ఉండును; ఆ జుట్టును తెచ్చి తన సీలుపెట్టెలో పెట్టినవాడు కావాలంటే తన అధికార ముద్రను కాజేసిఉండును. అలాటివాడితో పేచీ పెట్టుకోవటం అపాయకరం!

ఆయన సూచాకు వెళ్ళిన రక్షకాధికార్లను పిలిపించి, "మీరు సోమరినాగును పట్టుకో నవనరంలేదు," అని చెప్పేశాడు. వాళ్లు అప్పటికే తమ దొడ్లలో సోమరినాగు దాచిన బంగారం తీసేసుకున్నారు. అందుచేత ఆ కిందబీరోజు వాణ్ణి పట్టుకోకపోవటం అన్నివిధాలా మంచిదయిందనుకున్నారు.

* * *

మరొక నగరంలో ఒక అవినీతిపరుడైన న్యాయాధిపతి ఉండేవాడు. అతడు చాలా అక్రమాలు చేసి ఉండటంవల్ల వాటిని గురించి విచారించటానికి ఒక పరీశీలనాధికారిని పంపారు.

ఆ న్యాయాధిపతి సోమరినాగుకు కట్నాలు పంపి కబురు చేసి పిలిపించాడు.

"నావల్ల తమకు ఎలాటి ఉపకారం కావాలి?" అని సోమరినాగు ఆయనను అడిగాడు.

"నన్ను విచారణ చెయ్యటానికి ఒక అధికారి వచ్చిఉన్నాడు. ఆయన దగ్గర ఉండే అధికారముద్ర దొంగిలిస్తే అతడి ఉద్యోగం కాస్తా ఊడుతుంది," అన్నాడు న్యాయాధిపతి.

"చిత్రం, దాన్ని నేను తెచ్చి రేపు తమ కిస్తాను," అన్నాడు సోమరినాగు. మరుసటి

ఉదయమే వాడు పరిశీలనాధికారి అధికార ముద్ర తెచ్చి న్యాయాధిపతికిచ్చాడు.

న్యాయాధిపతి వాడికి సూరు పలాల వెండి ఇచ్చి, "ఇది నీ బహుమానం. ఇక వెళ్లు!" అన్నాడు.

సోమరినాగు వెళ్లిపోక, "అయ్యా, మీరు ఈ ముద్రతో ఏమి చెయ్యాలనుకుంటున్నారు?" అని అడిగాడు.

"ఈ ముద్ర నాదగ్గర ఉన్నంతకాలమూ ఆ అధికారి నన్నేమీ చెయ్యలేడు," అన్నాడు న్యాయాధిపతి.

"నన్ను మన్నించినా సలహా ఒకటి వినండి. ఆ అధికారి చాలా తెలివైనవాడు.

ఆయనను మంచి చేసుకోవాలంటే ఈ ముద్రను ఆయనపద్దకు పంపి, ఇది మీ భటులకు ఒక దొంగపద్ద దొరికిందనీ, దొంగ మాత్రం తప్పించుకుపోయాడనీ చెప్పండి," అన్నాడు సోమరినాగు.

"ఇంకా సయం! ఇది ఆయనకు తిరిగి ఇచ్చేకాక ఆయన నేను చెప్పినట్టు వింటాడా? నీకీగడ వంతా దేనికి? నీ దారిని వెళ్ళు!" అన్నాడు న్యాయాధిపతి.

సోమరినాగు ఇంకేమీ అనకుండా అక్కడి నుంచి వెళ్లిపోయాడు.

పరిశీలనాధికారి తన అధికార ముద్ర పోయిన సంగతి తెలుసుకుని, న్యాయాధిపతి

SANKAR

ఈ పని చేయించి ఉంటాడని గ్రహించి, తనకు సుస్తీగా ఉన్నట్టు నటించి కచేరీ నడపటం మానేశాడు.

“ఈ సుస్తీ ఏమిటో నాకు తెలుసులే!” అనుకుని న్యాయాధిపతి తనలో తాను నవ్వుకున్నాడు. కాని రోజులు గడిచిపోతున్నాయి. పెద్ద అధికారికి సుస్తీ చేసేందంటే తాను వెళ్లి చూడకపోవటం తప్పవుతుంది. అందు చేత ఆయన అధికారిని చూడబోయాడు.

అధికారి న్యాయాధిపతిని చాలాసేపు కూచోబెట్టి, చాలా టీ తాగించి, చాలా సరదాగా కబుర్లు చెప్పాడు. ఇంతలో నొకర్లు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి, “బాబూ, పంటఇల్లు అంటుకున్నదీ,” అని చెప్పారు.

వెంటనే పరిశీలనాధికారి తన సీలు పెట్టెను న్యాయాధిపతికిస్తూ, “దీన్ని ప్రస్తుతం మీ ఇంటో ఉంచండి. నిప్పు ఆర్పటానికి మనుషులను పంపండి,” అన్నాడు. న్యాయాధిపతి ఖాళీ సీలుపెట్టెను తన

ఇంటికి వట్టుకుపోయాడు. మనుషులు వచ్చి అధికారి పంటఇంట్లో అంటుకున్న నిప్పు ఆర్పేశారు. తన సీలుపెట్టెను తెచ్చి తన కివ్వవలసిందనీ, తాను మర్నాటినుంచీ కచేరీకి వస్తున్నాననీ అధికారి న్యాయాధిపతికి కబురుచేశాడు.

న్యాయాధిపతి ఖాళీ సీలుపెట్టెను తీసుకుపోయి ఇచ్చినట్టయితే ముద్రను కాజేసిన నేరం తనపైనే పడుతుంది. అందుచేత ఆయన ఆ పెట్టెలో ముద్రను మళ్ళీ పెట్టేసి పరిశీలనాధికారికి ఇచ్చేశాడు.

కొద్దిరోజులు విచారణ జరిపి పరిశీలనాధికారి రాజధానికి తిరిగివెళ్లి న్యాయాధిపతి అక్రమాలన్నీ రుజువైనట్టు నివేదిక రాస్తూ, అందులో తన అధికారముద్ర పోయి దొరికిన వైనంకూడా రాశాడు.

న్యాయాధిపతికి కఠినమైన శిక్ష పడింది. సోమరినాగు సలహా పాటించనందుకు ఆయన అనుభవించాడు.

గలివక యాత్రలు

ఓరోజు మంగలినడిగి రాజుగారి శిరోజాలు తీసు
కుని వాటితో చక్కటి దువ్వెన తయారుచేసు
కున్నాను. ఒక్కొక్క వెంట్రుక మన దువ్వెన్న
పళ్ళంత బలంగానూ వుంది.

రాజుగారి గ్రంథాలయంలో నేను పుస్తకాలు
చదవడానికి ప్రత్యేకమైన ఏర్పాట్లు చేశారు.
ఒక్క పంక్తి చదవడానికి నిచ్చిన బారంతా
నడచేవాణ్ణి.

రాణిగారి తలవెంట్రుక ఒకటి సంపాదించి
దాంతో ఓ కుర్చీ పేము అల్లిపట్టు అల్లాను.
కాని, అవిడిమీద గౌరవకొద్దీ ఆ కుర్చీమీద
నేను ఎన్నడూ కూర్చోలేదు.

మా దేశంలో పెయానో వాయించే అనుభవంతో, సాహసించి రాజుగారి పెయానోకూడా సాధన చేశాను.
రెండు బడితెలకు చివర ఎలకతోలు చుట్టి ఆ చివరినుంచి ఈ చివరకు కొంపలు మునిగినట్టు పరి
గెడుతూ ఓమాదిరి సంగీతం వినిపించేవాణ్ణి. కొంచెం మైరానగానే వుండేది.

ఒకనాడు రాజుగారు సమరివారంగా సముద్రతీరానికి విలాస విహారం బయలుదేరారు. నా ప్రయాణాల గదిలో నన్నెక్కించి దాదికూడా బయలుదేరింది. త్వరలోనే మేము సముద్రతీరం చేరుకున్నాము.

అక్కడ నా పెట్టిన ఓ కుర్రాడికి వప్పగించి దాది రాణిగారి వద్దకు వెళ్ళింది.

చాలాసేపు గడిచింది. దాదికోసం చూసి చూసి ఆ కుర్రాడు పెట్టిన కింద పెట్టి ఎటు వెళ్ళాడో ఏమో—

—హఠాత్తుగా పెద్ద తుపాను గాలి వీచినట్టు హెచ్చరిక బయలుదేరింది. ఉన్నట్టుండి నా గది ఒక్క కుదుపుతో పైకి లేచి ఆకాశంలో ఎగిరిపోసింది.

ఉన్నట్టుండి నా గది దళైలుమని సముద్రంలో
పడింది. కట్టుదిట్టంగా కట్టినందువల్ల నీరు
మాత్రం లోనికి రాలేదు.

రోజు బావుంటే ఏ ఓడవాళ్లో చూడకూడదా
అన్న ఆశతో చొక్కా చింపి ఓ కొయ్యకి
జండాలా కట్టాను.

పై కప్పు చిల్లులోంచి ఆ జెండాని పైకెత్తి
పట్టుకు కూచున్నాను. ఇంతలో నా పెట్టెని
ఎవరో లాగుతున్న చప్పుడయింది.

మా దేశపు ఓడవాళ్ళే నా జండా చూసి నన్ను ఓడలోకి
లాగారు. ఏదో నేరానికి శిక్షగా నేనా పెట్టెలో వున్నానని
వాళ్ళనుకున్నారట.

కాదని నా యాత్రా విశేషాలు చెప్పినా నమ్మలేదు. చివరికి చిన్న బండిచక్రమంతున్న రాణిగారి ఉంగరం, దువ్వెన మొదలైనవి చూపించాక నమ్మారు. కొండంత మనుషుల్ని చూసి చూసివున్న నా కళ్ళు నాలాటి మనుషుల్నే చూసేనరికి—

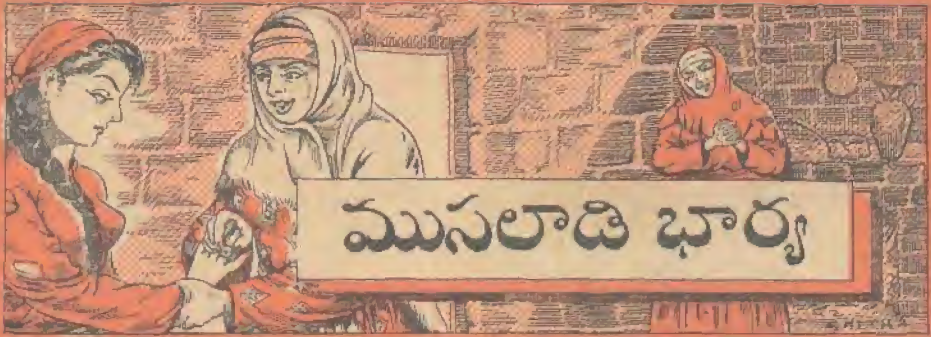
—వాళ్ళంతా నలికట్లాగా కనబడసాగారు. నేను చాలా ఎత్తైనట్టు వాళ్ళు లిల్లివుట్టుంత వాళ్ళయినట్టు చూడసాగాను.

అలాగే మాట్లాడినప్పుడు కూడా అలవాటుకొద్దీ గొప్ప కేకలు పెడుతూ ఉండేవాణ్ణి. చాలారోజులదాకా సాటి మనుషులు అలవాటుపడలేదు.

మొత్తాని కెలాగయితేనేం భగవంతుడి కృపవల్ల సురక్షితంగా ఇల్లు చేరి నా భార్య పిల్లలను చూసుకోగలిగాను. ఇంకపైన మిమ్మల్ని విడిచి వెళ్లనమ్మా అని మా పాపాయికి మాట ఇచ్చాను.

ముసలాది భార్య

పూర్వం టర్కీదేశంలో ఒక సంపన్నుడుండే వాడు. ఆయనకు ఒక్కడే కొడుకు. ఆ కుర్రవాడికి పెళ్ళి చేసే వయసు వచ్చింది. ఎన్నో సంబంధాలు చూశారుగాని వాడి తల్లిదండ్రులకు ఒక్కరూ నచ్చలేదు.

ఈ సంపన్నుల ఇంటికి కొద్ది దూరంలో ఒక పేదవాడి ఇల్లుండేది. ఈ పేదవాడు రోజూ కొండమీదికి వెళ్లి కట్టెలు కొట్టి తెచ్చి, వాటిని అమ్మగా వచ్చిన డబ్బులతో ఎలాగో సంసారం జరిపేవాడు. ఈ పేదవాడికి ఒక పెళ్ళియీడు కూతురున్నది.

ఒకనాడు ఎందుకో సంపన్నుడి భార్య పేదవాడి ఇంటికేసి వచ్చి, పేదవాడి కూతురును చూసి, ఆ పిల్ల అందచందాలు చూసి ముగ్ధురాలయింది. ఆమె వెంటనే పేదవాడి భార్యతో, "మా అబ్బాయికి ఎన్నో సంబంధాలు చూశాం. ఒక్కటి నచ్చలేదు. మీ పిల్ల బొమ్మలాగున్నది. మీరు సరేనంటే మా

అబ్బాయికి కళ్ళకద్దుకుని చేసుకుంటాం!" అన్నది. పేదవాడి భార్య తన చెవులను తానే నమ్మలేక, "అంతా దేవుడి అనుగ్రహం!" అన్నది. సంపన్నుడి భార్య అప్పటికప్పుడే తన చేతినుంచి ఉంగరం ఒకటి తీసి పేదవాడి కూతురి వేలికి పెట్టి పెళ్ళికి ప్రధానం కూడా చేసేసి ఇంటికి వెళ్లిపోయింది. ఆమె తన కుమారుడితో, "నాయనా, నీకు అద్భుతమైన అందగత్తెను చూసి వచ్చాను. త్వరలోనే పెళ్ళి విచ్చాటు చేద్దాం," అన్నది.

కట్టెలు కొట్టేవాడు సాయంకాలం ఇంటికి వచ్చాడు. తమ కుమార్తెకు సంపన్నులతో పెళ్ళి నిశ్చయమయిందనీ, ప్రధానంకూడా అయిపోయిందనీ భార్య చెప్పింది. పేదవాడు నిర్ధాంతపోయాడు.

అయితే ఈ పెళ్ళి జరగలేదు. ఎందుచేతనంటే అమ్మలక్కలందరూ సంపన్నుడి భార్యతో, "ఇదేం పెళ్ళి? ఆ కూటికి గతిలేని

పిల్ల నీకు కోడలై మీ పరువు దక్కనిస్తుందా? పిల్ల అందంగా ఉంటే సరా, మంచి సంప్రదాయమూ, సంస్కారమూ చూసుకోవద్దా!" అని, ఊదరపెట్టేవారు.

ఈ మాటలతో సంపన్నుడి భార్య మనసు వికలమైపోయింది. తాను పెద్ద పొరపాటే చేశానని ఆమె గ్రహించింది. ఆమె ఎవరితోనూ చెప్పకుండా పేదవాడి ఇంటికి వెళ్ళి, వాడి కూతురి చేతన ఉన్న తన ఉంగరాన్ని లాగేసుకుని, నేరుగా ఇంటికి వచ్చేసింది. ప్రధానం కాస్తా రద్దు అయిపోయింది.

ఆ సాయంకాలం కట్టెలు కొట్టుకునే వాడు ఇంటికి వచ్చేసరికి, అతడి భార్య,

కుమార్తె పుట్టెడు దుఃఖంలో ముణిగి, అవమానంతో కుమిలిపోతున్నారు. పేదవాడు తన కూతుర్ని పిదార్చి, "తల్లీ, నీవేమీ బెంగపడకు. రేపు ఉదయం నా వెంట మసిదుకు రా. మసిదు నుంచి మొట్టమొదటగా ఎవడు బయటికి వస్తే వాడికి నిన్నిచ్చి పెళ్ళి చేసేస్తాను. అల్లాటోడు!" అన్నాడు.

తెల్లవారుతూనే పేదవాడు తన కుమార్తెను పెళ్ళికూతురులాగా అలంకరించి, మేలిముసుగు వేసి, చెయ్యి పట్టుకుని మసిదువద్దకు తీసుకుపోయాడు. వారిద్దరూ మసిదు వాకిట వేచి ఉన్నారు. కొంతసేపటికి లోపలినుంచి చింకి పాతలు ధరించిన ముసలాడు ఒకడు బయటికి వచ్చాడు.

పేదవాడు ఆ ముసలాడికి అల్లా పేర అభివాదనం చేసి, తాను చేసిన ప్రమాణం గురించి చెప్పి, తన కుమార్తెను తీసుకుపోయి ఏలుకోమని కోరాడు.

"నాయనా, నాకు ఇల్లా వాకిలీ లేదు. గట్టిగా రోజుకు పది రాగిడబ్బులు సంపాదించలేను. నీ కూతురిని పెళ్ళాడి ఎలా పోషించగలను?" అన్నాడు ముసలాడు.

"బాబూ, నాకు ప్రతభంగం చెయ్యకు. మేమైనా ధనికులం కాము. ఒకపూట డొక్కలో కాళ్ళు పెట్టుకు పడుకోవటం

చాతనయినవాళ్ళమే," అన్నాడు కప్పలు కొట్టేవాడు.

"సరే నియిష్టం," అంటూ ముసలాడు పేదవాడి కూమార్తెను మసిదు పక్కనే ఉన్న చీకటి కొట్టులాటి గుడిసెలోకి తీసుకు పోయి ఇద్దరు సాక్షుల ఎదట ఆమెను పెళ్లాడాడు. సాక్షులు ఆశీర్వాచనాలు చెప్పినాక ఆ పిల్లను ఆ గుడిసెలో ఒంటరిగా దిగవెడిచి అందరూ వెళ్ళిపోయారు. అది మొదలు ముసలాడు ప్రతి సాయంకాలమూ గుడిసెకు వచ్చి తన భార్యకు ఒక కొవ్వొత్తి, అయిదు రాగిడబ్బులూ ఇచ్చి మళ్ళీ వెళ్ళిపోతూ ఉండేవాడు. ఆ డబ్బులతో ఆమె తనకు కావలసిన రొట్టే అదీ కొనుక్కుని తిని, ఒంటరి జీవితం గడపసాగింది.

పేదవాడి భార్య మాత్రం రోజూ తన కూతురి దుస్థితి తలుచుకుని కంటికి మంటికి ఏకధారంగా ఏడుస్తూ ఉండేది. ఆమెను భర్త ఒకసారి తమ కూతురివద్దకు తెచ్చాడు. ఆ పిల్ల పొషణ లేక చూడటానికి భయంకరంగా ఉన్నది. వంటిమీది దుస్తులు పేలికలైపోయాయి. తల్లి ఆమెకు జుట్టు దువ్వి, కట్టుకోవటానికి వేరే దుస్తులిచ్చింది.

ఇలా ఉండగా సంపన్నుల కొడుక్కు మరొక సంబంధం చూసి ముహూర్తం

విచ్చాటు చేశారు. సంపన్నుడి భార్య పేదవాడి భార్యను పెళ్ళినాడు సాయం పిలిచింది. అమె వెళ్ళి తన కూతురికి ఈ సంగతి చెప్పి, "నాకు తోడుగా నువ్వుకూడా వస్తావా ఏమిటి?" అని అడిగింది.

"మా ఆయనను అడిగి ఆయన ఒప్పుకుంటే అలాగే వస్తాను," అన్నది కూతురు.

ఆ సాయంకాలం ముసలివాడు వచ్చి నవ్వు డామె, "మా అమ్మను సంపన్నుల ఇంట పెళ్ళికి సాయం పిలిచారుట. నేను కూడా తోడు వెళ్ళనా?" అని అడిగింది.

"తప్పక వెళ్ళు. అంతే కాదు, నిన్ను చూడగానే పెళ్ళికొడుకు పెళ్ళికూతురిని వది

లేసి నిన్నే చేసుకుంటానంటాడు. అందుకు ఒప్పుకో!" అన్నాడు ముసలాడు.

"ఛీ ఛీ, అలా అయితే నేను వెళ్ళనే వెళ్ళను!" అన్నది ఆ పిల్ల.

"ఎమిటి నీ అభ్యంతరం? ఇక్కడ నీ కేముంది? అక్కడ నీకు అన్ని సుఖాలూ అమరుతాయి!" అన్నాడు ముసలాడు.

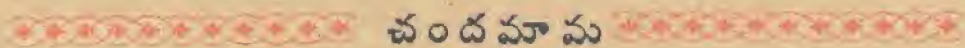
"లేదు, నాకు రానిపెట్టి ఉన్నది ఈ బ్రతుకే. నే నొకవేళ ఆ సంపన్నుణ్ణి చేసుకున్నా, వాళ్ళకున్నదంతా పోయి ఈ దశకే వస్తారు. ఇప్పుడున్నట్టుగా ఉండటానికి నాకేమీ అభ్యంతరంలేదు. నేను వెళ్ళను," అన్నది భార్య.

"వెళ్ళమని నిన్ను అజ్ఞాపిస్తున్నాను. తెలిసిందా?" అని ముసలాడు మరొకమాట అనకుండా వెళ్ళిపోయాడు.

మర్నాడు తెల్లవారుతూనే అమెకోసం తల్లి కాస్త మంచిబట్టలూ, పొరుగువాళ్ళ దగ్గర అరువు తెచ్చిన పాదరక్షలూ తెచ్చి కూతుర్ని ముస్తాబు చేసింది. కాని వారు బయలుదేరబోయే సమయంలో ఒక బండి వచ్చి గుడిసెముందు నిలిచింది. అందులో నుంచి ఇద్దరు స్త్రీలు దిగి గుడిసెలోకి వచ్చారు. వారు ఆ పిల్ల ధరించిన దుస్తులన్నీ ఊడదీసేసి అద్భుతమైన దుస్తులు తొడిగారు. అమె శరీరం నిండా కళ్ళు చెదిరే రత్నాలు గల ఆభరణాలు తగిలించారు. అమె చేతి వేలికి పెద్ద వజ్రం గల ఉంగరం పెట్టారు. అమె ఇప్పుడు చూడటానికి స్వర్గ లోకపు అప్పరసలాగున్నది. తరవాత వాళ్ళు అమెనూ, అమె తల్లిని బండిలో ఎక్కించుకుని పెళ్ళి ఇంటికి వెళ్ళారు.

పెళ్ళికూతురికి అందరూ కానుకలు చదివిస్తున్నారు. ముసలాడి భార్య తన చేతికి ఉన్న వజ్రపుటుంగరం తీసి పెళ్ళికూతురికి ఇచ్చింది. అక్కడ చేరిన అమ్మలక్కలందరూ ఆ పిల్లను చూసి, "ఎవరీ మహారాణి?" అని గుసగుసలాడారు.

ఇంతలో పెళ్ళికూతుర్ని తీసుకుపోవటానికి పెళ్ళికొడుకు వచ్చాడు; కట్టెలు కొట్టేవాడి కుమార్తెను చూసి అలాగే ఒక కీబంటి పాటు స్తంభించిపోయాడు.

వాడి వాలకం చూసి పెళ్ళికూతురికి ఒళ్లు మండిపోయింది. ఆమె తన బంధువులందరినీ పోగుచేసుకుని అప్పటికప్పుడే వెళ్ళిపోయింది. కట్టెలు కొట్టేవాడి కూతురును ఆమె వెంట వచ్చిన స్త్రీలు బండిలో ఎక్కించి గుడిసెవద్దకు తీసుకుపోయి, ఆమె ఒంటిపైన ఉన్న దుస్తులూ నగలూ తీసుకుని ఎప్పటి బట్టలు తొడిగి, బండి ఎక్కి వెళ్ళిపోయారు.

ఈలోపల పెళ్ళికొడుకు తన మనుమలను బండి వెనకనే పంపి, తాను ప్రేమించిన పిల్ల ఒకప్పుడు తనకు ప్రధానమైన పిత్రేనని తెలుసుకుని, "నేను ఆమెను తప్ప మరెవరినీ చేసుకోను!" అని శపథంచేశాడు. తనను పెళ్లాడవలసిందని కోరుతూ అతను పేదవాడి కుమార్తెకు రాయబారం పంపాడు.

"నేను ముసలాడి భార్యను. ఈ జన్మకు నా అదృష్టం ఇంతే. ఇంతకంటే ఎక్కువ అదృష్టాన్ని నేను కోరను!" అని ఆమె జవాబు చెప్పింది.

ఈ సమాధానం విని సంపన్నుల కొడుకు మండిపడ్డాడు. "నేను పెళ్ళాడతానంటే

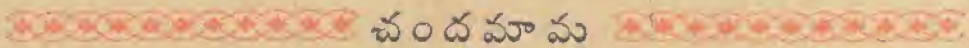

నిరాకరిస్తుందా? నా తాహతేమిటి, దాని తాహతేమిటి?" అంటూ వాడు సుల్తాను వద్దకు వెళ్ళి ఫిర్యాదుచేశాడు.

"నీ ఫిర్యాదు రేపు వింటాం!" అని సుల్తాను తెలియజేశాడు.

మర్నాడు దర్బారుకు హాజరుకమ్మని కట్టెలు కొట్టేవాడి కుమార్తెకు పిలుపు వచ్చింది. కారణం తెలియక ఆమె కంగారు పడింది. తీరా అక్కడికి వెళ్ళినాక అక్కడ సంపన్నుల కొడుకు కనిపించాడు.

"ఈ పిల్లను ఒకప్పుడు నాకు ప్రధానం చేశారు. అందుచేత ఈమె నన్ను పెళ్లాడే టట్టు తీర్పు దయచేయించండి. లేదా

ఈమెకు శిరశ్చేదం విధించండి," అని సంపన్నుల కొడుకు తెరచాటున ఉన్న సుల్తానుకు విజ్ఞాపన చేసుకున్నాడు.

"నేను ఇతన్ని పెళ్ళాడను. కావలిస్తే నా తల తీసేయించండి. నేను అదివరకే ముసలాడి భార్యను అయాను," అన్నది కట్టెలు కొట్టేవాడి కూతురు.

"ఈ ముసలా డెవరు?" అని సుల్తాను తెర వెనకనుంచి అడిగాడు.

"నాకు తెలియదు. చీకటి పడేవేళ వచ్చి నాకు అయిదు రాగిడబ్బులూ, ఒక కొవ్వొత్తి ఇచ్చి పోతుంటాడు!" అన్నదామె.

"అటువంటి వాడితో దారిద్ర్యం అనుభవించేకన్న ఈ సంపన్న యువకుణ్ణి ఎందుకు పెళ్ళి చేసుకోవు?" అని అడిగాడు సుల్తాను.

"నేను ముసలాడి భార్యగానే ఉంటాను. అయినా నాకు రాసిపెట్టిన మొగుడు!" అన్నదామె.

"నీ భర్త నీకు కనిపిస్తే గుర్తించగలవా?" అంటూ సుల్తాను తెరచాటునుంచి ఇవతలికి వచ్చాడు. సుల్తాను యువకుడు. అయినప్పటికీ అమె తన భర్తను గుర్తించి, "మహారాజా, మీరే ఆ ముసలాడు! అదుగో మీ చెంపమీద గాటు!" అన్నది కట్టెలు కొట్టేవాడి కూతురు.

సుల్తాను నవ్వి, "అవును, నేనే ఆ ముసలాణ్ణి. తలవని తలంపుగా నా పాలపడిన నీ బుద్ధి ఎటువంటిదో తెలుసుకునేటందుకే నీకు వరీక్షలు పెట్టాను. ఈ ద్రోహి పెళ్ళికి నిన్ను అలంకరించి తీసుకుపోయిన స్త్రీలను నేనే పంపాను! నీ అందం ఎంత గొప్పదో, నీ బుద్ధికూడా అంత గొప్పది!" అన్నాడు.

అయిన సంపన్నుల కొడుకును ఖైదులోకి తేయించి, కట్టెలు కొట్టేవాడి కూతురిని నిండు కొలువులో మళ్ళీ పెళ్ళాడాడు. నలభై రోజులపాటు దేశమంతటా విందులూ వినోదాలూ జరిగాయి.

తాతయ్య నిండువెన్నెలలో పడకకుర్చీ వాల్చి కూచుని, పొడుంకాయలో నుంచి ఎడమచేతిలోకి పొడుం వేసుకుంటూ ఒక స్లోకం చదివాడు:

“మంత్రిః కార్యానుగో యేషాం,
కార్యం స్యామి హితానుగం;
త ఏవ మంత్రిజ్ఞో రాజ్ఞాం
నతు యే గత పల్లవాః.”

తాతయ్యచుట్టూ కూచున్న పిల్లలు, “అదేం స్లోకం, తాతయ్యా? దాని అర్థ మేమిటి, తాతయ్యా?” అని అడిగారు.

తాతయ్య తాపీగా కుడిచేతి వేళ్ళతో పొడుం పట్టు పట్టి పీల్చి, చెయ్యి విదిలినూ, “అ స్లోకానికి అర్థం ఏమిటంటారా? చెబుతా వినండి. మంత్రి అయినటువంటివాడు రాజుకు అనుకూలంగా ఉండి కార్యసాధన చేయ్యాలిగాని, అలా చేయలేనివాడు మంత్రే కాదూ అని దాని అర్థం,” అన్నాడు.

“ఏం రాజు, తాతయ్యా?...మంత్రి ఎవరు, తాతయ్యా? ఆ కథ చెప్ప, తాతయ్యా!” అని పిల్లలు తలా ఒక మాటా అడిగారు.

“కథ చెప్పమనా మీరనేదీ? దానికేం? చెబుతా వినండి,” అంటూ తాతయ్య ఈ కథ చెప్పాడు:

పూర్వం చక్రపురాన్ని సుదర్శన మహా రాజు అనే ఆయన పాలించేవాడు. ఆయనకు బుద్ధిసింధుడనే మంత్రి ఉండేవాడు. ఈ మంత్రి ఉన్నాడే అతడు బహుగోవు బుద్ధిశాలి. అందుకే ఆయనను రాజుతో పాటు రాజ్యంలోని ప్రజలు కూడా ఎంతో మెచ్చుకునేవారు.

రాజుగారికి మటుకు ఒక వెర్రి ఉండేది. ఆయన అడ్డమైన జ్యోతిష్కులనూ పిలిచి భవిష్యత్తు తెలుసుకుంటూ ఉండేవాడు. ఇలా ఉండగా రాజుగారి కొలువుకు ఒక

జ్యోతిమ్మడు వచ్చి తన శక్తి గురించి రాజు గారికి గొప్పగా చెప్పుకున్నాడు. రాజుగారికి ఆతగాడిలో గురి కుదిరింది. ఆయన ఆ జ్యోతిమ్మడికి తన చక్రం చూపించి, "అయ్యా, నా ఆయుర్దాయం ఇంకా ఎంత ఉంది?" అని అడిగాడు.

దానికా జ్యోతిమ్మడు, "మహారాజా, ఈనాటినుంచి మరి ఆరుమాసాలతో మీ ఆయువు తీరిపోతుంది. నా దగ్గర దావరికం లేదు," అనేకాడు.

దాంతో రాజుగారికి మనోవ్యాధి పట్టు కుంది. ఆయన నిద్రాహారాలు మానేసి, మంచాన వడి, "అయ్యా, మరో ఆరుమాసాలతో నాకు కాలం తీరిపోతుందే!" అని బెంగతో కృశించసాగాడు.

ఇదంతా చూస్తున్న మంత్రికి జ్యోతిమ్మడి పైన కోపం వచ్చింది. ఆయన రాజుగారితో, "మహారాజా, మీరీ జ్యోతిమ్మలను నమ్మకండి. పనిపూడంతటివాడు శ్రీరాముడి

పట్టాభిషేకానికి ముహూర్తం పెడితే ఏమయింది? అదే ముహూర్తానికి రాముడు వనవాసం బయలుదేరటమే గాక తన భార్యను కూడా పోగొట్టుకున్నాడుగదా!" అన్నాడు.

కాని రాజు మనోవ్యాధి నిమ్మళించలేదు. అప్పుడు మంత్రి ఏం చేశాడనుకున్నారు? జ్యోతిమ్మణ్ణి పిలిపించి, "ఏమయ్యా, రాజుగారి ఆయుఃప్రమాణం చెప్పావుగదా, మరి నీ ఆయుఃప్రమాణం మాట ఏమిటి?" అని అడిగాడు.

"చిత్తం, నేనింకా నలభైఏళ్ళు బతుకుతాను!" అన్నాడు జ్యోతిమ్మడు.

"అలాగా?" అంటూ మంత్రి ఆ జ్యోతిమ్మడికి అప్పటికప్పుడే మరణదండన విధించి శిరశ్చేదం చేయించాడు.

ఆ దెబ్బతో రాజుగారికి మనోవ్యాధి పోయింది. దాంతోబాటు జ్యోతిమంపిచ్చి కూడా పోయింది. ఆయన చాలాకాలం సుఖంగా రాజ్యంచేశాడు.

మా పూరి పేరు కొంరెడ్డిపల్లి. ప్రతి సంవత్సరం మాఘశుద్ధ సప్తమినాడు మొదలుకొని పదిహేనురోజులు "జాతర" జరుగుతుంది. ఈ పుణ్యతీర్థానికి చంద్రాయుని జాతర అని పేరు. ఈ పేరు రావడానికి పూర్వం నిజంగా జరిగిన కథ ఒకటి వుంది. ప్రజలు ఈ గాథను చెప్పకొని ఆశ్చర్యపోతుంటారు.

పూర్వం మా పూరిలో శరభయ్య అనే కర్షకుడు వ్యవసాయం చేసుకుంటూ వున్నాడు. అతని కొడుకు పేరు చంద్రాయుడు. శరభయ్య భార్య చనిపోయి చాలాకాలమైంది. కొంతకాలానికి వృద్ధాప్యంవల్ల శరభయ్య కూడా మరణించాడు. చంద్రాయుణ్ణి దగ్గర చేరదీసి అదరించేవారెవరూ లేనందున అతడు దొంగతనం వృత్తిగా చేసుకొని జీవించేవాడు. కొన్నాళ్ళకా చంద్రాయుడు కాస్తా గజదొంగగా మారి ప్రజలను నానా హింసలు పెట్టి డబ్బు లాగుతుండేవాడు.

ఒకనాడతడు దారివెంబడి పోవుచుండగా అతనికొక సాధువు కనబడెను. వెంటనే అతడు ఆ సాధువుపై వడబొగా, సాధువు అసలు సంగతి గ్రహించి, "నాయనా, నువ్వెందుకు ప్రజలను హింసించి, సరకంపాలయ్యేదవు? నీవు ఈ ఊరికి సమీపమున నున్న కొండపై తపస్సుచేసి బ్రహ్మను మెప్పించి, అతని దగ్గ

రున్న రథాన్ని కోరుకో. అప్పుడు నీ దారిద్ర్యం తీరిపోతుంది," అని చెప్పి వెళ్లిపోయాడు.

చంద్రాయుడు తక్షణమే పోయి, సాధువు చెప్పిన రీతిగా తపస్సు చేసి, బ్రహ్మను మెప్పించి, రథాన్ని తీసుకొని వచ్చుచుండగా, బ్రహ్మ అతనితో, "నీవు రథాన్ని తోలుకొనిపోవు నపుడు వెనుదిరిగి చూడగూడదు; అట్లు నా మాట కాదని వెనుదిరిగి చూచితేవా, నీవు శిలగా మారిపోతావు. రథ చక్రాలు పూడి పోతాయి," అని చెప్పి అంతర్ధానమయ్యాడు.

చంద్రాయుడు సంభోషంతో రథాన్ని తోలుకొని వచ్చుచుండగా, అతనికి వెనుక ఎవరో వస్తున్నట్లు చప్పుడు కాగా, బ్రహ్మ చెప్పిన మాటలు మరచి, వెనుదిరిగి చూచేసరికి అతడు కాస్తా శిలగా మారిపోయాడు, రథ చక్రాలు పూడిపోయి కొండకు సమీపములో నున్న కొనేరులో ఒకటి, కొనేరుకు సమీపముననున్న దేవాలయములో దేవుని వెనుక ఒకటి, పడి ఇప్పటికిని కనిపించుచున్నవి. అతడు రథమును తోలుకొని వచ్చుచుండగా కొండపై పడిన చక్రముల గుంటలు ఇప్పటికిని గలవు. అతడు శిలగా మారి కొండపైనే గలడు. అందువలన ఈ పుణ్య తీర్థానికి అతని పేరిట, "చంద్రాయుని జాతర" అని పేరొచ్చింది.

వి. సీతరామాచారి, కొంరెడ్డిపల్లి, మహబూబ్ నగర్ జిల్లా.

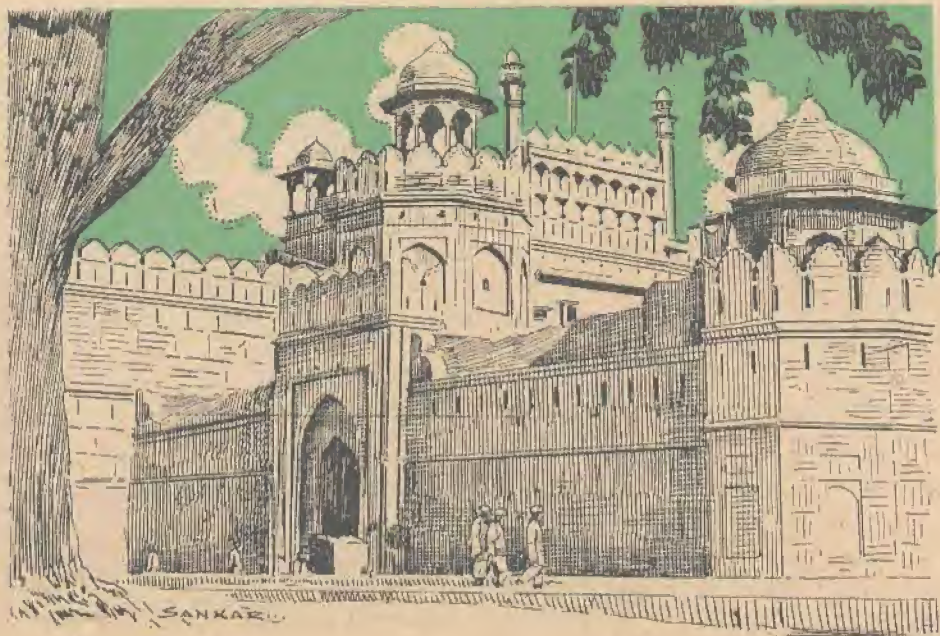
ఢిల్లీ ఎర్రకోట

మన దేశంలోని ప్రఖ్యాతమైన కట్టడాలలో ఢిల్లీ ఎర్రకోటను మించగలది లేదని చెప్పవచ్చు. ఇది మొగలుల వైభవానికి శాశ్వతమైన చిహ్నం. మన దేశానికి వచ్చే యాత్రికులు దీనిని చూడకుండా వెళ్ళరు.

దీనిని నిర్మించినవాడు - షాజహాన్. 1639 లో దీని నిర్మాణం ప్రారంభమయింది. మరి 9 ఏళ్ల అనంతరం షాజహాన్ ఇందులో గృహప్రవేశం చేశాడు. 1648 లో ఈ గృహప్రవేశం అత్యంత వైభవంగా జరిగిందట. అంతటా సిల్కుతోనూ, మఖమల్తోనూ చాందినీలు కట్టారట. దీవానీ ఆమ్ లోని

సింహాసనంమీద బంగారు స్తంభాలపై అమర్చిన ప్రత్యేకమైన చాందినీ అంచులకు ముత్యాలు కూర్చారట. రాజులకూ, సామంతులకూ వెలలేని కానుకలు ఇచ్చారట. షాజహాన్ రాజభవనంలో అడుగు పెట్టినప్పుడు ఆయన శిరస్సుపై బంగారు, వెండి కాసులు అభిషేకం చేశారట.

షాజహాన్ ఈ ఎర్రకోటలో ఇంద్రభోగాలు అనుభవించాడు. దీవానీఖాన్ పైన, "భూలోక స్వర్గమంటూ ఉంటే అదే ఇది, అదే ఇది, అదే ఇది," అని చెక్కిఉన్న మాటలు అనాడు అక్షరాలా నిజమయాయి.

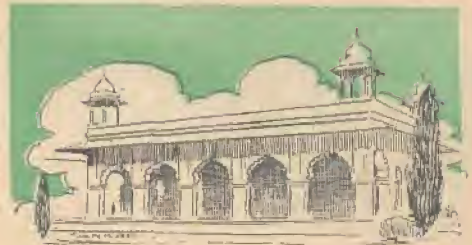

అయితే ఎర్రకోట మొగలులకు అచ్చి
రాలేదని చెప్పాలి. దీని నిర్మాత అయిన
షాజహాన్ తన కొడుకుకు బందీ అయి తన
జీవిత శేషాన్ని అగ్రా కోటలో ఖైదీగా గడి
పాడు. ఔరంగజేబు దక్కనులో యుద్ధాలు
చేయటానికి వెళ్లి మరి తిరిగి రాలేదు.
అయిన కొడుకు షా ఆలం బహదుర్ షా
తన జీవితమంతా యుద్ధ శిబిరాలలోని డేరా
లలో గడిపి, చూరుకింద పడుకోవటం ఇష్టం
లేక ఎర్రకోటలో అడుగు పెట్టనేలేదు.

ఎర్రకోటలోని వివిధ భవనాలను కలు
పుతూ, ఆ కాలంలో, అర్బీలతో కూడిన నడ
వలూ, ఇళ్ళమధ్యన తోటలూ, పారే నీటి
కాలవలూ, అద్భుతమైన గృహాలంకరణలూ
కలిగి అది భూలోకస్వర్గంగానే ఉండేది.

ఎర్రకోటకు రెండు ముఖద్వారా
లున్నాయి. యాత్రికులు పశ్చిమద్వారం
గుండా లోపలికి ప్రవేశిస్తారు. దీనికి
లాహోర్ ద్వారం అని పేరు. ఇది చాందినీ
చౌక్ కు ఎదురుగా ఉంటుంది.

ఆసలు రాజభవనం యొక్క ముఖ
ద్వారంలో నకర్ ఖానా ఉన్నది. ఇది మలి
చిన ఇసుకరాతితో కట్టిన కుదిమట్టమైన
భవనం. దీనికి ఎదురుగా "పచ్చిగడ్డి
తివాసీ" (లాస్) ఉన్నది. దాని ఆవతల
దీవానీ ఆమ్ (బహిరంగ సభ, లేక దర్బారు)
ఉన్నది. సామాన్య ప్రజలు పచ్చిక తివాసీ
మీద కూచునేవారు. ఒక్కొక్కప్పుడు దీని
పైన చాందినీలు కూడా కట్టేవారు. గొప్ప
వాళ్ళకు మాత్రమే దర్బారు భవనంలోకి
ప్రవేశం ఉండేది.

దర్బారు భవనం తూర్పుభాగంలో
ఎత్తయిన వేదికా, దానిపై సింహాసనమూ
ఉండేవి. సింహాసనానికి ఎదురుగా పెద్ద
వజీరుగారికి చలవరాతి ఆసనం ఉండేది.
దీవానీ ఆమ్ ను ఆనుకుని వెనుకగా ఉన్న
మండపానికి రంగ్ మహల్ అని పేరు.
ఇక్కడ రాజకుటుంబానికి చెందిన స్త్రీలు
కూర్చునేవారులా గుంది. ఈ మండపం
నడుమ ఒక చలవరాతి కుండం ఉన్నది.
దీని అడుగుభాగం అందంగా పద్మంవలె
మలిచి ఉన్నది. రాజ భవనం ఒక చివర
నుంచి మరొక చివరకు ఉండే నీటి కాలువ
ఈ కుండం గుండా పోతుంది.

రంగమహాలుకు దక్షిణంగా మరొక
మండపం ఉన్నది. దీన్ని ముంతాజ్ మహల్
లేక శిష్ మహల్ అంటారు. ఇప్పుడిక్కడ
ఒక మ్యూజియం ఉన్నది; ఇందులో మొగ
లుల నాటి స్మారక వస్తువులు చాలా
ఉన్నాయి. ఇది చూడదగినది.

రంగమహాలుకు ఉత్తరంగా "మహల్
ఖాస్" ఉన్నది. ఇది చక్రవర్తి స్వంత
భవనం. ఇందులో చక్రవర్తి పని చూసు
కునేటందుకూ, శయనించటానికి, ప్రార్థనలు
చేసుకోవటానికి మూడు విభాగాలున్నాయి.
ఈనాటికీ ఇవి ఎంతో మనోహరంగా ఉన్నాయి.

ఖాన్ మహల్ను ఆసుకుని ఒక ఎనిమిది పలకల ఋరుజున్నది. చక్రవర్తి ఈ ఋరుజుపైనుంచి, బయటి మైదానంపై చేరిన పౌరులకు దర్శనమిచ్చేవాడు. చక్రవర్తి, ఆయన కుమారులూ ఇక్కడినుండి మైదానంపై జరిగే విసుగుల పోరాటాలూ, ఇతర వినోదాలూ చూసేవారు.

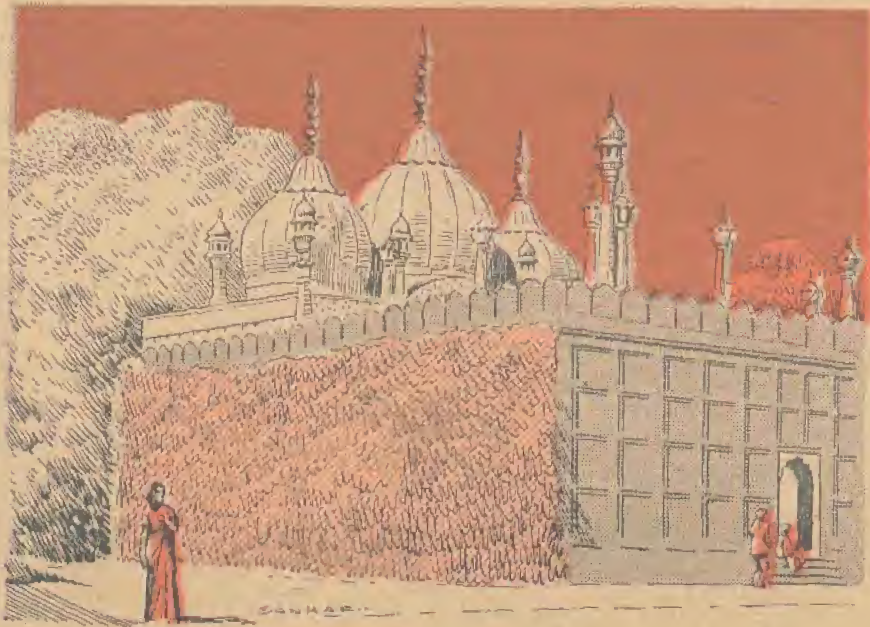
ఇంకా ఉత్తరంగా పోతే దీవానీ ఖాన్ (అంతరంగిక దర్బారు) భవనం ఉన్నది. చక్రవర్తి తన మంత్రులతోనూ, అధికారులతోనూ ఇక్కడ మంతనాలు జరిపేవాడు. జగత్ప్రసిద్ధమైన నెమలి సంహాసనం, అనేక రత్నాలు తాపినది, ఇక్కడే ఉండేది.

దీవానీ ఖాన్కు ఉత్తరంగా రాజ కుటుంబంవారి స్నానశాలలున్నాయి. మన దేశంలో ఎక్కడా ఇంత అందమైన మొగలు

స్నానశాలలు కానరావు. ఇక్కడ కనిపించే చలవరాతి చెక్కడపు పనులు అత్యంత మనోహరమైనవి. ఎర్రకోటలోని అన్ని కట్టడాలకన్న కూడా చెక్కుచెదరక పూర్వ శోభతో రాణించేవి ఈ స్నానశాలలే.

స్నానశాలలకు సమీపంలోనే మోతీ మసీదున్నది. దీనిని ఔరంగజేబు తన కోసమూ, తన ప్రీతిజనం కోసమూ కట్టించాడు. ఇది చలవరాతితో కట్టినది.

మోతీ మసీదుకు అవతలగా ఒక పూల తోట, కొలనూ, వాటికి రెండువైపులా చలవ రాతి మండపాలూ ఉన్నాయి. ఈ మండపాలలో ఒకదాని పేరు శ్రావణం, రెండవదాని పేరు భాద్రపదం! తోట నట్టనడుమ రెండవ బహదుర్ షా గత శతాబ్దంలో ఒక ఇసుక రాతి కట్టడం కట్టించాడు.

ఫోటోవ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

1961 ఫిబ్రవరి సంచికలో ప్రకటింపబడే ఫోటోలకు నమూనాలు

- ★ పై ఫోటోలకు నరిఖన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)
- ★ డిసెంబర్ నెల 10-వతేదీ లోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలింపబడవు.

- ★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/లు బహుమానం.
- ★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకార్డుపైన వ్రాసి, ఈ ఆడనుకు పంపాలి:- చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

డి సెంబర్ నెల పోటీ ఫలితాలు

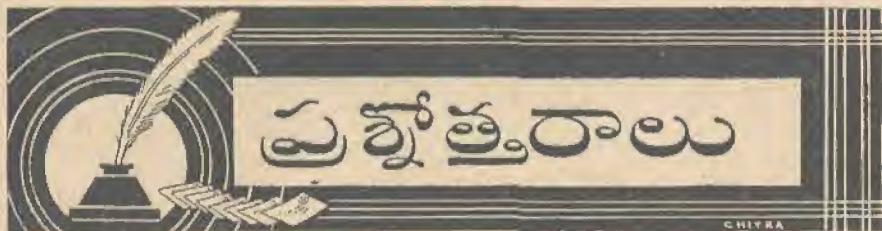
మొదటి ఫోటో : నింగి మబ్బులు గప్పే

రెండవ ఫోటో : నెమలి పింఛము విప్పే

పంపినవారు : మా. అప్పారావు,

గోపాలపురం P. O., కొవ్వూరు తా||- (ప|| గోదావరి జిల్లా.)

బహుమతిమొత్తం రు. 10/- ఈ నెలఖరులోగా పంపబడుతుంది.

1. వి. రామకృష్ణారావు, ఉనకరమిల్లి

భారత కథ ప్రతి నెల బొమ్మముందు విఘ్నేశ్వరుడు మరియొక ముని యుంటున్నది. దీని భావమేమి, అన్నయ్యా?

ఆ ముని భారతం రచించిన వేదవ్యాసుడు. వేదవ్యాసుడు భారతం చెబుతుంటే విఘ్నేశ్వరుడు రాశాడని చెబుతారు.

2. డి. అన్నపూర్ణ, కొత్తపేట

అన్నయ్యా! మేము ఏదైనా కథ పంపిస్తే "చందమామ"లో ముద్రిస్తారా? "చందమామ"లో ముద్రించదగిన కథలు పంపితే తప్పక ముద్రిస్తాము.

3. బచ్చు పీఠరాజు, ముక్కాయల

"చందమామ" కార్యాలయంలో చిత్రకారు లెంతమంది ఉన్నారు? చిత్రా, శంకర్, ఎం. టి. వి. అచార్య, ఇటీవలనుంచి వడ్డాది పాపయ్య.

4. వి. వి. రమణ, మునగపాక

అన్నయ్యా! అభిమన్యుని భార్య ఉత్తరా? లేక శశిరేఖా?

ఉత్తరే. శశిరేఖ ఎక్కడినుంచి వచ్చిందో తెలియదు. బలరాముడికి శశిరేఖ అనే కుమార్తెకూడా లేదు.

5. నయూచారి శ్రీరాములు, భిల్లాభుణాపురం

"మన దేశపు అద్భుతాలు"లో మహాబలిపురమును గూర్చి ప్రచురించారా? మార్చి 1960 సంచికలో ప్రచురించాం.

6. వి. కె. జలఉష, గుత్తి

"చందమామ"కు కథలు పంపేటప్పుడు బొమ్మలు కూడా మేమే వేయవలెనా?

అవసరం లేదు. మంచి కథలు పంపటం మీ వంతూ, మంచి బొమ్మలు వేయించటం మా వంతూ.

7. కె. ఇందిర, బొంబాయి

చంద్రమండలంలో మంచుకొండలు, సూర్యకిరణాలు ప్రసరించటం వున్నదిగదా! ఋతువులుగూడా ఉంటాయా?

చంద్రుడిలోని కొండలపై మంచు లేదు. చంద్రుడిలో గాలి, నీరూ ఉన్నట్టు ఆధారాలు కనపడవు. అందుచేత మనం అనుకునే ఋతువులు అక్కడ ఉండే అవకాశం లేదు.

8. "కాజుశ్రీ", విజయవాడ

"రత్నావళి" [దీపావళి సంచిక]లో చిత్రించిన బొమ్మలు అన్ని బొమ్మలులాగా లేవు, కారణం?

"చందమామ"లో మిగిలిన బొమ్మలు లైన్ డ్రాయింగులనుంచి లైన్ బ్లాక్‌లు తీసి అచ్చువేసినవి; "రత్నావళి" తాలూకు బొమ్మలు వాడ్ డ్రాయింగులనుండి హఫ్‌టోన్ బ్లాకులు తయారుచేసి అచ్చువేసినవి.

9. బి. ఎస్. ఏ. హుస్సేన్, విజయవాడ

హిందీ "చందమామ"లో వెలువడుచున్న కథలు తెలుగు "చందమామ"లోనివా, లేక వేరే కథలా?

వేరే కథలు కావు. తెలుగు "చందమామ"లోని కథలే ఒక నెల అనంతరం హిందీ "చందమామ"లో వెలువడతాయి.

10. బెన్సూరి కమలాకర్, బెల్లంపల్లి

అన్నయ్యా, "చందమామ" నెలకు రెండుసార్లు ప్రచురించిన బాగుండు నని నా అభిప్రాయము....

ఇప్పుడున్న ముద్రణశాకర్వాలతో "చందమామ" అచ్చుకావడానికి పూర్తిగా నెల పట్టుతున్నది. నెలకు రెండు "చందమామ"లు ఎలా తేగలం?

11. ఆర్. లక్ష్మీ, తుని

చంబారాజుకు ["మార్కోపోలో"] ఎందరో భార్యలు, 326 మంది పిల్లలు అన్నారుకదా, ఇది సమ్మత్యము కాకున్నది. 326 మంది పిల్లలు పుట్టేసరికి ఆ రాజు ఇంకా బతికే ఉన్నాడా?

ఎందరో భార్యలున్నారుగదా, అందరూ కలిసి కన్న పిల్లల సంఖ్య 326. ఇందులో సమ్మత్యం గానిదేమీ లేదే?

చిత్రకథ

ఒకరోజున దానూ, వానూలు తోటలో ఆడుకుంటూ వుండగా, వాళ్ళ 'టైగర్'ను పట్టుకునేందుకు, ఒక కొంటె కుర్రాడూ, గొర్రెలుకాచే కుర్రాడూ కలిసి ఎత్తు పేనారు. గొర్రెలుకాచే కుర్రాడు ఉచ్చు వేసిన తాడు తీసుకుని పొదల చాటున పొంచి వుండగా, కొంటె కుర్రాడు 'టైగర్'ను వాడు దాగివున్న వైపుకు తరమ సాగాడు. తీరా 'టైగర్', కొంటె కుర్రాడూ ఆ దాపులకు వచ్చేసరికి, గొర్రెలు కాచే కుర్రాడు విసిరిన తాడు 'టైగర్' మెడకు వడేబదులు, కొంటె కుర్రాడి కాలుకు పడి వుచ్చు బిగుసుకుపోవటంతో, వాడు నేలమీద బోర్లవడ్డాడు. ఈలోపల 'టైగర్' పారిపోయింది. దానూ, వానూలు విరగబడి నవ్వారు.

తేలికగా, చల్లగా, సౌకర్యంగా
రంగు దిగకుండా వుండే ఈ

బిన్నీవారి టస్సూరులు

ప్రతినిత్యం దరించడానికి
ఆదర్శమైనవి

దిట్టంగా చాలాకాలం రంగుపాకుండా మనస్సే
బిన్నీవారి టస్సూరులు ఎంత మొరటూగా
వాడినా కొత్తగా బలబల్లాడుతూనే ఉంటాయి.
ఇంట్లో ఉతుక్కుని ఇస్తే చేసుకోవచ్చు. చాకలి
ఖర్చు తగ్గించుకోవచ్చు.

BINNY-

a great name in textiles

బిన్నీ- బట్టలకు పేరుబడ్డది

బకింగ్ హామ్ & కర్నాటక్ కంపెనీ లిమిటెడ్
బెంగళూరు ఉచెస్, కాలన్ & ఇల్లు, మిల్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్
మ్యానెజింగ్ ఏజెంట్లు: బిన్నీ & కంపెనీ (ప్రైవేటు) లిమిటెడ్

INTLBC.T 958a

మానవుని విశ్వాసం

జ్ఞాని నిలిచి, అన్యాయం చేసే విశ్వాసం — నవ జగత్తును లేచి మ్రోయించే,
 రిపబ్లికన్ యుద్ధమున శైలం రేయించే విశ్వాసం. మేలు కొలిపే మేలు నరిపే విశ్వాసం
 — విరాళ వైతాళిపై నిదురెరిగించే, తుదార్థ సాహిత్యమే వ్యధ
 మరచించే విశ్వాసం. చాల నడిపే చాల ముందే విశ్వాసం — ఎవరిలో మన
 వన్యం విరియించే జడంబులను నవకత్తులు తెరలించే విశ్వాసం..
 ఆ అర్థం వరమార్గం, ఆ రూపం రేపటి రోకం. అవకాశాల్లా హర్షభ్రమలూ
 విండిన రోకం. ఈ పరిణామంలో ...

నేడూ, నిన్నటివరనే, మా ఉత్పత్తులు మీ గృహాల కుద్రతకీ, అరోగ్యానికీ,
 అనందానికీ ఉపకరిస్తాయి. పైగా మా నేటి కృషికి మరొక లక్ష్యం
 రేపు - రేపటి మీ పెరిగే జీవన ప్రమాణాలకో పెరిగే అవసరాలను తృప్తిపరచడం.
 అందుకై మేము విస్తృత సేవా సౌకర్యాలకో, కొత్త కొత్త ఉపాధులకో,
 కొత్త కొత్త ఉత్పత్తులకో శయ్యారుగా పుంటాము.

నేడూ, రేపు... హిందుస్థాన్ లోవల్ల గృహములకు నేప చెయ్యించున్నది

PR-6-50 TL

మీ రాయిలు

న్యూట్రినవారి రుచికరమైన మీగడ గల టాఫీలు, మీరు పదిలపరుచుకోవడానికి ఉత్సాహపడేటంతటి రమ్యమైన టిన్సులలో దొరకును.

అదీ గాక, న్యూట్రిన టిన్సులలో మీరాయిలు నగమునగము గాకుండా, పూర్తిగా నింపుటచే, మీకు ఎక్కువ టాఫీలు లభించును.

న్యూట్రిన కన్సెక్షనరీ కంపెనీ
ప్రైవేట్ లిమిటెడ్
చిత్తూరు, ఆంధ్రప్రదేశ్.

నోవీన్ పెద్ద ట్యూబు కాని డబ్బు ఆదాచేయండి !

గుండె బాగు

కంటకముల నెట్ట

నీయాలి

ఒక పెద్ద ట్యూబు మూడు చిన్న ట్యూబులకు సమానము.

నోవీన్ మృదా చేసిన వెంటనే చక్కని తోవరి బాగుండు బాగా రోతగా ప్రతీతిం. అద్భుతమంది అదనపు రక్తమును వైకి పీసికాని వచ్చి. మంచి పోయ వచ్చే

వేడి వుట్టరి, ఆ వేడివల్ల నెట్టి పోగొట్టరి.
నోవీన్ వుడుంబారుకు అట్టి వట్టిరి.
నోవీన్ పరిమితమగు ట్యూబులలో వెంటనే పీయేయబ వలన, అందువల్ల దీనినుం శక్తి పీడించక, కత్తి కాకుండా ఉండి, బాని పల్లవవుతు బలంగాను. సువాసనతోను ఉంచును.
ఏదవ్వదు ఒక నోవీన్ ట్యూబును అందుబాటులో ఉంచుకొనుదు.
దీ కలక్టర్ కెమికల్ కం. లి.,
కలక్టర్ - 29

పాదముల దురద చర్మము దురద

మీ చర్మము యొక్క దురద, మంట మీకు పూర్తిగా అశాంతి కలిగించుచున్నదా? మీ చర్మము పగిలి, రక్తము కారుచున్నదా? పాదముల వేళ్ళనందున పగుళ్ళు ఏర్పడినవా? ఇట్టి పగుళ్ళు యింకనూ హెచ్చుచున్నవా? ఇట్టి చర్మ వ్యాధులను కలిగించు క్రిమి వేర్వేరు నామములలో వ్యవహరింపబడుచున్నది. మీ చర్మ వ్యాధులు పూర్తిగా తెలగుటకు అందుకు కారణభూతములైన క్రిమి సంపత్తిని నశింప జేయవలయును. శాస్త్రోక్తముగా తయారైన నిక్సోడెర్మ్ (NIXODERM)తో మొదటి పూతకే దురద తగ్గి, క్రిములు నశించి చర్మము యథాప్రకారముగా మృదువై శుభ్రమగును. నిక్సోడెర్మ్ (NIXODERM) జయ ప్రదముగా దురదను పొగొట్టి, కాళ్ళ పగుళ్ళు నయము చేయుటకు తోడ్పడి తదితర గజ్జి, మొటిమలు, చీడ, కురుపులు, తామర మొదలగు శారీరక చర్మ వ్యాధులనుగూడ నయము చేయును. మీకు పూర్తిగా గుణము నిచ్చి, సంత్పప్త పరచగల నిక్సోడెర్మ్ (NIXODERM)ను నేడే మీ కెమిస్టువద్ద కొనండి.

(N. 30-2 TEL.)

మీరు నిద్రించునప్పుడు

ఉబ్బసపు తెమడను సడలించును

ఊపిరి బిగదీయుట, దగ్గు, శ్లేష్మము, గొంతు నొప్పి, ఉబ్బసము, రొమ్ము పడిశము, జలుబు మరియు తాపజ్వరము మొదలగు వ్యాధులతో బాధపడు వేలకొలది రోగులు యిక వీటికి భయపడ నపునరములేదు. అమెరికా దేశపు ఆధునిక ఔషధముతో శాస్త్రోక్తముగా తయారైన ఈ మందు, గుండె, ముక్కు మొదలగు భాగములకు రక్తము ద్వారా వ్యాపించి శ్లేష్మమును హరించును. మీకు వెంటనే ఊపిరి బాగుగా సలుపును. దగ్గు శ్లేష్మము తగ్గి వసిబిడ్డవలె నిద్రించగలరు. పూర్తిగా తృప్తినిచ్చుటకు గ్యారంటీ యివ్వబడిన మెండకో (MENDACO)ను మీ కెమిస్టువద్ద కొనండి.

(M. 33-2 TEL.)

డిసెంబర్ 7 విడుదల

లిటిల్స్

ఓరియంటల్

బామ్

LOB-509

దెబ్బయి అయిదు సంవత్సరాలకుపైగా, నమనైన జలుబులను, పొటలను, నొప్పలను నివారించుటలో నమ్మకమైన మందు.

లిటిల్స్ ఓరియంటల్ బామ్ అండ్ ఫార్మ్యూటికల్స్ లిమిటెడ్, ఎక్స్ప్రెస్ ఎస్టేట్స్, మద్రాసు - 2.

ఆధునిక విజ్ఞానం మరియు బాహుళ్యమైన అనుభవం ఈ రెండింటి సమ్మిళితం

సంపూర్ణ శిరోజు పోషకము మరియు శిరోజులను నెలపు చేయునది మనోహర సువాసన గలది

లోమ

REGD.

లోమ, ఆధునిక విజ్ఞానం మరియు బాహుళ్యమైన అనుభవం, ఈ రెండింటి సమ్మిళితమైన ఆకర్షక వరికోరన యొక్క ఉత్పత్తి. ఇదే దాని విలువంకైన పరిణామం రహస్యం.

హిర డిస్ట్రిబ్యూట్ అండ్ ఎక్స్పోర్ట్స్, ఎం. ఎం. ఖండోల్ వాలా, అహ్మదాబాద్.

TEL

ప్రతి సోమవారం రాత్రి 8-30 గంటలకు సెల్లోన్ రేడియోమీద "లోమా సంగీత ఖజానా" విసంధి.

ఎక్కువ దుస్తులు భరించగలను

ఏమంటే, నాకిప్పుడు

కుట్టు

మెషీను

ఉంది

మీ దుస్తులు మీరు కుట్టు
కుంటే ఎంత భేదముంటుందో
అర్థమవుతుంది... అందుకో
చాలా ఎక్కువ సంతోషంగా ఉంది.
నాకోక ఉషా ఉంది కాబట్టి, ఇదివరలో కొనవలెనని
అనుకుంటూ నావద్ద ఉండే కొద్ది డబ్బుతో కొనలేకపోయిన
దుస్తులను నేనిప్పుడు భరించగలను. నా ఉషా కుట్టు మెషీను ఇప్పటికే దానికి
చెట్టిన డబ్బు తిరిగి యిచ్చేసిందంటే నమ్మండి. దాన్ని ఉపయోగించటం మహా
సులువుగాను, త్వరగాను నేర్చుకోవచ్చు, క్రొత్తగా ప్రారంభించేవారు గూడా.

మీ రిదివరలో ఎప్పుడూ కుట్టకపోయి
నప్పటికీ, ఉషా ఎంట్రాయిడర్ అండ్ టెయిలరింగ్ స్కూల్లో చేరి
త్వరగాను, త్వరగాను నేర్చుకోవచ్చును. తక్కిన సమాచారముకొరకు
మీరు సమీపములోనున్న ఉషా డీలరును అడగండి, లేక
ఫోన్లు నెంబర్ 2158, కలకత్తాకు వ్రాయును.

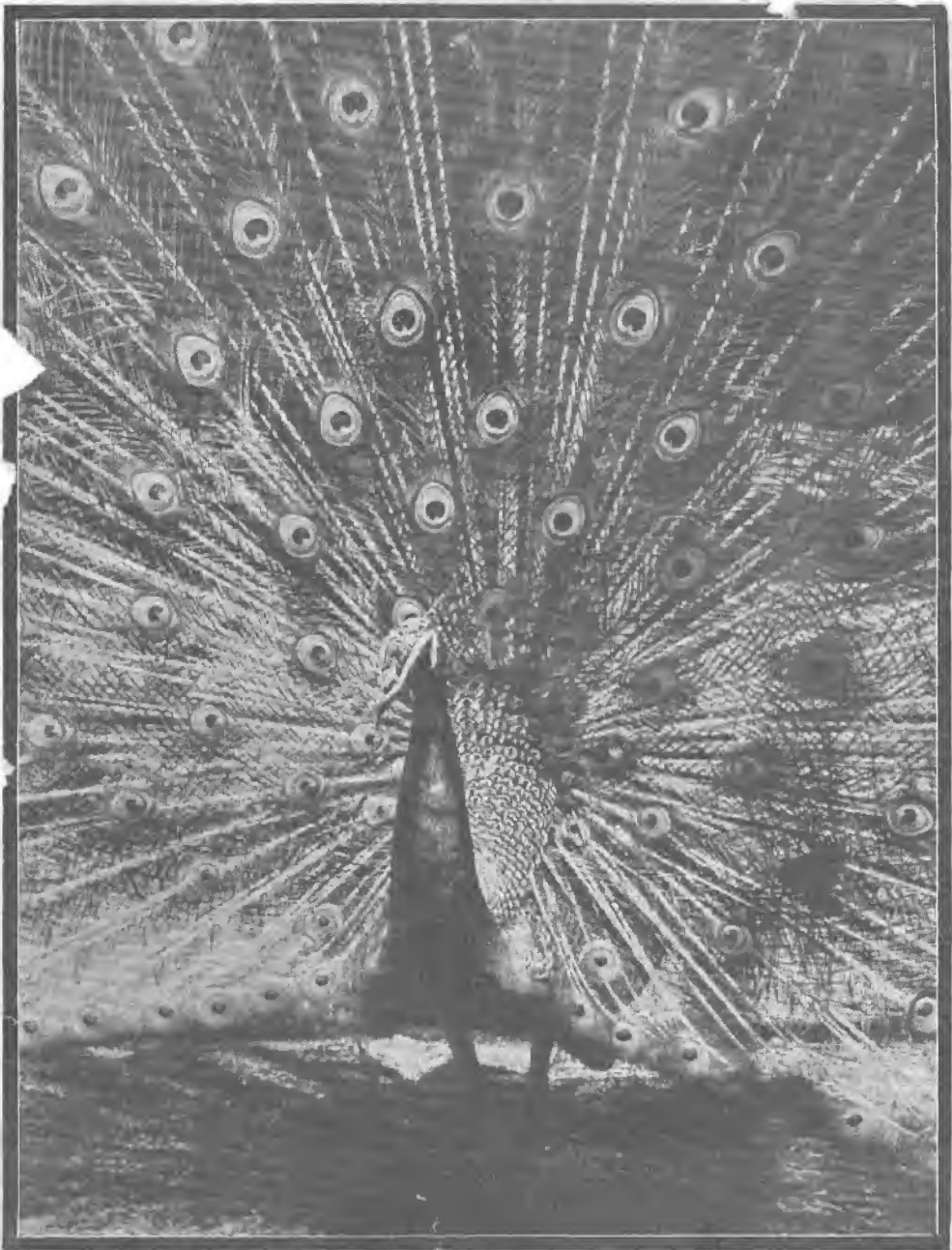
జే ఇంజనీరింగ్ వర్క్స్ లిమిటెడ్, కలకత్తా - 31

355/93

రెమీ స్నాన పాదకర్

Chandamama [TEL]

December '60

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

తెమ్మ తిండియ్యము విప్పెనట

సంపినవారు :
ఎం. అప్పారావు-గోపాలపురం

మార్కెట్లో సాహసయాత్రలు